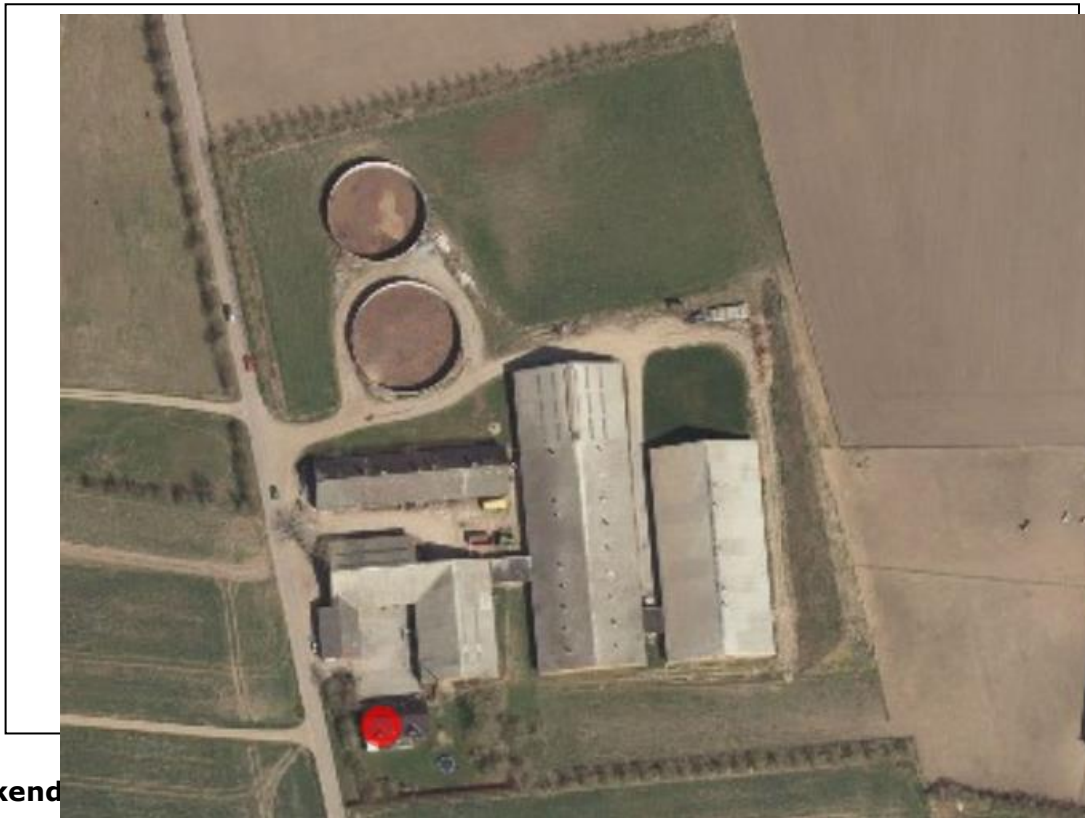

Miljøgodkendelse af

Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg

- **efter § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug**

Godkend

Silkeborg Kommune
Teknik- og Miljøafdelingen
Søvej 1, 8600 Silkeborg
Telefon nr. 8970 1000
landbrug@silkeborg.dk
www.silkeborgkommune.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse.....	1
Datablad.....	3
Indledning.....	4
1 Resumé og samlet vurdering.....	5
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	5
1.2 Ikke teknisk resumé.....	5
0.3 Afgørelse om miljøgodkendelse	7
1.3 Vilkår	9
1.5 Offentlighed.....	14
1.6 Klagevejledning.....	16
2 Generelle forhold.....	19
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	19
2.2 Meddelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold.....	19
2.3 Gyldighed	19
2.4 Retsbeskyttelse	20
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	20
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	21
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	21
4.1 Husdyrhold og staldindretning	26
4.2 Ventilation	30
4.3 Fodring.....	31
4.4 Ensilage	35
4.5 Energi- og vandforbrug	35
4.6 Spildevand herunder regnvand	37
4.7 Affald.....	38
4.8 Råvarer og hjælpestoffer	40
4.9 Driftsforstyrrelser eller uheld.....	41
5 Gødningsproduktion og – HÅNDBETING	43
5.1 Gødningstyper og mængder.....	43
5.2 Flydende husdyrgødning.....	44
5.3 Gylleforsuring	45
5.4 Gylleseparering	45
5.6 Fast gødning inkl. dybstrøelse	46
5.7 Anden organisk gødning	47
6 Forurening og gener fra husdyrbruget.....	48
6.1 Ammoniak og natur	48
6.2 Lugt.....	55
6.3 Fluer og skadedyr.....	60
6.4 Transport	61
6.5 Støj fra anlægget og maskiner	63
6.6 Støv fra anlæg og maskiner	64
6.7 Lys	65
7. Påvirkning fra arealerne.....	67
7.1 Udbringningsarealerne.....	67
7.2 Påvirkninger af søer og vandløb	69
7.3 Kvælstof og fosfor til fjord & hav	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
7.4 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	82

7.5 Kvælstof til grundvand	83
8. Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	86
9 Alternative løsninger og 0-alternativet.....	92
9.1 Alternative løsninger.....	92
9.2 0-alternativ	93
10. Husdyrbrugets ophør.....	94
11 Egenkontrol og dokumentation.....	95
12 bilag.....	96

DATABLAD

Landbrugets navn Beliggenhed	Ørvadgård Ørevadbrovej14, 8600 Silkeborg
Matrikel nr. Ejerlav	6A SEJLING BY, SEJLING
Cvr. nummer P-nummer CHR-nummer Ejendomsnummer	27003397 1009688044 71578 7400013598
Ejer af ejendommen/ansøger Adresse Tlf. Mobil E-mail	Mads Niær Kristensen Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg 8685 5033 2046 6220 nier@post.tele.dk
Driftsansvarlig	Mads Niær Kristensen
Brugstype	Svinebrug, årssøer med produktion af smågrise til fravæanning.
Godkendelsesbetegnelse	§ 12 husdyrbrug for mere end 250 dyreenheder
Sags nr.	EJD-2014-00359
Dato for godkendelse	27. januar 2015
Tilsynsmyndighed	Silkeborg Kommune
Kvalitetssikret af	Hanne Lise Koed
Næste revurdering af godkendelsen	år 2022

Ansøgers Konsulent:

Mie Kruuse Meineche, Landbosyd
Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
TLF. 74365138 / 24994271

INDLEDNING

Når et svinebrug ønskes udvidet til mere end 250 dyreenheder (DE), skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning godkendes i henhold til § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Denne miljøgodkendelse er således udarbejdet efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der har indarbejdet EU's VVM-direktiv¹ og IPPC-direktiv².

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Silkeborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, første gang den 20. januar 2014

I miljøgodkendelsen er der redegjort for miljøkonsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IPPC-direktivet.

---

¹ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet)

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Mads Niær Kristensen, Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg søger om miljøgodkendelse til:

- ❖ *Udvidelse af eksisterende svinebesætning fra 977 årssøer med 28,1 fravænnede smågrise pr. årssø svarende 226,64 DE. til 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise pr. årssø svarende til 257,62 DE og salg af smågrise. Derudover søges godkendelse til opsætning af en klimacontainer til smågrise til afhentning fra 7,3-8 kg svarende til 0,04 DE.*
- ❖ *Udvidelsen af søer sker i eksisterende stalde, mens der opsættes en klimacontainer til smågrise fra 7,3 kg til ca. 8 kg.*

Miljøgodkendelsen omfatter alene hovedejendommen Ørvadgård, Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg.

Desuden omfatter miljøgodkendelsen alle dyrkningsarealer tilknyttet CVR nr. 27003397.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Silkeborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem i skema ID 55726 første gang den 20. januar 2014.

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse af den ansøgte udvidelse af soholdet i eksisterende stalde og opsætning af en klimacontainer i henhold til de gældende regler². Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende centrale vilkår.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

Produktion og arealer

Svineproduktionen på Ørvadgård ønskes udvidet fra de nuværende 977 årssøer, svarende til i alt 226,64 DE, til 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise pr. årssø, 250 smågrise fra fravæning 7,3 kg-8 kg, svarende til i alt 257,62 DE.

Produktionen er senest tilladt i en kombineret § 19f og § 19d anmeldelse fra den 23. januar 2013 med sags nr. 13/2143 og 13/2137. Der er i nudrift modtaget 15,54 DE minkgylle fra andre bedrifter. Der hører 395,55 ha udbringningsarealer til produktionen i form af egne og forpagtede arealer. Derudover er der 1,71 ha udyrket arealer.

Placering

Udvidelsen af soholdet sker i eksisterende stalde med ganske få ombygninger, der alene vedrører nedsavning af inventar og opsætning af nyt, passende inventar. Derudover bliver der opsat en klimacontainer mellem bygning nr. 3 og nr. 5, se placering på bilag 1.

Containeren skal kun bruges som udflytningsstier for de smågrise, der skal fravænnedes, så de ikke optager plads ved soholdet. Dette sker for at give plads til en bedre udnyttelse af farestierne, således at udvidelsen kan ske i eksisterende stalde. Klimacontaineren skal derfor alene benyttes til fravænnede smågrise, inden de afhentes til anden ejendom. Afgangsvægten på smågrisene vil derfor ligge omkring 7,3-8 kg.

---

² Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Containeren er selvbærende og opstilles på punkt-understøtninger, hvorfor den kan flyttes, når den engang ikke længere er i brug. Der er således ikke tale om en bestandig bygning, men et alternativ til at opføre en traditionel tilbygning til eksisterende stalde. Containeren vil være placeret mellem bygning nr. 3 og nr. 5, hvorfor den ikke vil være synlig i det omkringværende landskab, og den vil ikke være umiddelbart synlig for indsyn.

Lugt

Produktion vil forsætte i de eksisterende stalde med en højere belægning ved at udnytte allerede fysisk tilstedeværende stipladser. Besætningen er en UK-produktion, hvorfor der er rigtig god plads i de eksisterende stalde, og i takt med at produktionen er blevet mere effektiv, er det fornuftigt at udvide besætningen, så den igen passer med de eksisterende pladser. Derudover vil en del af de fravænnede smågrise blive rykket ud i den nyindkøbte klimacontainer med to-klima og traditionelt delvist spaltegulv. Lugtmissionen fra nudriften fremgår af den tilladte § 19f- og § 19d-anmeldelsen fra januar 2013 og er beregnet til 37.192 OU_E/sek.

Lugtmissionen stiger til 39.419,4 OU_E/sek. ved udnyttelse af de eksisterende stipladser og højere belægning i eksisterende stalde i ansøgt drift, men lugtgenekriterierne for både nærmeste nabo uden landbrugspligt, nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone er overholdt.

Det bemærkes, at siden tilladelsen i § 19f og § 19d har Silkeborg Kommune i forbindelse med den nye kommuneplan fastlagt en byzone, der ligger betydeligt tættere på ejendommen end tidligere. Lugtgenekriteriet for byzone er således flyttet ½ km tættere på anlægget fra den nuværende tilladelse til ansøgt drift, hvilket der imidlertid er taget højde for i lugtberegningen for ansøgt drift i denne miljøgodkendelse. Lugtberegningen er således foretaget i forhold til den nye byzone i kommunalplanen.

Transporter til og fra ejendommen

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil bl.a. medføre at antallet af transportere øges fra ca. 723 til 759 årligt. Stigningen i antallet af transportere vedrører stigningen i mængden af produceret gylle i forbindelse med udvidelsen af svineholdet.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug inden for en afstand af 1,1 km fra anlægget, og det nærmeste Natura 2000 habitatområde ligger ca. 7,4 km væk. Nærmeste § 3 område er en mose ca. 273 meter fra ejendommens gyllebeholder. Næst nærmeste § 3-område er engforløbet ved Lemming Å ca. 470 meter vest for anlægget. Afstanden er målt fra nærmest beliggende gyllebeholder. Det vurderes dog ikke at udvidelsen vil have væsentlig påvirkning af naturområdet.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Dette gør sig også gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 56,3 kg N/ha. En ganske lille del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Det drejer sig om mark nr. 33-0, 33-1, 3-0, 30-0, 28-0, 29-0, 29-1, 26-3, hvoraf kun 29-0 og 29-1 ligger helt indenfor området. Beregningen i skema ID 55726, www.husdyrgodkendelse.dk viser, at udvaskningen er faldende, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende. Det generelle ammoniakreduktionskrav er overholdt ved overholdelse af BAT emissionskravet.

BAT

BAT emissionsniveauet er beregnet til 3.810,68 kg N og 5.942,51 kg P for de 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø. BAT for de fravænnede smågrise i klimaindholdet er under ét kg N og P, hvorfor dette ikke er medtaget.

BAT emissionskravet for den samlede produktion er derfor 3.810,68 kg N og 5.942,51 kg P. Dette er opfyldt ved fodertilpasning på søerne, hvor fodereffektiviteten ændres fra normtallet på 1.540 FE pr. årssø til fremadrettet 1.500,2 FE pr. årssø. Fodereffektiviteten ændres til 450,1 FE pr. årssø for de diegivende søer og 1.050,1 FE pr. årssø for de drægtige søer.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen det, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

1.3 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
  - o Nabobeboelser
  - o Natura 2000-områder³ og natur i øvrigt
  - o Overfladevand
  - o Nitratfølsomme indvindingsområder
  - o Landskabelige værdier og værdifulde kulturmiljøer

Silkeborg Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at øvrige generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* overholdes. Se endvidere vedlagte "*Baggrund for miljøgodkendelse*" med tilhørende bilag.

---

³ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

Silkeborg Kommune godkender hermed udvidelsen af det ansøgte dyrehold på bedriften Ørevadgård, tilhørende Mads Niær Kristensen, Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg, matr. nr. 6a m.fl., Sejling by, Sejling.

Svinebruget udvides fra 977 årssøer med 28,1 fravænnede smågrise pr. årssø svarende 226,64 DE. til 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise pr. årssø svarende til 257,62 DE og salg af smågrise. Derudover søges godkendelse til opsætning af en klimacontainer til smågrise til afhentning fra 7,3-8 kg svarende til 0,04 DE. Udvidelsen sker i eksisterende stalde, mens der opsættes en klimacontainer til smågrise fra 7,3 kg til ca. 8 kg.

Udover miljøgodkendelse af bedriftens nuværende og planlagte produktionsanlæg og besætning meddeles der ved denne skrivelse:

- Miljøgodkendelse til udbringning af husdyrgødningen fra produktionen på de arealer som fremgår af bilag 2 og i det omfang som fremgår af afgørelsens vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter alene ejendommen Ørevadbrovej 14 med de angivne udbringningsarealer.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet på grundlag af oplysningerne i IT-ansøgningen, Version 3.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 stk. 2 i husdyrloven⁴, samt reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen⁵, og omfatter de miljømæssige forhold, det vil sige forhold af betydning for det omgivende miljø som beskrevet i loven og bekendtgørelsen.

Miljøgodkendelsen fritager ikke fra krav om eventuelle tilladelser, godkendelser, dispensationer eller lignende efter anden lovgivning og efter andre bestemmelser som f.eks. Museumslovens⁶ bestemmelser vedrørende fund af fortidsminder i forbindelse med jordarbejde.

Etablering af de nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Silkeborg Kommune og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra kommunen eller andre relevante myndigheder.

Dyreenheder er beregnet efter de nugældende omregningsfaktorer i husdyrgødningsbekendtgørelsen (beregningsgrundlag august 2013). Miljøvurderingerne er gennemført i forhold til antal dyr og den faktiske størrelse og sammensætning af dyreholdet, og miljøgodkendelsen tager derfor afsæt heri, uagtet at der på et senere tidspunkt måtte ske ændringer i beregning af antal dyreenheder.

---

⁴ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

⁵ Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006 af museumsloven.

1.3 VILKÅR

Formålet med at fastsætte konkrete vilkår for husdyrbrugets drift og indretning er at sikre,

- at husdyrbruget drives og indrettes i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og miljøredegørelsen,
- at kravet om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager overholdes,
- at yderligere miljøkrav fastsat på grundlag af kommunalbestyrelsens vurdering overholdes og,
- At risikoen for forurening eller gener ifølge miljøvurderingen nedsættes.

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af overholdelse af den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse⁷, øvrige til enhver tid gældende generelle miljøregler og nedestående, supplerende vilkår:

Nummereringen af vilkårene er den samme, som nummereringen af de enkelte afsnit i miljøgodkendelsen. Den nærmere beskrivelse og vurdering for fastsættelse af vilkårene kan findes under det samme afsnit i nærværende miljøgodkendelse.

Følgende vilkår er stillet til drift og egenkontrol.

4 Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser	Antal årstyr	Stipladser	DE.
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, + delvist spaltegulv	SvSo07		780	600	126,32
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, + delvist spaltegulv	SvSo01		331	255	53,61
Årssøer, farestald, kassestier, fuldspaltegulv, 35 fravænnede grise/årssø	SvSo10		1111	256	77,66
Smågrise, toklimastald, delvist spaltegulv,	SvSm01	7,3 - 8 kg	250	48	0,04
Dyreenheder i alt					257,62

4.1.2. Der må som gennemsnit over planåret ikke være mere end 1111 årssøer på stald.

Drift og indretning

4.1.3. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag. Fremtidige drifts-, bygnings- og arealmæssige ændringer skal anmeldes til og godkendes af Silkeborg Kommune.

⁷ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

- 4.1.4. Vilklårene i denne godkendelse skal være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft, hvis ikke andet er anført.
- 4.1.5. Den driftsansvarlige skal underrette kommunen om eventuelle ændringer i ejerforhold eller i, hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift. Det gælder også indstilling af driften for en længere periode.

Information af ansatte mv.

- 4.1.7. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Relevante vilkår, som vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af den driftsansvarlige og den eller de personer, der arbejder med den pågældende del af driften.
- 4.1.8. Beredskabsplanen skal være kendt af husdyrbrugets personale.

4.2 Ventilation

- 4.2.1. Ventilationssystemet i alle stalde skal rengøres og efterses mindst hver 12. måned.

4.3 Fodring

- 4.3.1 Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som $P \text{ ab dyr pr. år} \times \text{antal årssøer}$ skal være mindre end 5.653 kg P pr. år.
- 4.3.2 Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som $N \text{ ab dyr pr. år} \times \text{antal årssøer}$ skal være mindre end 26.080 kg N pr. år.
- 4.3.3 Der skal føres en driftsjournal, hvoraf følgende skal fremgå:
- antal årssøer
  - grise pr. årso
  - fravænningsalder og -vægt
  - foderforbrug
  - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i foderblandingerne.
  - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.
- 4.3.4. N og P ab dyr skal på baggrund af driftsjournalens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (for eksempel 2011) til 15. februar i år (for eksempel 2013).
- 4.3.5. Der skal udarbejdes en foderrecept for det anvendte foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 4.3.6. Sammen med driftsjournalen skal der kunne fremvises dokumentation for de anvendte foderblandinger i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger. Driftsjournalen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.5 Energi- og vandforbrug

- 4.5.1. Bedriften skal mindst 1 gang årligt registrere forbrug af vand, el og foder, og registreringerne skal gemmes i 5 år.
- 4.5.2 Der skal sammen med registreringerne foreligge en driftsjournal over de løbende energiforbedringstiltag, som foretages på ejendommen. Forbedringstiltagene skal beskrives med teknologiforklaring, i hvilken stald og dato for, hvornår forbedringen er foretaget
- 4.5.3 Til reduktion af vandforbruget skal der i løbet af år 2015 laves en handlingsplan som redegør for følgende:
- Hvor mange vandmålere er der på husdyrbruget.

- Hvad bruges der af vandbesparende installationer?
- Hvad gøres der for at reducere vandforbruget på husdyrbruget?

4.7 Affald

4.7.1 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v. jf. § 67.

4.8 Råvarer

4.8.1 Tankning af diesel skal foregå på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb via olieudskiller, eller således at spild kan opsamles.

4.8.2 Spildolie, samt kemikalier skal opbevares i original emballage og placeres i spildbakke, som kan rumme indholdet af den største beholder.

4.9 Driftsforstyrrelser eller uheld

4.9.1. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes til tilsynsmyndigheden inden byggeriet startes op. Beredskabsplanen skal udføres inden den 31. marts 2015.

4.9.2. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø, se bilag 3.

5 Gødningsproduktion og håndtering

5.6.1 Der må ikke opbevares dybstrøelse i markstak.

6 Forurening og gener fra husdyrbruget

6.2 Lugt

6.2.1 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, bl.a. skal sti-arealer og båse holdes tørre, og stalde og fodringsanlæg holdes rene.

6.3 Fluer og Skadedyr

6.3.1. Opbevaring af foder skal ske på en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

6.3.2 Der skal mindst 1 gang om måneden foretages rengøring i foderladen, så spild, affald mv fjernes. Datoer for rengøring skal indføres i en driftsjournal, som skal kunne fremvises ved tilsynsbesøg.

6.3.3. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, foreskrevne retningslinjer for fluebekæmpelse på landbrug. Retningslinjerne opdateres årligt. Vejledningen kan hentes på <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.

6-3-4 Der skal laves en skriftlig årsplan, som beskriver hvornår og hvor de forskellige midler til fluebekæmpelse anvendes, samt i hvilke mængder. Kvittering for indkøbte midler skal vedlægges planen som dokumentation.

6.3.5. Der skal mindst en gang om året foretages hovedrengøring af stalde og staldinventar med henblik på at højne den generelle staldhygiejne, samt oprydning rundt om hele gårdanlægget. Datoer for årlige rengøring- og oprydningsdag skal indføres i en driftsjournal, som skal kunne fremvises ved tilsynsbesøg.

6.3.6. Såfremt der efter Silkeborg Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Silkeborg Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

6.4 Transport

6.4.1. Ved tilsmudsning af offentlig vej, som følge af landbrugsmæssige aktiviteter herunder kørsel med markmaskiner og udkørsel til og fra markarealer, skal vejen rengøres umiddelbart efter ophør af aktiviteten.

6.5 Støj fra anlæg og maskiner

6.5.1. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimal-værdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time)	Alle dage kl. 22-07 (½ time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)		
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

6.6 Støv fra anlæg og maskiner

6.6.1. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

7 Påvirkning fra arealerne

7.3.1. På bedriften skal der hvert år være 2 % ekstra efterafgrøder, svarende til 7,9 ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af 'grønne marker'.

7.3.2 Der må højst udbringes 49.862,12 kg N pr. år og 12.356,46 kg P pr. år, med husdyrgødning, på bedriftens udbringningsarealer, som fremgår af bilag 2.

10 Husdyrbrugets ophør

10.1. Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Ejendommens bygninger skal vedligeholdes eller fjernes. Gyllebeholdere skal fjernes, når de ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål,

med mindre andet aftales med kommunen. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning i henhold til affaldsregulativerne.

1.5 OFFENTLIGHED

Forudgående offentliggørelse af § 12-ansøgning

Offentligheden er blevet inddraget gennem annoncering på kommunens hjemmeside www.silkeborgkommune.dk i perioden fra den 23. maj 2014, med frist for bemærkninger frem til den 6. juni 2014.

I offentlighedsfasen modtog Kommunen ingen henvendelser.

Partshøring, Nabohøring

Udkastet til miljøgodkendelse blev den 28. november 2014 udsendt i høring hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv og organisationer og private, der har anmodet herom med frist for afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til den 12. januar 2015. De berørte parter fremgår af listen efter afsnit 1.6.

Der indkom bemærkninger fra naboerne beliggende Ørevadbrovej 23 og Ørevadbrovej 25. Kommunen har sendt nedenstående svar til naboerne. Naboernes indlæg fremgår af skrivelsen.

Svar på indlæg i høringsperioden vedr. udkast til §12 miljøgodkendelse af husdyrproduktion på Ørevadbrovej 14

Silkeborg Kommune har lavet et udkast til §12 miljøgodkendelse af husdyrbruget på Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg. Udkastet til afgørelse har været i 6 ugers høring fra den 1. december 2014 til og med den 12. januar 2015.

I er med skrivelse af 11. januar 2015, kommet med nedenstående bemærkninger – skrevet med kursiv og jeg har forsøgt at besvare jeres henvendelse umiddelbart derefter.

Lugt gener:

Vi kan konstatere, at udspillet handler om en produktionsudvidelse på knap 14 %. På trods af en stigning i lugtmissionen, så vurderer kommunen, at forøgelsen ikke er væsentlig ifht det omgivende miljø.

Denne vurdering er vi, som nærmeste naboer til svineproduktionen, ikke enige i. Der er med nuværende produktion en klar gene af lugten. Det er desuden vores oplevelse, at det også øver indvirkning på handelsprisen på de omkringliggende ejendomme. Og med en øget produktion på knap 14 % er det vores vurdering, at det vil forøge lugtgenerne for os som nærmeste naboer i hverdagen. Desuden vurderer vi at det vil medføre en yderligere negativ indvirkning på handelsprisen på de omkringliggende ejendomme.

Det er derfor vores henstilling, at godkendelsen gøres betinget af låg/teltdug på de 2 gylletanke. Dette vil give en reduktion i lugtgenerne. Låg på gylletankene vil ligeledes være hensigtsmæssigt for miljøet med reduceret udslip af metangasser.

Vi vil kunne acceptere den forøgede miljømæssige belastning af den øgede produktion, hvis godkendelsen gøres betinget af låg på gylletankene.

Kommunens svar.

I forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse udregnes der en lugtgeneafstand til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkelt boliger (uden landbrugspligt). Lugtgeneafstanden er i denne ansøgning beregnet til 121m til enkeltbolig, se nedenstående tabel fra ansøgningen.

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	FMk	383,96	383,96	383,98	374,19	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end eller lig med geneafstand i nudrift, og vægtet gennemsnitsafstand længere end 50 % af korrigeret geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	229,06	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	121,42	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Hvis lugtgeneafstanden er overholdt har Silkeborg Kommune ikke lovhjemmel til at skærpe lugtgenekriteriet. Vi kan derfor ikke kræve at gyllebeholderne overdækkes.

Natur og Miljøklagenævnet skriver følgende:

Det er praksis ved reguleringen af husdyrbrug at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzone må derfor acceptere visse af de ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Således må beboere i landzone tåle mere lugt fra husdyrbrug end beboere i byzone.

Vi kan kræve, at der gøres rent, så der i praktisk sikres, at der ikke er unødige lugt- og fluegener fra driften af husdyrbruget. Kravene kan både stilles efter den generelle lovgivning og med baggrund i vilkår 6.2.1:

6.2.1 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, bl.a. skal stiarealer og båse holdes tørre, og stald og fodringsanlæg holdes rene

Det skal desuden bemærkes, at lugtgener stort set altid stammer fra staldene. Hvis der er et tæt flydelag på gyllebeholderne er lugtgenerne herfra minimale. Overdækning af gyllebeholdere reducerer ammoniakfordampningen, men har ikke en dokumenteret effekt på lugtreduktion, hvorfor det ikke er et lugtvirkemiddel.

Faldende huspriser

Natur og Miljøklagenævnet har i flere afgørelser afgjort, at der ikke i forbindelse med afgørelser om udvidelse af husdyrbrug, skal tages hensyn til, om huspriserne i området vil ændres.

Hvis I på Natur og Miljøklagenævnets hjemmeside <http://www.nmknafgoerelser.dk/> søger efter "værdiforringelser af naboejendomme til husdyrbrug" vil I kunne se en række afgørelser, hvor emnet er behandlet.

F.eks. står der I Sag NMK-130-00063 – uddrag med kursiv

Klager 1 har bl.a. anført, at udvidelsen vil medføre lugtgener, øget tung trafik på de små veje i lokalområdet og algevækst på klagers ejendom. Klagen indeholder også klagepunkter om kommunens tilsynspligt og ejendomsværdiforringelse

Klagenævnets svar

For så vidt angår det af klagerne anførte om, at ammoniakemissionen fra bedriften skulle indeholde stoffer med smittefare og at udvidelsen af produktionen vil medføre værdiforringelse af deres ejendomme, bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved afgørelser om miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 11, kun kan tage stilling til forhold, der er omfattet af husdyrbrugloven

Der er andre afgørelser som vedrører §12 godkendelser med samme konklusion.

Årsagen til Nævnets vurdering beror på, at kommunens opgave og lovhjemmel er at vurdere miljøpåvirkningerne ved en udvidelse. Værdiforringelser og eventuelle reduktioner af salgspriser på ejendomme er ikke en miljømæssig påvirkning. Derudover fremgår det af loven, at niveauet for lugtemissionen er fastsat helt ned på enhedsniveau ved lov, og hvis en ejendom overholder denne emission og i øvrigt ellers overholder de fastsatte vilkår, er der ikke hjemmel for kommunen til at skærpe kravet yderligere.

Silkeborg Kommune kan derfor ikke gøre mere for at reducere lugtgenerne. I denne miljøgodkendelse.

Du er til enhver tid velkommen til at kontakte Landbrugsteamet og selvfølgelig Mads Niær Kristensen, hvis du mener, at der er forhold som skal ændres eller hvis du har spørgsmål.

Høringsperiodens indlæg har ikke medført ændringer i miljøgodkendelsens indhold

1.6 KLAGEVEJLEDNING

Der kan efter kapitel 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug klages over Kommunens afgørelse. Klageberettigede omfatter ansøger, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på kommunens hjemmeside
<http://silkeborgkommune.dk/Borger/Miljoe-energi-og-affald/Annonceringer>

Hvem kan klage?

Klageberettigede efter planloven er som udgangspunkt enhver med "retlig interesse" i sagen, dvs. dem, der får en væsentlig genevirkning af landskabelig og miljømæssig karakter for deres ejendom. Læs mere i [planloven § 59](#). En tilknytning til lokalområdet som grundejer, beboer, arbejdstager eller erhvervsdrivende er oftest tilstrækkelig. Grundejerforeninger i lokalområdet kan godt være klageberettigede.

Man er ikke klageberettiget, hvis man bliver berørt på en måde, der ikke adskiller sig fra påvirkningen for en meget vid kreds af borgere.

"Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. De betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr., se nærmere på dette link. <http://nmkn.dk/klage/gebyr-for-at-klage/>

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Eventuel klage skal være skriftlig og skal være modtaget senest 4 uger fra offentliggørelsen dvs. **senest den 24. februar 2015 kl. 15.00.**

En klage har normalt ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet beslutter andet. Hvis tilladelsen indeholder vilkår til sikring af de landskabelige værdier eller vilkår om placering af gyllebeholdere, må tilladelsen ikke udnyttes før klagefristens udløb, og i disse tilfælde har klagen opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet beslutter andet. Udnyttelse af tilladelsen sker på ansøgers eget ansvar og indebærer ingen begrænsninger i Natur- og Miljøklagenævnets ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort, dvs. **senest den 27. juli 2015.**

Venlig hilsen

Morten Horsfeldt Jespersen
Sektionsleder

Peter Fabrin
Ingeniør

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag er sendt til:

Ansøger:

Mads Niær Kristensen, Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg

Konsulent:

Miljøkonsulent Mie Kruise Meineche, Landbosyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa

Øvrige parter – herunder personer som har anmodet herom i forbindelse med offentliggørelse af ansøgningen:

Ingen

Bortforpagtere af arealer:

Svend Niær Kristensen, Taskebjergvej 35, 8620 Kjellerup

Svend Elkjær, Lundmosevej 12, 8620 Kjellerup

Kastell, Mørksøvej 59, 8600 Silkeborg

Sejlgård A/S, Skærskovhedevej 3, 8600 Silkeborg

Modtagere af husdyrgødning

Ingen

Ejere og lejere af nabobeboelser indenfor lugtgeneafstanden til byzone (384m):

Navn	Adresse	Post nr.
Karl Peter Nørskov	Ørevadbrovej 21	8600 Silkeborg
Ole Rabjerg Margit Dahl Rabjerg	Ørevadbrovej 23	8600 Silkeborg
Johanne Marie Margrethe Sterup	Ørevadbrovej 25	8600 Silkeborg
Gitte Keller	Lemmingvej 29	8600 Silkeborg

Kopi af endelig afgørelse med bilag er sendt til:

Ansøger:

Mads Niær Kristensen, Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg

Konsulent:

Miljøkonsulent Mie Kruise Meineche, Landbosyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa

Kopi af afgørelse sendt til følgende klageberettigede organisationer:

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø,	dnsilkeborg-sager@dn.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via e-mail	ta@sportsfiskerforbundet.dk post@sportsfiskerforbundet.dk lbt@sportsfiskerforbundet.dk
Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N,	husdyr@ecocouncil.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V,	natur@dof.dk
Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg,	senord@sst.dk
Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia,	mail@dkfisk.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark,	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1 sal, 1651 Kbh. V,	ae@aeraadet.dk
Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 Kbh. K,	fbr@fbr.dk
Gjern Natur,	post@gjern-natur.dk

Baggrund for Miljøgodkendelsen

2 GENERELLE FORHOLD

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Miljøgodkendelsen omfatter de produktions- og landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Ørevadbrovej 14, 8600 Silkeborg. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen med CHR nr. 71578. Ejendommen har CVR nr. 27003397.

Ansøger og ejer af ejendommen Ørvadgård ønsker at udvide den nuværende besætning på 977 årssøer med 28,1 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø, så produktionen herefter bliver 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø svarende til 257,62 DE.

Udvidelsen vil foretages i eksisterende stalde, men der vil fremadrettet flyttes hele hold af fravænnede smågrise ud i en nyindkøbt klimacontainer, før smågrisene maksimalt et par dage senere afsendes til anden ejendom. De fravænnede smågrise flyttes fra eksisterende staldanlæg ved ca. 7,3 kg og afhentes til anden ejendom ved ca. 7,5-8 kg. Disse udgør 0,04 DE.

Produktionen vil således være på 257,62 DE i ansøgt drift.

Der er fire naboer beliggende i umiddelbar nærhed af anlægget, hvoraf kun Ørevadbrovej 23 ikke har landbrugspligt jf. Kort- og Matrikelstyrelsens www.mingrund.dk. Nærmeste by er Sejlø, som har opnået byzonestatus i seneste kommuneplan. Lugtgenekriterierne er overholdt til nærmeste nabo uden landbrugspligt, nærmeste samlede bebyggelse og nærmeste byzone.

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Dette gør sig også gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 56,3 kg N/ha. En ganske lille del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Det drejer sig om mark nr. 33-0, 33-1, 3-0, 30-0, 28-0, 29-0, 29-1, 26-3, hvoraf kun 29-0 og 29-1 ligger helt indenfor området. Beregningen i skema ID 55726, www.husdyrgodkendelse.dk viser, at udvaskningen er faldende, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt.

2.2 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Inden etablering eller ændring af anlæg som fx stalde, afløb og anlæg til gødningsopbevaring skal der indgives anmeldelse til kommunen. Der skal ligeledes indgives anmeldelse, inden der foretages ændringer i dyrehold, drift eller udbringningsarealer. Kommunen tager herefter stilling til, om ændringen udløser krav om tillæg til miljøgodkendelsen.

Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 15 i ovennævnte bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.3 GYLDIGHED

Godkendelsen skal være udnyttet inden 5 år fra dato for meddelelse af miljøgodkendelse jf. § 33 stk. 1 i husdyrloven. Med udnyttet menes, at ansøgt byggeri er opført og taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til ansøgt produktion.

Der er i denne miljøgodkendelse givet mulighed for forlængelse af projektet i faser udover de 2 år. Ansøger begrundet dette med, at en detaljeret planlægnings- og projekteringsfase af byggeriet, udførelse af det relativt store byggeri og opformering af egne dyr til avlsbesætningen, vil strække sig over en maksimalt 5 årig periode.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder ifølge § 33 stk. 2 den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

2.4 RETSBESKYTTELSE

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 27. januar 2023. Kommunen kan i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud for godkendelser efter § 12, før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i husdyrloven.

2.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i år 2023.

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD.

3.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINIER, FREDNINGER MV.

Husdyrbruget er placeret i landzone med ca. 243 meter fra den projekterede klimacontainer, markeret med nr. 9, til nærmeste beboelse uden landbrugspligt. Nærmeste beboelse uden landbrugspligt er Ørevadbrovej 23, som er beliggende vest for anlægget. Nærmeste samlede bebyggelse er Sejling by og er beliggende ca. 354 meter syd for nærmeste eksisterende stald nr. 8.

Nærmeste byzone er flyttet ½ km tættere på anlægget fra sidste gang, ejendommens husdyrhold blev tilladt i en kombineret § 19f og § 19d i 2013. Byzonen er nu placeret ca. 319 meter syd for nærmeste eksisterende stald nr. 8. Byzonen er udpeget i kommuneplanen og vedrører bebyggelse i Sejling by.

Afstanden fra stuehuset til nærmeste anlægsbygning er ca. 4,5 meter, men der er tale om eksisterende bygninger, hvorfor afstandskravet betragtes som overholdt. Der er ca. 3 meter fra eksisterende bygning nr. 4 til nærmeste offentlige vej. Bygningen er eksisterende, hvorfor afstandskravet betragtes som overholdt.

Der er ingen levnedsmiddelvirksomhed beliggende indenfor en radius af 25 meter fra anlægget. Afstandskravet er overholdt.

Nærmeste ikke-almene vandforsyning er beliggende på Ørevadbrovej 21 og har nr. 77.347 jf. GEUS-informationerne i Danmarks Miljøportal. Der er over 300m fra nærmeste staldbygning nr. 5 til boringen, hvorfor afstandskravet på 25 meter er overholdt. Der er ikke beliggende al-

mene vandforsyningsanlæg i umiddelbar afstand af anlægget, hvorfor afstandskravet på 50 meter er overholdt.

Nærmeste vandløb forefindes ca. 480 meter nord for anlægget, mens nærmeste sø findes ca. 460 meter nord for anlægget i Sejling by. Afstandskravet er således overholdt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrbruget ligger udenfor fredninger, strand-, klit-, sø- og åbeskyttelseslinjer. Der er ingen skovbyggelinjer i umiddelbar nærhed af anlægget, og nærmeste beskyttelseslinje er kirkebeskyttelseslinjen omkring Sejling Kirke. Denne er beliggende ca. 150 meter fra anlægget, hvorfor anlægget ikke berøres af denne.

Ejendommen er ikke berørt af fortidsminder.

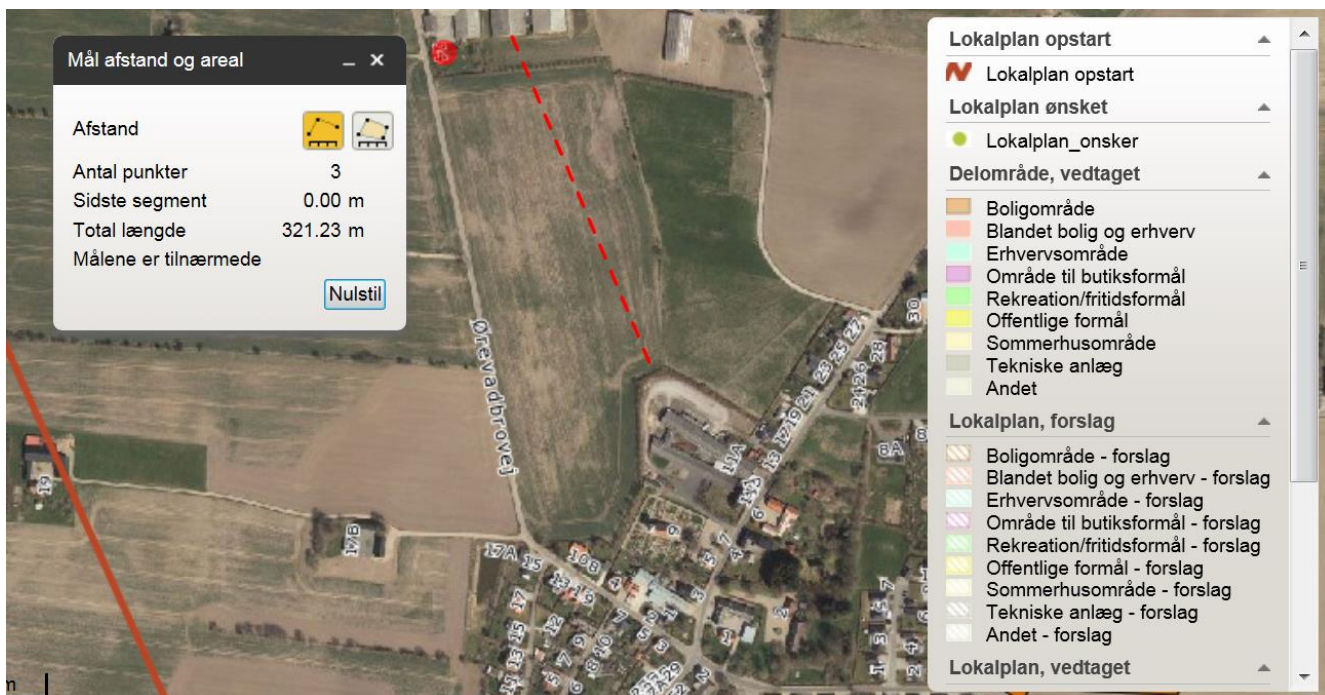
Kommunen vurderer derved, at alle bygge- og beskyttelseslinjer, er overholdt.

Jf. § 20 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 m fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Husdyrbruget ligger mere end 300 m fra ovenstående områder og bebyggelser.

Derudover gælder en række generelle afstandskrav - se tabel 3.1.1. og 3.1.2.

I følge § 6 i Husdyrloven er der forbud mod etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening indenfor de i tabel 3.1.1 nævnte afstande.

Tabel 3.1.1. Afstandskrav - jf. § 6 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - samt aktuelle afstande fra produktionsanlægget

	Afstandskrav meter	Afstand fra nærmeste stald-hjørne meter
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	Ca. 1000 Skægkær by
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	Ca. 350 Sejling By
Nabobeboelse	50	140 Lemmingvej 23

Afstandskravene i Husdyrlovens §6 er overholdt.

I følge § 8 i Husdyrloven må der ikke etableres stalde og gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, inden for følgende afstande: se tabel 3.1.2

Tabel 3.1.2. Afstandskrav - jf. § 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - samt aktuelle afstande fra husdyrproduktionsanlægget.

	Afstandskrav meter	Afstand fra nærmeste staldhjørne meter
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	➤ 300m Ørevadbrovej 21
Almene vandforsyningsanlæg	50	Ca. 1500
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	>15
Offentlig vej og privat fællesvej	15	5
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 100
Beboelse på samme ejendom	15	5
Naboskel	30	15

Som det fremgår af tabellen, er det ikke alle afstandskravene som er overholdt. Afstanden til naboskel, offentligvej og beboelse på egen ejendom er ikke stor nok. Da udvidelsen af dyreholdet sker i eksisterende stalde er det Kommunens vurdering, af definitionen i Husdyrlovens §8, at der ikke skal meddeles dispensation. Begrundelsen herfor er, at- der ikke etableres nye stalde.

4. Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det nuværende sohold på 977 årssøer med 28,1 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø udvides, så produktionen herefter bliver 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø svarende til 257,62 DE.

Udvidelsen foretages i eksisterende stalde, men der vil fremadrettet flyttes hele hold af fravænnede smågrise ud i en nyindkøbt klimacontainer, før smågrisene maksimalt et par dage senere afsendes til anden ejendom. De fravænnede smågrise flyttes fra eksisterende staldanlæg ved ca. 7,3 kg og afhentes til anden ejendom ved ca. 7,5-8 kg. Disse udgør 0,04 DE. Produktionen vil således være på 257,62 DE i ansøgt drift.

Staldoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et stald-ID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-186925	Eksisterende stalde
ST-186926	Klimacontainer til smågrise

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo01	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	358	58,16
		Ansøgt	331	53,77
SvSo07	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	619	100,56
		Ansøgt	780	126,71
SvSo10	Årso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	Nudrift	977	68,50
		Ansøgt	1111	77,89
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	250	0,04

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Stald-ID og staldsystemkoder er forklaret i de ovenstående to tabeller. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-186925	Nej	SvSo01	Nudrift	358	325			0,00	58,16
			Ansøgt	331	255			0,00	53,77
		SvSo07	Nudrift	619	562			0,00	100,56
			Ansøgt	780	600			0,00	126,71
		SvSo10	Nudrift	977	230			0,00	68,50
			Ansøgt	1111	256			0,00	77,89
ST-186926	Nej	SvSm01	Nudrift	0	0	7,30	32,00		0,00
			Ansøgt	250	48	7,30	8,00		0,04
Sum			Nudrift						227,21
			Ansøgt						258,41
Ændring alle produktioner:									31,20

* Ændret fravænningsvægt i alt per årssø er beregnet efter formelen: Ændret fravænningsvægt per årssø = ((Indtastet vægt ved fravæning - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årssø). Hvor antal fravænnede smågrise per årssø enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

På nuværende tidspunkt er produktionen UK (englandsproduktion), hvorfor søerne har god plads. Farestierne er indrettet med fuldspaltegulv, mens løbe-drægtighedsstierne er indrettet med delvis spaltegulv. En stor del af de drægtige søer er løsgående.

Anlægget er med traditionelle gyllekanaler med fuld gyllekumme under farestierne og delvis gyllekumme under løbe-drægtighedsstierne ved både de boksede søer til løbning og i løsdriften til de drægtige søer.

BAT emissionsniveauet er beregnet til 3.810,68 kg N og 5.942,51 kg P for de 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø. BAT for de fravænnede smågrise i klimacontaineren er under 1 kg N og P, hvorfor dette ikke er medtaget.

BAT emissionskravet for den samlede produktion er derfor 3.810,68 kg N og 5.942,51 kg P. Dette er opfyldt ved fodertilpasning på søerne, hvor fodereffektiviteten ændres fra normtallet på 1.540 FE pr. årssø til fremadrettet 1.500,2 FE pr. årssø. Fodereffektiviteten ændres til 450,1 FE pr. årssø for de diegivende søer og 1.050,1 FE pr. årssø for de drægtige søer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen har vurderet konsekvenserne af at øge antallet af DE til det dobbelte. Beregningerne viser, at ammoniakfordampningen fra stalde og lagre vil stige med 78% i forhold til nu.

Fleksibilitet i godkendelsen.

Der er ikke ansøgt om fleksibilitet i dyreholdets størrelse.

Silkeborg Kommune betragter den ansøgte produktion på 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø svarende til 257,62 DE, som den absolut maksimale produktion. Det vil sige, at de naturlige udsving i produktion forventes at være under den tilladte produktion.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo01	Årssø, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	358	58,01
		Ansøgt	331	53,61
SvSo07	Årssø, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	619	100,30
		Ansøgt	780	126,32
SvSo10	Årssø, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	Nudrift	977	68,33
		Ansøgt	1111	77,66
SvSm01	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	250	0,04

BAT-emissionsniveauet for de enkelte kategorier af dyr i de eksisterende stalde er beregnet i henhold til Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår. Der er anvendt emissionsgrænserværdier for ansøgninger indsendt efter 10. april 2011. Tabel 4.1.1 viser de beregnede emissionsgrænserværdier for eksisterende stalde.

TABEL 8.3.1 - BAT EMISSIONSNIVEAU BEREGNET I HENHOLD TIL MILJØSTYRELSENS VEJLEDENDE BAT-STANDARDVILKÅR FOR DE ENKELTE KATEGORIER AF DYR I HHV. NYE OG EKSISTERENDE STALDE.

Stald	Dyre kategori	Antal	Vægt Grænser / antal fravænnede pr. årssø	staldsystem	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT Kg NH3-N pr. årssø	Samlet Ammoniak-emission Kg NH3-N
Eks. Stald nr. 6	Årssøer Farestald	1111	35	Kassestier, fuldspaltegulv	1,43	1589
Eks. Stald nr. 8	Årssøer, Individuel opstaldning, Løbe- og drægtighedsstald	331	35	Delvis spaltegulv	1,74	576
Eks. Stald nr. 8	Årssøer Løsgående, Løbe- og drægtighedsstald	780	35	Delvis spaltegulv	2,11	1646
BAT emissionsniveau for hele anlægget						3811
Ansøgt emissionsniveau for hele anlægget						3807

Silkeborg Kommune har ovenfor i tabel 8.2.4 lavet en beregning af det emissionsniveau for ammoniak, der som udgangspunkt, vurderes at være opnåeligt ved anvendelse af bedst tilgængelig teknologi, jf. vejledningerne for emissionsgrænserværdier fra Miljøstyrelsen.

Emissionsniveauet er, med udgangspunkt i de vejledninger, der gælder for svinebesætninger, beregnet til 3.811 kg N/år for hele anlægget. Ifølge IT-ansøgningen er ammoniakfordampning for hele anlægget 4 kg mindre end emissionsgrænserværdien.

Silkeborg kommune vurderer, at de valgte teknologier på husdyrbruget lever op til BAT.

Opsummering af valgte teknologier til opfyldelse af krav om BAT (Ammoniak)

BAT-niveauet nås gennem nedenstående teknologivalg (tabel 8.2.5)

TABEL 8.3.2 - OVERSIGT OVER AMMONIAKREDUCERENDE TEKNOLOGIER ANVENDT PÅ EJENDOMMEN.

Tiltag	Effekt af tiltag/Virkemiddel	Effekt
Foderkorrektioner	Nedsættelse af foderets indhold af råprotein til 131 gram/FE for alle årssøerne, reducerer ammoniakfordampningen.	Reducerer fordampningen med 629,23 kg N/år i forhold til normtallene.

8.2.5 Fodring

Fodertildelingen til årssøerne ændres i det ansøgte tillæg. Der anvendes foder som virkemiddel til at reducere ammoniakfordampningen fra husdyrbruget. Tabel 8.2.6 viser ændringen i fodertildeling.

Tabel 8.2.6 – Fodertildeling i nudrift og i ansøgt drift

Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-186925	SvSo01	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1050,10	133,40	4,80		35,00	7,20
	SvSo07	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1050,10	133,40	4,80		35,00	7,20
	SvSo10	Nudrift	462,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	450,10	133,40	4,80		35,00	7,20
ST-186926	SvSm01	Nudrift	1,96	162,50	5,30			
		Ansøgt	1,96	162,50	5,30			

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

Dyreholdets størrelse

4.1.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, + delvist spaltegulv	SvSo07		780	600	126,32
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, + delvist spaltegulv	SvSo01		331	255	53,61
Årssøer, farestald, kassestier, fuldspaltegulv, 35 fravænnede grise/årssø	SvSo10		1111	256	77,66

Smågrise, toklimastald, delvist spaltegulv,	SvSm01	7,3 - 8 kg	250	48	0,04
Dyreenheder i alt					257,62

4.1.2. Der må som gennemsnit over planåret ikke være mere end 1111 årssøer på stald.

Drift og indretning

4.1.3. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag. Fremtidige drifts-, bygnings- og arealmæssige ændringer skal anmeldes til og godkendes af Silkeborg Kommune.

4.1.4. Vilkårerne i denne godkendelse skal være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft, hvis ikke andet er anført.

4.1.5. Den driftsansvarlige skal underrette kommunen om eventuelle ændringer i ejerforhold eller i, hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift. Det gælder også indstilling af driften for en længere periode

Information af ansatte mv.

4.1.7. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Relevante vilkår, som vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af den driftsansvarlige og den eller de personer, der arbejder med den pågældende del af driften.

4.1.8. Beredskabsplanen skal være kendt af husdyrbrugets personale.

4.2 VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Stald 5 er forsynet med undertryksventilation med luftindtag via vægventiler og afkast i kip. Stald 6 er forsynet med diffus ventilation med luftindtag via loftet og afkast placeret i tagfladen. Stald 7 er naturligt ventileret. Stald 8 er forsynet med undertryksventilation med luftindtag via vægventiler og afkast i kip. Alle afkast er 0,5 – 0,7 meter høje.

Alle ventilationsanlæg er trinvis styret.

Der sker rengøring af ventilationssystemerne årligt, f.eks. i forbindelse med almen vask og rengøring. Hermed fjernes snavs, der kan yde modstand og medføre, at strømforbruget til ventilationen stiger. Ved at fjerne snavs og støv vil strømforbruget til ventilationen kunne holdes på minimumsbehovet.

Den mekaniske ventilation er etableret med et automatisk nødopluk-system, som åbner spjældene i skorstene og ventiler i tilfælde af teknisk svigt eller strømsvigt. Herved sikres en vis naturlig ventilation i tilfælde, hvor ventilationsanlægget af den ene eller anden grund går i stå.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ventilation har til formål at fjerne varme og vanddamp fra stalden for at holde et stabilt staldklima. Høj produktionsintensitet i husdyrbruget stiller krav til klima- og ventilationsanlæggets udformning og effektivitet.

Når udetemperaturen stiger, øges ventilationsbehovet i staldene. Den potentielle lugtemission er derfor størst om sommeren, og når der er en maksimal belægning i stalden.

Afstanden mellem husdyrbrug og nabo bør vurderes ved de driftsforhold, hvor lugtemissionen er størst, og denne situation bør være udgangspunktet ved fastlæggelse af den nødvendige afstand, eller de krav, der stilles med henblik på lugtreduktion.

Når der er naboer, samlet bebyggelse eller byzone nær staldanlægget, kan ændringer i ventilationsforholdene også påvirke omfanget af lugtgener. Afkasthøjde og afkasthastigheder har væsentlig indflydelse på spredningen og fortynding.

Silkeborg kommune er af den opfattelse, at hyppig og grundig rengøring af såvel stalde og ventilationsanlæg er vigtige parametre til begrænsning af lugt og fluegenerne til omgivelserne og der er derfor stillet følgende vilkår:

Se desuden afsnit 6.3 om fluer og skadedyr

VILKÅR:

Der stilles følgende vilkår.

4.2.1. Ventilationssystemet i alle stalde skal rengøres og efterses mindst hver 12. måned.

4.3 FODRING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Sørne fodres med hjemmeblandet tørfoder. Der fasefodres med en diegivningsblanding og en drægtighedsblanding.

Der er foretaget fodertilpasning i forbindelse med opfyldelse af BAT emissionsniveaet. Fodertilpasningen sker på søerne, hvor fodereffektiviteten ændres fra normtallet på 1.540 FE pr. årssø til fremadrettet 1.500,2 FE pr. årssø. Fodereffektiviteten ændres til 450,1 FE pr. årssø for de diegivende søer og 1.050,1 FE pr. årssø for de drægtige søer.

Den valgte fodertilpasning kan ses af nedenstående tabel fra www.husdyrgodkendelse.dk, hvor også normtallene fremgår:

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravæning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normtal), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-186925	SvSo01	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1050,10	133,40	4,80		35,00	7,20
	SvSo07	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1050,10	133,40	4,80		35,00	7,20
	SvSo10	Nudrift	462,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	450,10	133,40	4,80		35,00	7,20
ST-186926	SvSm01	Nudrift	1,96	162,50	5,30			
		Ansøgt	1,96	162,50	5,30			

Foderet opbevares på ejendommen i laden nr. 2.

Planlageret med indendørs fodersiloer af 3 rum med hver ca. 200 tons er markeret med A på nedenstående situationsplan. Der er pt. syv råvaresiloer til bl.a. hvede, byg, soja, solsikke m.v. Råvaresiloerne er markeret med B i nedenstående situationsplan. Male-blandeanlægget er placeret sammen med planlager, indendørs fodersiloer og råvaresiloerne.

Figur 4.3.1 Oversigtskort over husdyrbruget med nummerering af stald- og foderanlæggene

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder vurderes det, at der ikke sker en øget påvirkning af omgivelserne.

Ifølge ansøgers oplysninger anvendes fasefodring til søerne. Søerne går ca. 70% af tiden i løbe/drægtighedsstalden og 30% i farestalden.

Der er søgt om at reducere antal foderenheder pr årssø i forhold til gældende normtal. Det medfører et fald i ammoniakfordampningen fra alle dyr sammenlignet med fordampningen i 2010. Tabel 4.3.1 viser ændringen i fodertildeling.

Tabel 4.3.1 – Fodertildeling i nudrift og i ansøgt drift. Tal i kursiv er standardtal (normtal), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årsso / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-186925	SvSo01	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1050,10	133,40	4,80		35,00	7,20
	SvSo07	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1050,10	133,40	4,80		35,00	7,20
	SvSo10	Nudrift	462,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	450,10	133,40	4,80		35,00	7,20
ST-186926	SvSm01	Nudrift	1,96	162,50	5,30			
		Ansøgt	1,96	162,50	5,30			

Silkeborg Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig negative effekter for naboer eller natur ved det ansøgte.

Når ændringer i produktionseffektivitet og/eller fodersammensætning anvendes som virkemiddel til at nedsætte ammoniakfordampningen fra anlægget eller tilførslen af N og P til markerne, fastsættes vilkår som et krav til maksimalt N og P ab dyr.

Vilkåret gælder for samtlige dyr af den pågældende dyretype på husdyrbruget. Ansøger skal således acceptere, at samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe i hele anlægget skal leve op til disse krav.

Fosfor

Der tildeles færre foderenheder pr. årsso i ansøgt drift. Dette medfører et mindre fald i fosforoverskuddet på udbringningsarealerne.

BAT niveau fosfor

I følge miljøstyrelsens vejledende BAT niveauer kan der beregnes et BAT niveau for fosfor på 5.653 kg P/år. Foder effektiviteten og det ansøgte antal grise pr. årsso er meget høj, hvilke påvirker BAT niveauet for fosfor. Herved kan der ifølge gødningsregnskaberne opnås et totalt fosforindhold i den producerede gylle på 4.413 kg P.

Når reduktion af fosfor anvendes som virkemiddel til begrænsning af udledningen af fosfor fra anlægget, skal vilkår fastsættes som et krav til den samlede mængde P ab dyr pr. år for den samlede soproduktion. Ansøger skal således acceptere, at samtlige dyr i den pågældende dyregruppe i hele anlægget skal leve op til dette krav. Til kontrol af, at virkemidlet overholdes skal der stilles fastholdelsesvilkår.

- "P ab dyr pr. årsso" beregnes ud fra følgende ligning:

$$\mathbf{P \text{ ab dyr pr. årsso} = (FE \text{ pr. årsso} \times \text{gram fosfor pr. FE}) / 1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årsso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).}$$

Beregningsforudsætninger

Antal årssøer	1.111 stk.
Grise pr. årsso	35 stk.
Fravænningsvægt	7,3 kg.
Foderforbrug pr. årsso	1500,2 FE.
Gram P pr. FE.	4,8 g P/ FE.

Hvis tallene indsættes i formlen fås

$$\underline{P \text{ ab dyr pr årsso}} = (1500,2 \text{ FE pr. årsso} \times 4,8 \text{ gram fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (35 \text{ antal fravænnede grise pr. årsso} \times 7,3 \text{ kg fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

$$\underline{P \text{ ab dyr pr årsso}} = (7201)/1000 - 0,58 - 1,533 = 5,09$$

Det svarer til 1.111 stk. $\times$ 5,09 $=$ 5.653 kg P pr. år

Kvælstof

Ved beregning af vilkår for maksimalt N ab dyr fra anlægget anvendes følgende ligning (ligninger anvendt fra og med 2007/08 normtal for husdyrgødning):

$$\underline{N \text{ ab dyr pr årsso}} = (\text{FE pr årsso} \times \text{g råprotein pr. FE})/6250 - 1,98 - (\text{antal frav. grise pr. årsso} \times \text{frav. Vægt} \times 0,0257 \text{ kg N pr. kg tilvækst})$$

Beregningsforudsætninger

Antal årssøer	1.111 stk.
Grise pr. årsso	35 stk.
Fravænningsvægt	7,3 kg.
Foderforbrug pr. årsso	1500,2 FE.
Gram råprotein pr. FE.	133,4 g / FE.

Hvis tallene indsættes i formlen fås

$$\underline{N \text{ ab dyr pr årsso}} = (1500,2 \text{ FE pr årsso} \times 133,4 \text{ g råprotein pr. FE})/6250 - 1,98 - (35 \text{ frav. grise pr. årsso} \times 7,3 \text{ kg frav. Vægt} \times 0,0257 \text{ kg N pr. kg tilvækst})$$

$$\underline{N \text{ ab dyr pr årsso}} = (200.126,68)/6250 - 1,98 - (6,57) = 23,48$$

Det svarer til 1.111 stk. $\times$ 23,48 $=$ 26.080 kg N pr. år

Vilkår

- 4.3.1 Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. årsso $\times$ antal årssøer skal være mindre end 5.653 kg P pr. år.
- 4.3.2 Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. årsso $\times$ antal årssøer skal være mindre end 26.080 kg N pr. år.
- 4.3.3 Der skal føres en driftsjournal, hvoraf følgende skal fremgå:
  - antal årssøer
  - grise pr. årsso
  - fravænningsalder og -vægt
  - foderforbrug
  - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i foderblandingerne.
  - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.
- 4.3.4. N og P ab dyr skal på baggrund af driftsjournalens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (for eksempel 2011) til 15. februar i år (for eksempel 2013).
- 4.3.5. Der skal udarbejdes en foderrecept for det anvendte foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

4.3.6. Sammen med driftsjournalen skal der kunne fremvises dokumentation for de anvendte foderblandinger i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger. Driftsjournalen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.4 ENSILAGE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der opbevares ingen ensilage på bedriften.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ingen bemærkninger.

4.5 ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det årlige energiforbrug på ejendommen er pt. ca. 385.000 kWh. Det forventes ikke, at energiforbruget vil stige væsentligt i forbindelse med udvidelsen, da udvidelsen sker i eksisterende stalde, hvor foderanlæg, ventilation, lys mv er i drift alligevel. Nogle af parametrene er delvist afhængig af antallet af dyr på stald, men det forventes, at energiforbruget kan holdes på 390.000 kwh. Pr. år.

Lyset i staldene er automatisk timerstyret i forbindelse med fodring. Ved arbejde i stalden tændes lyset manuelt efter behov. I vintermånederne er lyset desuden tændt i et omfang, så dyrevelfærdskravet er overholdt. Der er etableret zoneopdelt belysning på sektionsbasis. Der er ikke installeret daglysregulering eller gennemgående sensorstyring.

Energiforbruget bliver fjernaflæst hver måned, og ansøger får hver måned tilsendt en opgørelse over det aflæste forbrug, som vil blive kontrolleret for, om der sker et eventuelt øget forbrug.

Opgørelsen fra fjernaflæsningen fungerer som journal over energiforbruget.

I forbindelse med det daglige vedligehold på ejendommen bliver vinduer, de udvendige døre, dørene mellem sektions- og staldafsnit, og andre mulige kuldebroer kontrolleret for at undgå træk og unødvendig energiforbrug.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT i forhold til energiforbruget (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

VAND

Det årlige vandforbrug på ejendommen vil efter udvidelsen være på ca. 9.500 m³ vand. Vandet leveres fra Silkeborg Vandværk.

Der er overbrusning i drægtighedsafsnittene.

Alle synlige vandrør, anboringsbøjler m.v. bliver løbende kontrolleret og eventuelt opspændt eller helt udskiftet, hvis de lækker vand. Ovenstående sker både for at sikre en god og stabil drikkevandstilførsel til dyrene, undgå eventuelle lækager og vandspild, samt opretholde produktionsniveauet.

Drikkevandstildelingen til søerne sker primært i krybberne, mens pattegrisene i farestierne har vandkopper. Der sker derfor begrænset drikkevandsspild, da vandspildet opsamles.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT i forhold til vandforbruget.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

ELFORBRUG

Ifølge nøgletal fra EnergiMidt må det årlige elforbrug helst ikke overstige 350 kWh pr. årssø.

Maksimalt elforbrug
Søer = 350 kWh x 1.111 = 388.500 kWh/år.

Forbruget er estimeret til 390.000 kWh/år. Energiforbruget er forholdsvis stort i forhold til EnergiMidts normtal.

Energiforbruget bør derfor løbende følges, og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil også være i ejers egen interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi.

Hos mange energiselskaber er der mulighed for at tilkoble sig et energi-styringsmodul som kan hjælpe med, at styre virksomhedens energiforbrug. Virksomheden kan derved se rapporter, tabeller m.v. virksomhedens energital sammenlignes med normtal fra tilsvarende produktioner.

Energistyring er et væsentligt redskab til at give overblik og kontrol over virksomhedens energiforbrug. Idéen bag Energistyring er, at det skal være nemt for alle at få, forstå og følge de energioplysninger i virksomheden, som er relevante for den enkelte bruger. Der er derfor sat vilkår om, at husdyrbruget tilsluttes et energistyringsmodul.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor forbrug af energi og vand ved anvendelse af ovenstående, For yderligere oplysninger om BAT se afsnit 8.

VANDFORBRUG

Ejendommen forsynes med vand fra Silkeborg vandværk.

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende:

- Rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus. Til svi-neopstaldning løber spulevand typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- Detektering og reparation af lækager.

Normtal fra Landbrugets vejledning om erhvervsmæssigt dyrehold mv. angiver at der bruges 6 m³ vand pr årssø. Tallet omfatter drikkevand, spild og vaskevand.

Maksimalt vandforbrug
Søer = 6 m³ x 1111 = 6.666 m³

Det estimerede forbrug på 9.500 m³/år er betydeligt højere end det udregnet med normtal.

Det skyldes, at normtal for vandforbrug er gamle. Nye staldsystemer, hvor søerne er løse kan være årsag til et større forbrug. For eksempel kan det være svært at se, hvad det er for nogle dyr, der leger med vandet og øger drikkevandsspildet.

I Danmark er vandet både frisk og rent, men vand er en knap ressource. Derfor er det både økonomisk og miljømæssigt fordelagtigt, at reducere unødvendigt vandforbrug

Kommunen vurderer, at der skal være fokus på at nedbringe husdyrbrugets energi- og vandforbruget til under 388.500 kwh. Pr år og 6666 m³/år. Dette forventes opnået ved, at der udføres energieftersyn, og udarbejdes en rapport som beskriver hvilke muligheder der er for at reducere energiforbruget.

Til reduktion af vandforbruget skal i løbet af år 2015 laves en handlingsplan som redegør for følgende:

- Hvor mange vandmålere er der på husdyrbruget.
- Hvad bruges der af vandbesparende installationer?
- Hvad gøres der for at reducere vandforbruget på husdyrbruget?

Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til registrering og minimering af vandforbruget sikres, at forbruget minimeres mest muligt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

- 4.5.1. Bedriften skal mindst 1 gang årligt registrere forbrug af vand, el og foder, og registreringerne skal gemmes i 5 år.
- 4.5.2 Der skal sammen med registreringerne foreligge en driftsjournal over de løbende energiforbedringstiltag, som foretages på ejendommen. Forbedringstiltagene skal beskrives med teknologiforklaring, i hvilken stald og dato for, hvornår forbedringen er foretaget
- 4.5.3 Til reduktion af vandforbruget skal der i løbet af år 2015 laves en handlingsplan som redegør for følgende:
  - Hvor mange vandmålere er der på husdyrbruget.
  - Hvad bruges der af vandbesparende installationer?
  - Hvad gøres der for at reducere vandforbruget på husdyrbruget?

4.6 Spildevand herunder regnvand

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Rengøringsvand og drikkevandsspild er indregnet i mængden af gylle, der ledes til gyllebeholdere og udbringes på markerne. Udbringningen af gylle forestås af maskinstation, og gyllen op-suges derfor til gyllevogn med sugekran under opsyn. Påfyldning af marksprøjte foregår i marken.

Tagvand fra det eksisterende anlæg ledes via tagrender til drænbrønd, som er markeret med Ø i nedenstående situationsplan. Tagvandet ledes via drænbrønden til markdræn. Ansøger for-moder, at tagvandet via markdræn ledes til Lemming Å. Markdrænet er markeret med grøn streg på situationsplanen.

Sanitært spildevand ledes til septictank markeret med S på nedenstående situationsplan. Dette forhold ændres jf. påbud inden april 2014.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Spildevand tilledt gyllebeholder

Rengøringsvand fra rengøring i stalde ledes til gyllesystem. Dette er i henhold til gældende lovgivning. Spildevandsmængden forventes, at være indregnet i normtallene for gødningsmængder.

Kommunen vurderer at det spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler.

Kommunen vurderer, at opbevaringskapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand, herunder regnvand og rengøringsvand i ansøgt drift, for yderligere oplysninger henvises til afsnit 5 om gødningsproduktion.

Sanitært spildevand

Sanitært spildevand fra stuehuset og driftsbygningen ledes, ifølge BBR oplysninger, til bundfældningstank og derfra til vandløb. Der er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning, som kører som et separat sagsforløb, som ikke behandles mere i denne godkendelse.

Overfladevand

Tagvand fra de eksisterende bygninger ledes til dræn, som ender i Lemming å. Der er ingen befæstede arealer omkring staldanlæggene og regnvand fra de omkringliggende arealer nedses direkte.

Da der pr. definition er tale om rent vand fra tagfladerne og da der ikke etableres nyt byggeri af betydning i denne godkendelse vil der ikke blive stillet krav om ændring af afløbsforholdene for overfladevand.

Kommunen vurderer af afledning af overfladevand (tagvand o.l.) sker i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke er behov for supplerende vilkår for drift og egenkontrol

4.7 AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Fast affald – nudrift / ansøgt

	Mængde	Opbevaring	Bortskaffelses metode og -sted
Jern	Ca. 2 tons	I hjørne ved maskinhus	Afhentes af jern- og skrothandleren én gang årligt.
Pap og papir	Ca. 250 kg	I kasse i garage	Hver anden fredag køres der til modtagerpladsen med affald, herunder også pap og papir. Derudover opsamles i en container, der bortskaffes via indsamlingsordningen.
Plast (EAKkode 02-01-04)	Ca. 2 tons	I maskinhus og i garage	Hver anden fredag køres der til modtagerpladsen med affald, herunder også plast.
Glas	Ca. 50 kg	I maskinhus	Hver anden fredag køres der til modta-

		og i garage	gerpladsen med affald, herunder også glas.
Olie og kemikalier Spildolie	Spildolie ca. 200 liter Olie ca. 200 liter	I maskinhus	Spildolie og oliefiltre opbevares i plasttønder og bortskaffes igennem modtagepladsen for farligt affald.
Kemikalier	Ca. 1000 liter		Hver anden fredag køres der til modtagerpladsen med affald, herunder også batterier og akkumulatorer.
Batterier / Akkumulatorer	Ca. 50 batterier – Ca. 5 akkumulatorer		
Medicinrester Kanyler	Alle rester bruges Ca. 3.000 kanyler årligt	Køleskabet i forrummet Gule spande i stald og forrum	Hvis der er rester, vil de blive sendt retur med dyrlægen eller afleveret på modtagerplads. Opbevaringen sker i kemirum markeret med D på situationsplanen. Brugte kanyler afleveres som farligt affald på modtagerpladsen.
Lysstofrør	Ca. 50-60 styks	Sammen med glas	Hver anden fredag køres der til modtagerpladsen med affald, herunder også lysstofrør.
Døde dyr	Døde dyr skal afhentes af DAKA. Døde dyr placeres under kadaverkappe på betonplads ved vejen, hvor DAKA let kan komme til. Smågrise placeres i køler indtil afhentning. Døde dyr er markeret med S på situationsplanen. DAKA afhenter døde dyr efter behov, men cirka to gange om ugen, heraf ca. 104 årlige transporter.		
Andet			

Handelsgødning i storsække opbevares i laden, og sækkene afskaffes til Modtagepladsen for farligt affald sammen med pesticidemballagen. Handelsgødningen er markeret med E i nedenstående situationsplan. Pesticider m.v. opbevares i kemirum, som er aflåst og uden afløb. Kemirummet er markeret med D på situationsplanen.

Spildolie og oliefiltre opbevares i plasttønder og bortskaffes igennem Modtagepladsen for farligt affald. Lysstofrør afleveres samme sted.

Brændbart affald opsamles i en container og bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder. Containeren er markeret med G på situationsplanen.

Døde dyr skal afhentes af DAKA. Døde dyr placeres under kadaverkappe på betonplads ved vejen, hvor DAKA let kan komme til. Smågrise placeres i køler indtil afhentning. Døde dyr er markeret med S på situationsplanen.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester, samt kanyler afleveres til apotek, eller dyrlægen tager det med retur efter endt medicinering. Opbevaringen sker i kemirum markeret med D på situationsplanen nedenfor.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Alle kemikalier, olieprodukter, pesticider mv. opbevares forsvarligt, i maskinhus med støbt gulv og uden afløb.

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen efter de gældende regler samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ.

Det fremgår af Affaldsbekendtgørelsens § 64, at virksomheder skal kildesortere deres affald. Virksomheden skal derudover sikre sig, at væsentlige dele af deres kildesorterede affald går til materialenytiggørelse.

Kommunen vurderer, at der ikke vil være problemer med hensyn til opbevaring og affaldsbortskaffelsen fra virksomheden, såfremt de i miljøtekniske redegørelse beskrevne procedurer overholdes.

VILKÅR

4.7.1 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.

4.8 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Dieseltanken er på 5.900 liter og står inden døre på fast bund i laden. Tanknummeret er 148126 og G-nummeret er 5013. Tanken er fra Roug A/S (Mørupvej 27-35, 7400 Herning).

Fyringsolietanken er på 2.000 liter og står udendørs på fliser.

Handelsgødning i storsække opbevares i laden inden døre på fast bund. Pesticider m.v. opbevares i kemirum, som er aflåst og uden afløb.

Spildolie og oliefiltre opbevares i plasttønder inden døre på fast bund i laden.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at håndtering og opbevaring af kemikalier m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende regler og nedenstående vilkår overholdes. Vilkårene er stillet for at sikre, at spild og opbevaring af olie sker på en miljømæssig forsvarlig måde.

Råvarerne opbevares forsvarligt, således at der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Kemikalier, medicin, samt andre giftige råvarer opbevares utilgængeligt for børn.

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen efter de gældende regler samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ.

Det skal i henhold til kommunens Forskrift om håndtering og opbevaring af olie- og kemikalier sikres, at der ikke sker spild ved tankning af dieselolie på traktorer og andre maskiner.

VILKÅR

4.8.1 Tankning af diesel skal foregå på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb via olieudskiller, eller således at spild kan opsamles.

4.8.2 Spildolie, samt kemikalier skal opbevares i original emballage og placeres i spildbakke, som kan rumme indholdet af den største beholder.

4.9 DRIFTSFORSTYRELSE ELLER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Helt generelle umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være:

- ventilationssvigt,
- forkerte foderblandinger,
- driftsstop på foderanlægget,
- udslip af flydende fodermidler, brand,
- uheld med eller ved gyllebeholdere, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholdere ved strejf eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle.

Der vil senest 3 måneder efter afgørelsen af denne miljøgodkendelse blive udarbejdet en beredskabsplan. Beredskabsplanen vil indeholde telefonnumrene til ejer og/eller de offentlige instanser, der skal kontaktes i tilfælde af uheld med gyllebeholdere, brand, og spild af kemikalier eller olie.

Forurening med gylle

Der vil kunne ske brud på gyllebeholdere samt utilsigtet udpumpning af gylle og spild ved overpumpning fra beholder til gyllevogn. Udbringningen af gylle varetages af maskinstation, og der er oftest sugekran på maskinstationernes gyllevogne, hvorfor risikoen for spild ved overpumpning er begrænset. Flytning af gylle foregår altid under opsyn.

Såfremt der skulle ske lækage eller brud på gyllebeholderne, hvilket imidlertid vurderes som relativt usandsynligt, vil gyllen løbe ud i området i og omkring ejendommen. Der er ingen vandløb eller søer i omegnen af ejendommen, som kan forurennes. Drænet ved ejendommen til Lemming Å vil blive afbrudt, såfremt gyllen fra beholderne skulle løbe ud. I så tilfælde vil gyllen blive forsøgt inddæmmet hurtigst muligt, og der vil blive tilkaldt hjælp på tlf. 1-1-2.

Forurening med olie og kemikalier

Kemikalier opbevares inden døre, og pesticider fyldes på sprøjten i marken, hvor også vask foregår. Såfremt der skulle ske uheld med olie og kemikalier, findes der opsugningsmateriale i form af f.eks. savsmuld/kattegrus på ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det kan ikke undgås, at der sker uheld på et stort landbrug med mange medarbejdere. Det er derfor vigtigt, at der udarbejdes en beredskabsplan.

Såfremt nedenstående vilkår og gældende lovgivning overholdes – herunder arbejdstilsynets regler - vurderes det, at ejendommen sikres i et rimeligt omfang mod driftsforstyrrelser og uheld.

For yderligere oplysninger henvises der til vurdering af Management i afsnit 8 om anvendelse af bedst tilgængelig teknik – BAT, samt til Beredskabsplanen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- 4.9.1. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes til tilsynsmyndigheden inden byggeriet startes op. Beredskabsplanen skal udføres inden den 31. marts 2015.
- 4.9.2. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
  - Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø, se bilag 3.

Se desuden afsnit 4.1 om husdyrhold og staldindretning, hvor der også er sat vilkår, som kan indgå under management.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG – HÅNDTERING

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I nudrift produceres der 39.688,27 kg N og 9.870,14 kg P i svinegylle og 1206,68 kg N og 378,62 kg P i dybstrøelse, desuden er der tilført 2005,44 kg N og 733,18 kg P i minkgylle. Dybstrøelsen stammer fra løsdriftssystemet, mens minkgyllen er tilført fra anden ejendom. I alt produceres der i nudrift 42.900,39 kg N og 10.981,94 kg P.

I ansøgt drift produceres der 48.078,32 kg N og 11.799,96 kg P i svinegylle og 1.632 kg N og 520,20 kg P i dybstrøelse. Dybstrøelsen stammer fra løsdriftssystemet. Der er ikke tilført minkgylle i ansøgt drift. I alt produceres der i nudrift 49.710,32 kg N og 12.320,16 kg P. Fordelingen fremgår af nedenstående tabel.

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	22548,32	5694,96	75,00	0,00	257,62
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	25681,80	6141,30	75,00	0,00	279,15
Ingen adresse	Dybstrøelse	1632,00	520,20	45,00	0,00	17,00

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	1632,00	520,20	0	17,00
Svinegylle	48230,12	11836,26	0	536,77
Total	49862,12	12356,46	0	553,77

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det generelle harmonikrav på 1,4 DE./ha. er overholdt. Der er 395,55 ha udspretningsarealer til rådighed og der er i ansøgningen udbragt 553,77 DE. Det giver lige præcis et dyretryk på 1,4 DE./ha.

5.2 FLYDENDE HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Mængden af gylle ved nudrift og ansøgt drift er beregnet i MarkOnline. Der er indregnet rengøringsvand og drikkevandsspild i MarkOnlines normaltal.

NUDRIFT

Antal dyr	Stisystem	Gødningsmængde tons/dyr	Gødningsmængde tons i alt
358	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	4,06	1453
619	Løsgående, delvis spaltegulv	4,78	2959
977	Kassestier, fuldspaltegulv	1,72	1680
I alt			6093

ANSØGT DRIFT

Antal dyr	Stisystem	Gødningsmængde tons/dyr	Gødningsmængde tons i alt
331	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	4,06	1344
780	Løsgående, delvis spaltegulv	4,78	3728
1111	Kassestier, fuldspaltegulv	1,72	1911
250 (7,3 - 8 kg)	Smågrise, toklimastald med delvis spaltegulv	-	1
I alt			6984

OPBEVARINGSANLÆG	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Overdækning	Pumpesystem fra beholder til gyllevogn
gyllebeholder 1		3.006	Flydelag	Ikke fast
gyllebeholder 2		2.990	Flydelag	Ikke fast
I alt		5.996		

Der er opbevaringskapacitet på 5.996 m³ på ejendommen, hvorfor der er god kapacitet til at overholde lovkravet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Opbevaringskapacitet:

Med en samlet produktion af flydende husdyrgødning på 6,984 m³ er der er opbevaringskapacitet på ca. 10 måneder.

Ifølge lovgivningen skal husdyrbrug, der oplagrer husdyrgødning, have opbevaringsanlæg for husdyrgødning med en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med gældende regler herfor. Udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold

skal opfylde kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel. Hvilket også vurderes, at være tilstrækkeligt på denne ejendom

Gyllebeholdernes placering:

Gyllebeholderne er placeret nord for husdyrbruget og afstanden til nærmeste nabo, Ørevadbrovej 25 er ca. 110 m. Gyllebeholderne er eksisterende beholdere, hvor den sidste er bygget i år 2007.

Det vurderes, at der ikke er behov for at stille ekstra vilkår, vedrørende tidspunkt for omrøring og udkørsel.

Sikring mod uheld:

Der er ingen dræn, grøfter eller vandløb, samt borerer nærmere end 25 m fra gyllebeholderne. Der er ingen væsentlig terrænhældning omkring beholderne. Det er derfor kommunens vurdering, at der ikke er behov for etablering af jordvold eller anden afskærmning for at sikre mod forurening af overfladevand.

Beholderne kontrolleres for styrke og tæthed mindst hvert 10ende år.

Påfyldningsplads

Der er ingen påfyldningsplads ved gyllebeholderne. Maskinstation står for udbringning af husdyrgødning og der er udstyr på gyllevognene til sikring af, at der ikke sker overløb ved påfyldning af gyllevognen. Der er et nødoverløb på gyllevognens sugekran, således at når gyllevognen er ved at være fuld, vil skum og overskydende gylle løbe tilbage i tanken.

5.3 GYLLEFORSURING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der etableres ikke forsuring på anlægget i forbindelse med udvidelsen i eksisterende stalde.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er ikke krav om anvendelse af gylleforsuring. Gylleforsuring er et virkemiddel som kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Der er i afsnit 4,1 foretaget en beregning af opnåelig ammoniakemission ved anvendelse af BAT.

BAT emissionskravet for den samlede produktion er beregnet til 3.810,68 kg N. Dette er opfyldt ved fodertilpasning på søerne.

Kommunen vurderer, at der ikke er behov for yderligere tiltag.

5.4 GYLLESEPARERING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der etableres ikke gylleseparering på anlægget i forbindelse med udvidelsen i eksisterende stalde.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ingen krav om anvendelse af separering af gyllen. Lige som anvendelse af forsuring er der metodefrihed til at opnå de fastsatte afskæringskriterier til fosfor og ammoniak.

Emissionsgrænseværdien for fosfor opnåelig ved anvendelse af BAT for husdyrbrug med konventionelt hold af søer med pattegrise til fravæanning (gyllebaserede staldsystemer) omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12 fastlægges herefter til følgende:

Fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres på anlægget må maksimalt være **23 kg P/DE ab lager**. Dette svarer til 32 kg fosfor pr. hektar ved udbringningen af husdyrgødning fra 1,4 dyreenheder (søer) på ansøgers samlede, godkendte areal.

Den ansøgte produktion på 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø svarer til 257,62 DE.

Det opnåelige BAT niveau beregnes hermed til $23 \times 257,62 = 5.942$ kg P pr. år.

BAT emissionen for den samlede produktion er beregnet til 5.653 kg P. Dette er opfyldt ved fodertilpasning på søerne. BAT-niveauet er overholdt.

5.5 GYLLEKØLING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der etableres ikke gyllekøling på anlægget i forbindelse med udvidelsen i eksisterende stalde.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er ikke krav om anvendelse af gyllekøling. Gyllekøling er et virkemiddel som kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Der er i afsnit 4,1 foretaget en beregning af opnåelig ammoniakemission ved anvendelse af BAT.

BAT emissionskravet for den samlede produktion er beregnet til 3.810,68 kg N. Dette er opfyldt ved fodertilpasning på søerne.

Kommunen vurderer, at der ikke er behov for yderligere tiltag.

5.6 FAST GØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ingen fast gødning på anlægget. Der håndteres gylle og en smule dybstrøelse fra anlægget. Dybstrøelsen stammer fra løsdriftssystemet og håndteres sammen med gyllen. Udbringningen sker i marksæsonen.

Der produceres i gennemsnit ca. 200 tons dybstrøelse jf. gødningsregnskabet over de seneste 5 år. Dybstrøelsen produceres i lejearealerne hos søerne i drægtighedsstaldene og fra tildelingen af ekstra halm i sygestierne.

Dybstrøelsen er meget halmholdigt og håndteres med årlig udmugning, hvor det hele tilføres gyllebeholder på enten Ørevadbrovej eller Allingvej. Udmugning og tilførsel til gyllebeholder sker indenfor en uge, hvorfor der ikke er tale om oplag.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er stort set ingen produktion af fast gødning. Fast gødning fra sygestierne, smides i gyllebeholderne som forbedring af flydelag. Det vurderes, at der ikke er behov for en møddingsplads til opbevaring af fast gødning.

Der opbevares ikke fast gødning eller dybstrøelse i markstak.

Der muges ud i den gamle stald i juni måned og dybstrøelsen er ikke så kompostlignende, at den må lægges i markstak. Dybstrøelsen bruges som flydelag i egne gylletanke

Det vurderes, at der opbevaring, håndtering og udspredning af fast gødning og dybstrøelse. Sker på forsvarlig vis.

VILKÅR

5.6.1. Der må ikke opbevares dybstrøelse i markstak.

Se desuden vilkår om fluebekæmpelse i gødningsmåtterne i staldene.

5.7 ANDEN ORGANISK GØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der håndteres på nuværende tidspunkt ikke anden organisk gødning som f.eks. slam, kartoffel-frugtsaft eller lignende. Ansøger er dog i henhold til anden lovgivning berettiget til at kunne indføre udbringning af anden organisk gødning, såfremt det oplyses i mark- og gødningsplanen samt indhentes tilladelse til udbringning af f.eks. slam.

Der er i perioden 2009-2011 modtaget 15,54 DE minkgylle, hvilket er medtaget i ansøgningen som tilført gylle i nudrift. I ansøgt drift er der ikke tilført minkgylle.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes at husdyrbruget ikke kan modtage anden organisk gødning, da der er sat vilkår for hvor meget fosfor der må udsprede pr. ha, se afsnit 7.3 Kvælstof og fosfor til fjord og hav.

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 Ammoniak og natur

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ammoniakfordampningen i nudrift og fremtidig drift er beregnet for dyrene i de eksisterende stalde i www.husdyrgodkendelse.dk i skema ID 55726.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er overholdt med opfyldelse af BAT emissionskravet, som er beregnet til 3.810,68 kg N. Dette opfyldes ved fodertilpasninger således, at ammoniakfordampningen i ansøgt drift bliver 3.807,59 kg N.

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfyld kravet	-500,66 kgN/år

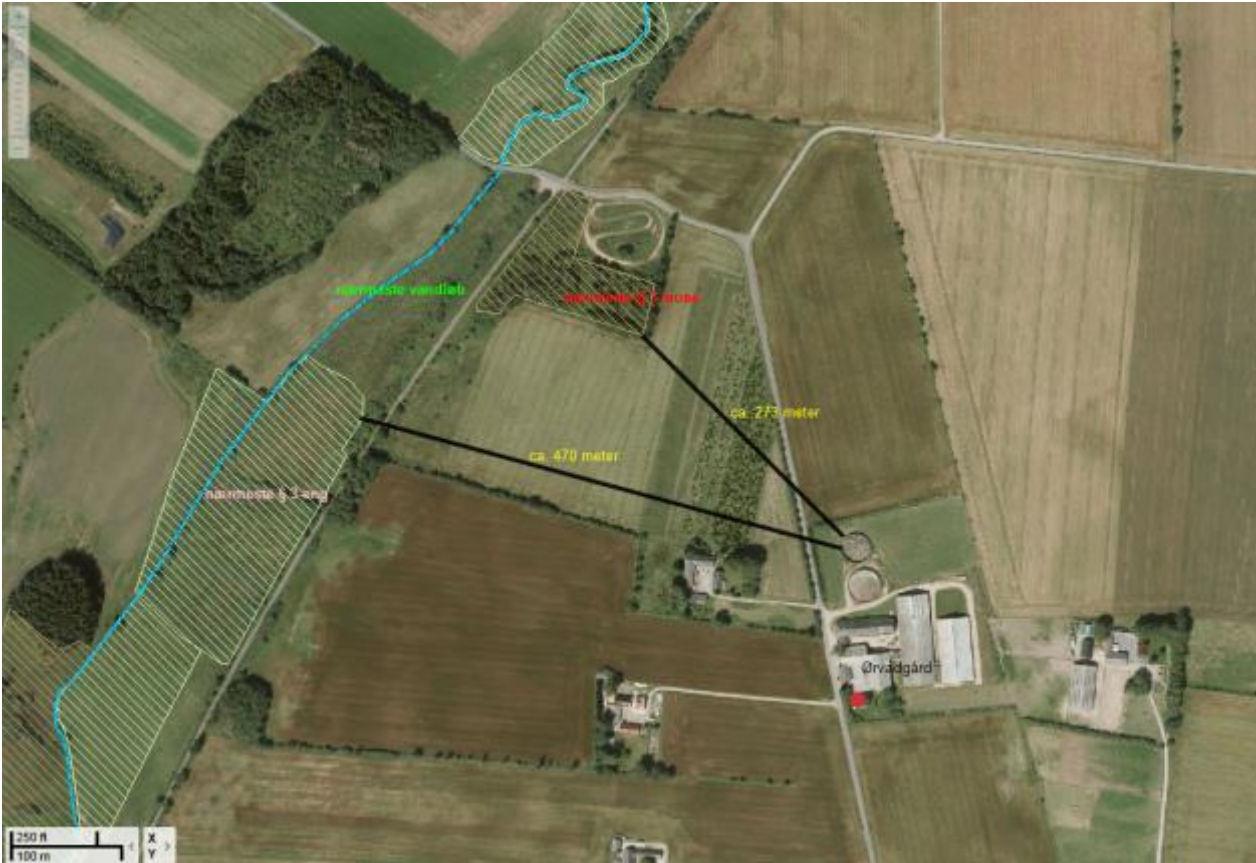
Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	2947,91
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	476,66
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	383,03
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

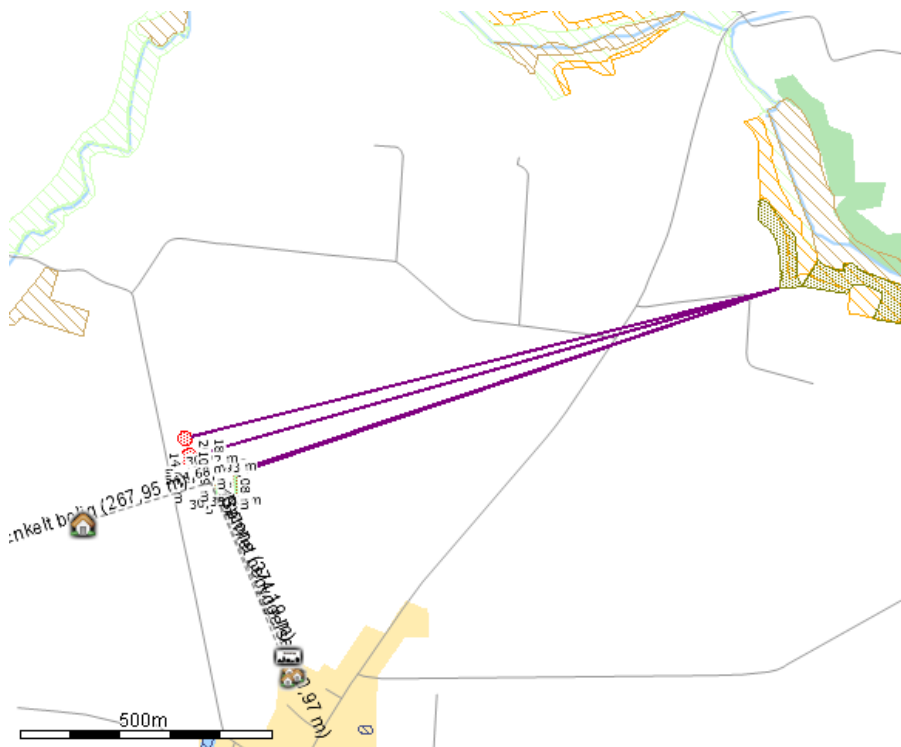
Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-186925	SvSo01	900,11	722,54	177,58	19,73%	0,00	0,00	0,00	722,54
		832,23	668,04	164,18	19,73%	0,00	77,92	0,00	590,12
	SvSo07	1556,34	1490,12	66,22	4,25%	0,00	0,00	0,00	1490,12
		1961,14	1877,70	83,45	4,25%	0,00	218,83	0,00	1658,86
	SvSo10	879,30	1550,94	-671,64	-76,38%	0,00	0,00	0,00	1550,94
		999,90	1763,66	-763,76	-76,38%	0,00	205,26	0,00	1558,40
ST-186926	SvSm01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,25	0,21	0,04	15,97%	0,00	0,00	0,00	0,21
Sum	Nudrift	3335,75	3763,60	-427,84		0,00	0,00	0,00	3763,60
	Ansøgt	3793,52	4309,61	-516,09		0,00	502,01	0,00	3807,59

Nærmeste § 3 område er en mose ca. 273 meter fra ejendommens gyllebeholder. Næst nærmeste § 3-område er engforløbet ved Lemming Å ca. 470 meter vest for anlægget. Afstanden er målt fra nærmest beliggende gyllebeholder. Se nedenstående kort.

Nærmeste § 7 område, som www.husdyrgodkendelse.dk selv trækker depositionslinje til, er beliggende ca. 1,155 km øst for anlægget. Se nedenstående kort fra www.husdyrgodkendelse.dk.

Depositionen til ovenfor viste § 7-område er beregnet i skemaID 55726. Ruhed for opland er fastsat til landbrug (I), og ruheden i naturtypen er fastsat til blandet natur med middelhøj bevoksning, det vil sige evt. med enkelte træer (gennemsnitshøjde 1/2-2 meter) (mk). Totaldepositionen til nærmeste § 7-område, se ovenstående kort, er beregnet til 0,2 kg N/ha/år. Dermed er depositions- og totaldepositionskravet overholdt.

Anlægget er beliggende godt 7,4 km fra nærmeste internationale habitatområde, hvorfor det vurderes, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil påvirke det pågældende internationale habitatområde.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I det følgende beskrives Kommunens bemærkninger og vurdering af det ansøgte i forhold til det fastlagte beskyttelsesniveau og i forhold til nærliggende naturtyper.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakreduktionskrav fungerer på den måde, at der er fastsat et maksimalt acceptabelt ammoniaktab for de forskellige dyrekategorier (dvs. dyretype i kombination med staldsystem) i en ansøgning. Ammoniakreduktionskravet er opfyldt for projektet, hvis det samlede maksimalt acceptable ammoniaktab ikke overskrider ved den ansøgte produktion.

Det maksimalt acceptable ammoniaktab er fastsat ud fra en procentmæssig reduktion af ammoniakemissionen fra det såkaldt "bedste staldsystem mht. ammoniakfordampning" i 2005/2006.

Kravet om ammoniakreduktion i forhold til "bedste staldsystem mht. ammoniakfordampning" adskiller sig fra kravet om brug af BAT, idet det generelle ammoniakreduktionskrav er et helt fast krav, som gælder for alle typer godkendelsespligtige husdyrbrug. Kravet indeholder således

ikke konkrete proportionalitetsbetragtninger som BAT-kravet. Disse er foretaget på forhånd på nationalt niveau.

Kravet om 30 % reduktion (fra 15. marts 2011) af NH₃ tab fra lager og alle stalde, hvor der sker ændringer i staldsystem eller dyrehold målt i forhold til de fastlagte referencetalde, opnås ved foderoptimering i alle staldene, se nedenstående beregning fra IT ansøgningssystemet.

Kravet om reduktion af ammoniakemissionen gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres. Opfyldelse af kravet kan ske gennem tiltag/virkemidler i både eksisterende og nye anlæg. Begrebet renovering er i denne sammenhæng identisk med godkendelsespligtige ændringer af staldanlægget.

Silkeborg Kommune har lavet en scenarieberegning i husdyrgodkendelse.dk, hvor udvidelsen i de eksisterende stalde er omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav. Resultatet ses af nedenstående tabel

Kravet er overholdt.

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-500,66 kgN/år

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	2947,91
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	476,66
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	383,03
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Kravet er overholdt.

AMMONIAK OG NATUR

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur.

Krav til totaldepositionen på kategori 1-natur og kategori 2-natur

Kravet til totaldepositionen for kategori 1-natur og for kategori 2-natur er et krav til den maksimale totaldeposition, dvs. den ammoniakdepositionen, som stammer fra hele husdyrbrugets stald(e) og lager - både det, der vil komme fra det ansøgte, og det, der allerede kommer fra den eksisterende drift.

Hvilket krav til den maksimale totaldeposition, der skal stilles for kategori 1-natur, afhænger af det antal husdyrbrug, der er i nærheden af området. Des flere brug, der ligger i nærheden, des skærpede krav til den maksimale totaldeposition skal der således stilles.

Beskrivelse af det ansøgte

Figur 1 – Beliggenhed af beskyttet natur ved Ørevadbrovej 14, 8632 Lemming

Anlæggets påvirkning af beskyttet natur

Kategori 1 natur (Kvælstoffølsomme naturtyper indenfor natura 2000)

Nærmeste Natura 2000 område er habitatområdet Gudenå og Gjern Bakker. Området ligger ca. 7,5 km sydøst for anlægget og på grund af afstanden vil der ikke være risiko for påvirkninger af kvælstoffølsomme naturtyper i habitatområdet fra anlægget.

Kategori 2 natur (Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha)

Overdrev

Ca. 1,1 km nordøst for anlægget ligger et sammenhængende overdrevsområde på ca. 4,5 ha på skrænterne ned til Sejling Bæk. Skrænterne er nogle steder stejle med tørre knolde og lidt fugtigere og næringspåvirkede i lavningerne mellem knoldene.

På overdrevsskrænterne findes der en karakteristisk overdrevsvegetation. Der vokser:

“Agertidsel, alm brunelle, alm eg, alm hønsetarm, alm hvene, alm kongepen, alm rajgræs, alm røllike, alm røn, alm syre, bidende ranunkel, blåbær, blåhat, blåmunke, blød storkenæb, bølget bunke, engrapgræs, fåresvingel, fin kløver, græsbladet fladstjerne, håret høgeurt, hedelyng, høstborst, hundegræs, hvidkløver, knopsiv, kruset skræppe, krybende hestegræs, lægeærenpris, lancet vejbred, liden klokke, lyngsnerre, mælkebøtte, musevikke, pillestar, rødsvingel, rødknæ, skovstjerne, skovsyre, tormentil, tusindfryd, tveskægget ærenpris og vellugtende gulaks.”

Store dele af overdrevet har været græsset i en lang periode, men græsningen er muligvis op-
hørt og især den østlige del er under tilgroning.

Depositionen til overdrevet er beregnet i skemaID 55726. Ruhed for opland er fastsat til landbrug (I), og ruheden i naturtypen er fastsat til blandet natur med middelhøj bevoksning, det vil sige evt. med enkelte træer (gennemsnitshøjde ½-2 meter) (mk). Totaldepositionen til nærmeste § 7-område, se ovenstående kort, er beregnet til 0,2 kg N/ha/år. Dermed er depositions- og totaldepositionskravet overholdt og det vurderes at overdrevet ikke vil blive væsentligt påvirket af det ansøgte.

Kategori 3 natur (Heder, moser og overdrev og ammoniakfølsomme skove)

Skovbevokset mose:

Nærmeste mose ligger ca. 270 m nordøst for anlægget. Det lille moseområde er forholdsvist tørt og helt tilgroet i træer. Ved seneste besigtigelse blev der fundet:

“alm. kongepen, alm. kvik, burre snerre, dunbirk, dyndpadderok, alm. eg, engrævehale, fløjlsgræs, glanskapslet siv, gran, græsbladet fladstjerne, gråpil, hindbær, kærpadderok, kærranunkel, kærtidsel, knopsiv, musevikke, alm. røn, rørgræs, stor nælde, vandpileurt og vild kørvel”.

Den totale kvælstofdeposition på mosen fra anlægget er beregnet til 1,2 kg N/ha/år og beregningerne viser at den ansøgte udvidelse ikke vil medføre øget kvælstofdeposition på mosen.

Da udvidelsen ikke medfører øget kvælstofdeposition på mosen vurderes det at mosen ikke vil blive påvirket af det ansøgte.

Rigkær

Ca. 870 meter sydvest for anlægget findes et meget fint rigkær beliggende ved Lemming å. Rigkæret græsses af heste. Ved seneste besigtigelse blev der fundet:

“Alm. mjørdurt, alm star, alm syre, bredbladet dunhammer, bukkeblad, dyndpadderok, engblomme, engforglemmevej, eng kabbeleje, engnelikkerod, engskjaller, engtroidurt, fløjlsgræs,

forskelligfarvet forglemmigej, glanskapslet siv, gråpil, gul fladbælg, gul iris, harestar, hjerte-græs, kærhøgeskæg, kærpadderok, kærranunkel, kærtidsel, kærtrehage, knæbøjet rævehale, knopsiv, kragefod, krybende læbeløs, lodden dueurt, lysesiv, majgøgeurt, mangleblomstret frytle, manna sødgræs, musevikke, næbstar, rødæl, smalbladet kæruld, spidskapslet star, stiv star, sump kællingetand, sump snerre, sværtevæld, topstar, trævlekrone, tveskægget ærenpris, vandkarse og vellugtende gulaks".

Den ansøgte udvidelse vil ikke medføre nogen merbelastning mht. til kvælstofdeposition og den totale kvælstofdeposition er beregnet til 0,1 kg N/ha/år. På baggrund af beregningerne vurderes det at rigkæret ikke vil blive påvirket af den ansøgte udvidelse.

Anden natur

Enge ved Lemming å

Der findes flere enge langs med Lemming å med et rimeligt naturindhold. Nogle af engene græsses af heste, nogle ligger hen og på nogle bliver der slået hø.

Kvælstofdepositionen på den nærmeste eng ca. 470 meter fra ejendommen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år som følge af udvidelsen og den totale kvælstofdeposition er beregnet til 0,9 kg N/ha/år. Engene vil således ikke blive påvirket af udvidelsen.

Beskyttede og sjældne arter (Bilag IV, rødliste mv.)

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk levested på eller omkring arealerne. På baggrund af faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der kan være brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, stor vandsalamander, spidssnudet frø og markfirben.

Der er i 2006 fundet spidssnudet frø og stor vandsalamander i vandhullet på mark 43-0 og de findes der sandsynligvis stadig. Da der ikke ændres på markarealerne og driften ligeledes er uændret vurderes det ansøgte ikke at medføre øget risiko for at påvirke de nævnte arters yngre- og rasteområder væsentligt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående vurderes der ikke behov for vilkår.

6.2 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Produktion vil forsætte i de eksisterende stalde med en højere belægning ved at udnytte allerede fysisk tilstedeværende stipladser. Besætningen er en UK-produktion, hvorfor der er rigtig god plads i de eksisterende stalde, og i takt med at produktionen er blevet mere effektiv, er det fornuftigt at udvide besætningen, så den igen passer med de eksisterende pladser.

Derudover vil en del af de fravænnede smågrise blive rykket ud i den nyindkøbte klimacontainer med to-klima og traditionelt delvist spaltegulv. Lugtemissionen fra nudriften fremgår af den tilladte § 19f- og § 19d-anmeldelsen fra januar 2013 og er beregnet til 37.192 OU_E/sek.

Lugtemissionen stiger en smule til 39.419,54 OU_E/sek. ved udnyttelse af de eksisterende stipladser og højere belægning i eksisterende stalde i ansøgt drift, men lugtgenekriterierne for både nærmeste nabo uden landbrugspligt, nærmeste samlet bebyggelse og nærmeste byzone er overholdt.

Det bemærkes, at siden tilladelsen i § 19f og § 19d har Silkeborg Kommune i forbindelse med den nye kommuneplan fastlagt en byzone, der ligger betydeligt tættere på ejendommen end tidligere. Lugtgenekriteriet for byzone er således flyttet ½ km tættere på anlægget fra den nuværende tilladelse til ansøgt drift, hvilket der imidlertid er taget højde for i lugtberegningen for ansøgt drift i denne miljøgodkendelse. Lugtberegningen er således foretaget i forhold til den nye byzone i kommunalplanen.

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	FMk	383,96	383,96	383,98	374,19	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end eller lig med geneafstand i nudrift, og vægtet gennemsnitsafstand længere end 50 % af korrigeret geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	229,06	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	121,42	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER Lugtgener fra staldanlæg

Lugtens udbredelse i nærområdet, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen.

Hvis der er andre husdyrbrug over 75 DE, der ligger inden for 100 meter fra den samme nabo (enkeltbeboelse) og 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone medregnes lugtbidraget fra disse husdyrbrug. Er der ét andet husdyrbrug med over 75 DE inden for de nævnte afstande øges geneafstanden med 10 %, mens geneafstanden ved 2 eller flere ejendomme øges med 20 %. I dette tilfælde er der ikke andre husdyrbrug indenfor ovennævnte afstande.

Management med henblik på at sikre en veldefineret gødeadfærd er især vigtig, da lugten først og fremmest stammer fra gødningen.

Ved vurdering af, om husdyrbruget kan etableres og drives på en sådan måde, at hensynet til naboer tilgodeses for så vidt angår lugtgener, skal der tages udgangspunkt i de beregnede geneafstande for beboelsesområder, som fremgår af ansøgningen.

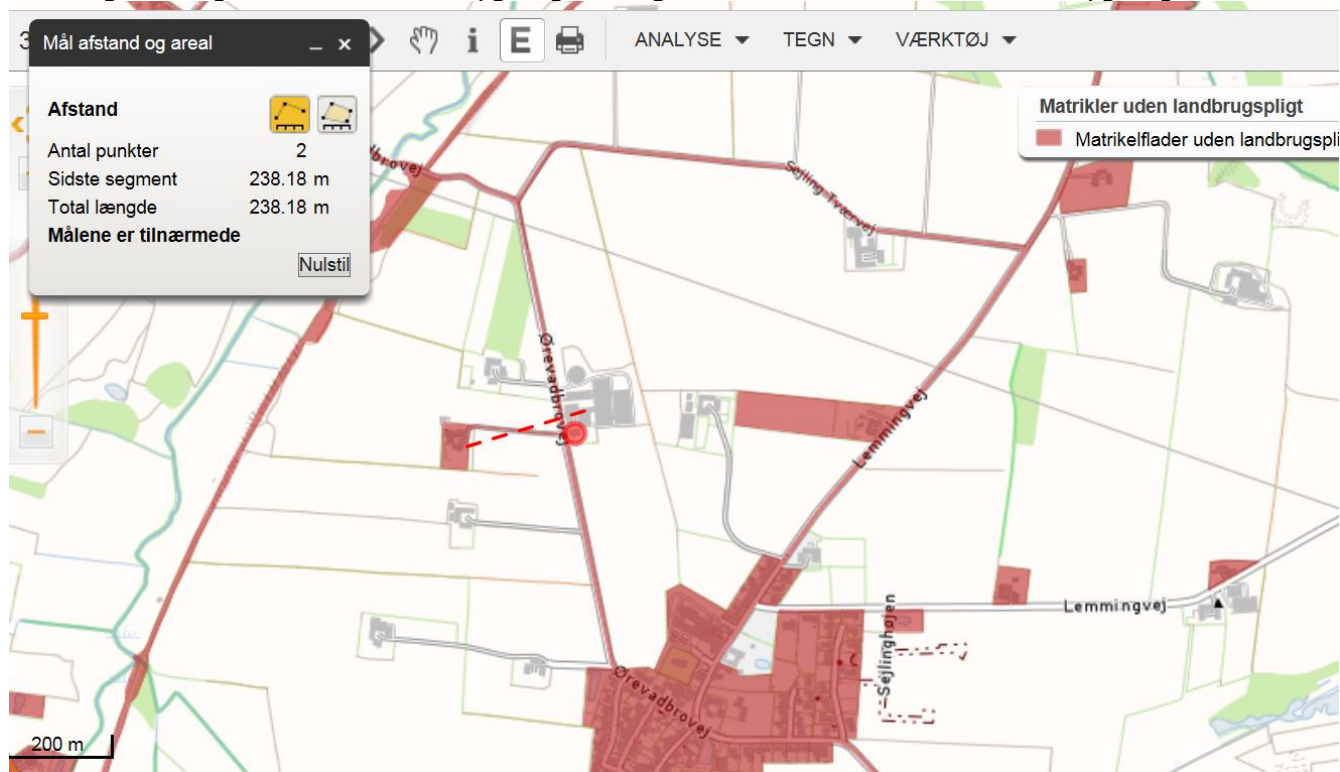
Som udgangspunkt vil hensynet til beboelsesområderne være tilgodeset ved følgende genekriterier i den nye lugtvejledning, som fremgår af husdyrlovens bilag 5:

Beboelsesområder	Genekriterier
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.	5 OUE/m ³
Samlet bebyggelse i landzone ifølge definitionen fastsat i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. eller område i landzone, er i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	7 OUE/m ³
Etablering, udvidelse eller ændring ved enkeltboliger	15 OUE/m ³

Lugt fastsættes i lugt enheder (Odour Units), OUE

Genekriterierne kan betragtes som et givet områdes tålegrænse, dvs. den maksimale miljømæssigt acceptable belastning af et område.

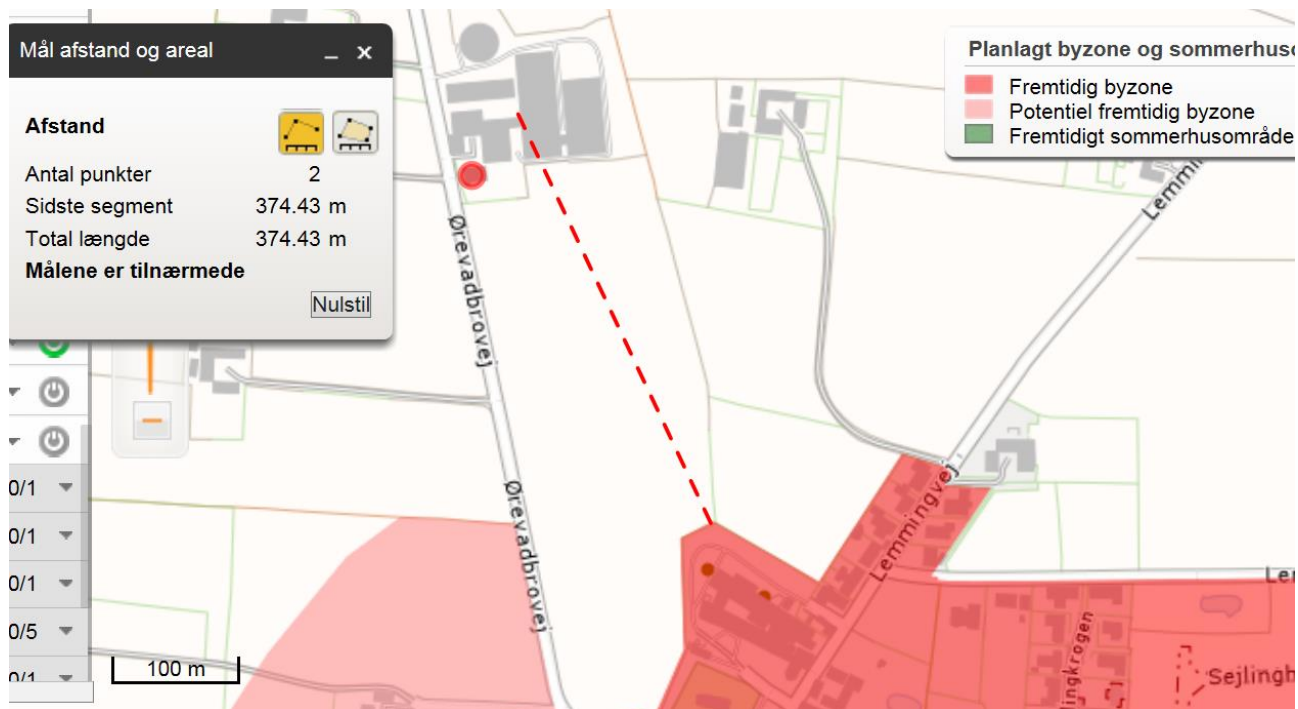
På nedenstående oversigtskort er vist placeringen af naboer indenfor ca. 500 m fra husdyrbruget. Nærmeste nabo (uden landbrugspligt) er Ørevadbrovej 23 som ligger ca. 238m vest for det vægtede lugtcentrum af staldbygningerne og ca. 200m fra nærmeste staldbygning.

Figur 6.2.1 Oversigtskort som viser placering af naboer indenfor ca. 500 m fra husdyrbruget..

Lugtgenafstanden (fra et vægtet lugtcentrum) er beregnet til 121m. Kravet er dermed overholdt.

Der ligger byzone ca. 375 meter fra produktionen (Sejling by). Afstandskravene er også her overholdt, se de beregnede lugtgenafstande i nedenstående skema.

I følge nedenstående tabel overholder husdyrbruget lugtgenekriteriet til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone, da den korrigerede lugtgenef afstand er kortere end den vægtede lugtgenef afstand. Når lugtgenef afstanden er overholdt, er der pr. definition ikke væsentlige lugtgener for de omkringboende.

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	FMk	383,96	383,96	383,98	374,19	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end eller lig med geneafstand i nudrift, og vægtet gennemsnitsafstand længere end 50 % af korrigeret geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	229,06	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	121,42	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Beregningsforudsætninger:

Lugtmission fra produktioner - Ansøgt

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udegående	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
ST-186925	SvSo01	331	255	56,10	0,00	3366,00	4080,00	0,00%	3366,00	4080,00
	SvSo07	780	600	132,00	0,00	7920,00	9600,00	0,00%	7920,00	9600,00
	SvSo10	1111	256	56,32	0,00	3379,20	25600,00	0,00%	3379,20	25600,00
ST-186926	SvSm01	250	48	0,37	0,00	77,11	139,54	0,00%	77,11	139,54
SUM		2472	1159	244,79	-	14742,31	39419,54	-	14742,31	39419,54

konsekvenszone 1: $\sqrt{(10 * 14742,31)} = 383,96$ meter

Lugtmissionen beregnes ikke som et gennemsnit i løbet af året, men beregnes ud fra perioder med spidsbelastning. Det er derfor den maksimale belægning, som giver den maksimale belastning. For søer regnes der med nedenstående antal OUE/S. pr. dyr.

Dyretype og staldsystem	Emission i OUE/S
Svin	
Søer - Løbe-/drægtighedsstald	16 OUE/S/dyr
Søer - Farestald - Delvist fast gulv	72 OUE/S/dyr
Søer - Farestald - Øvrige staldsystemer	100 OUE/S/dyr

Den maksimale belastning er på 1.111 årssøer og 1.111 stipladser.

På baggrund af dette vurderer kommunen, at husdyrholdet kan drives på stedet uden at genere omgivelserne. Der skal dog altid opretholdes en god staldhygiejne og ryddelighed på ejendommen. Dette er især vigtigt for dette husdyrbrug, da lugtgenæfstanden til Sejling By ligger meget tæt på byen.

Vilkår

6.2.1 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, bl.a. skal sti-arealer og båse holdes tørre, og stalde og fodringsanlæg holdes rene.

Lugtgener fra udbringning af husdyrgødning

Gyllen køres typisk ud med 25 m³ gyllevogn. På vinterafgrøder køres ud på veletablerede afgrøder, og her anvendes udstyr med slæbeslanger. Til vårafgrøder nedfældes gyllen i sort jord før såning.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Med den beskrevne teknik og praksis minimeres ammoniakfordampning og lugtgener.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Der udbringes husdyrgødning tæt på Sejling By, hvilket kan genere indbyggerne. For at sikre at indbyggerne i Sejling generes mindst muligt vil der via hjemmesiden

<http://www.oervadgaard.dk/> løbende blive orienteret om aktuelle planer om udbringning af husdyrgødning.

Ansøger ønsker på den måde, at have dialog med de berørte og samtidig nå bredt ud til alle der måtte ønske denne information. Via hjemmesiden vil der desuden være mulighed for, at få tilsendt en e-mail om, at der udbringes husdyrgødning i nær fremtid.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke er behov for vilkår til udbringning af husdyrgødningen.

6.3 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Mortalin står for skadedyrsbekæmpelsen på ejendommen, herunder også mosegrise- og rottebekæmpelse. Der indkøbes efter behov rovfluer, som udsættes i staldene. Ejendommens skadedyrsbekæmpelse sker i henhold til Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt.

Silkeborg kommune vurderer, at der kan være en risiko for opformering af fluer og andre skadedyr. Det er derfor vigtigt at der opretholdes en god hygiejne, og daglig rengøring er en væsentlig parameter til bekæmpelse af fluer. Desuden er det vigtigt, at der foretages biologisk bekæmpelse af fluer i gyllekanalerne i alle staldafsnit.

Denne lille stueflue kan sprede sig op til 1 km fra udklækningsstedet, men plagen er dog størst inden for en lille halv kilometer. Ejeren af husdyrbruget har pligt til at bekæmpe fluer, og den grundlæggende kendsgerning er:

Er husdyrbrug kan ikke producere fluer, hvis larverne ikke kan finde føde dvs. frisk, fugtig gødning.

En ordentlig staldhygiejne er en væsentlig forudsætning for en succesfuld bekæmpelse af fluerne. Den vigtigste forholdsregel er, at holde husdyrbruget ren for gødnings- og foderrester. Foder- og gødningsrester er ideelle udklækkesteder for fluer, som kan udvikle sig til enorme flueforekomster, der ikke kan bekæmpes biologisk.

Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

Ejendommen muger ud i stald nr. 8 i løbet af juni måned, for at undgå fluegener. For at sikre, at der ikke opstår fluegener stilles der vilkår om biologisk fluebekæmpelse i alle staldafsnit. Det vil sige både staldafsnit med gyllekanaler, samt stalde med dybstrøelse.

Med hensyn til håndtering af fast gødning henvises til afsnit 5.4.

VILKÅR

6.3 Fluer og Skadedyr

- 6.3.1. Opbevaring af foder skal ske på en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
- 6.3.2. Der skal mindst 1 gang om måneden foretages rengøring i foderladen, så spild, affald mv fjernes. Datoer for rengøring skal indføres i en driftsjournal, som skal kunne fremvises ved tilsynsbesøg.
- 6.3.3. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, foreskrevne retningslinjer for fluebekæmpelse på landbrug. Retningslinjerne opdateres årligt. Vejledningen kan hentes på <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.
- 6-3-4 Der skal laves en skriftlig årsplan, som beskriver hvornår og hvor de forskellige midler til fluebekæmpelse anvendes, samt i hvilke mængder. Kvittering for indkøbte midler skal vedlægges planen som dokumentation.

6.3.5. Der skal mindst en gang om året foretages hovedrengøring af stalde og staldinventar med henblik på at højne den generelle staldhygiejne, samt oprydning rundt om hele gårdanlægget. Datoer for årlige rengøring- og oprydningsdag skal indføres i en driftsjournal, som skal kunne fremvises ved tilsynsbesøg.

6.3.6. Såfremt der efter Silkeborg Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Silkeborg Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

6.4 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Transporter, som vedrører driften på ejendommen, sker af indkørslen ved laden eller ved gyllebeholderne. Derudover er der en privat indkørsel til stuehuset og gårdspladsen via en smedjensport ved stuehuset.

Der leveres levende dyr til ejendommen ca. 10 gange årligt. Afhentning af levende dyr fra ejendommen sker to gange om ugen, heraf ca. 104 årlige transporter.

DAKA afhenter døde dyr efter behov, men cirka to gange om ugen, heraf ca. 104 årlige transporter.

Der leveres råvarer to gange ugentligt, heraf ca. 104 årlige transporter.

Olie leveres efter behov men gennemsnitligt 6-7 gange årligt.

Der produceres 6093 tons gylle i nudriften, hvilket øges til 6984 tons i ansøgt drift. Gyllen udbringes af maskinstation med gyllevogn af 25 tons. Der sker derfor en stigning i antallet af gylletransporter fra 244 styks i nudriften til 280 styks i ansøgt drift. Det øgede antal transporter er proportionalt til udvidelsen.

Transportveje når gyllen skal fragtes til udbringningsarealerne fremgår af bilag 3.

Udover de fastlagte transporter med foder, dyr, DAKA, olie og gylle, sker der interne transporter til og fra ejendommen i forbindelse med almindeligt driftsarbejde. Dette antal er svært at fastslå, så det vurderes, at der sker ca. 150 årlige transporter. Dette antal er formentlig uændret fra nudrift til ansøgt drift.

Tabel 6.4.1 Oversigt over udvidelsen i antallet af transporter kan ses i nedenstående tabel

ART	Antal transporter før udvidelse, årligt	Antal transporter efter udvidelse, årligt
Levende dyr til ejendommen	10	10
Afhentning af levende dyr	104	104
Døde dyr	104	104
Levering af råvarer til foder	104	104
Levering af olie	7	7
Gylle	244	280
Halmstrøelse fra lejearealer og sygestier	3	3
Interne transporter til og fra ejendommen i forbindelse med alm. driftsarbejde	150	150
I alt	726	762

Tung transport til og fra ejendommen kan forekomme fra tidlig morgen til sen aften, idet transporterne med levende dyr afhænger af slagteriets modtagelsestider og fragtfirmaets mulighed for at afhente dyrene. Det kan derfor ske, at transporterne foregår i de tidlige morgentimer og sene aftentimer. Derudover vil der i høstsæson være risiko for, at transporter med korn foregår hen over natten. Høstsæsonen er imidlertid af begrænset varighed og intensitet alt efter vejret. Tung transport forsøges efter bedste evne at begrænses mest muligt til tidsrummet fra kl. 5.00-20.00.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Transport foregår på Ørevadbrovej som er en offentlig vej. Vejen er smal og ikke særlig trafikeret, men hvis der skulle komme andre trafikanter er det vigtigt, at der vises agtpågivenhed, da kørsel med store landbrugsmaskiner kan medføre farlige situationer.

I den nuværende drift er der årligt ca. 725 transporter til og fra ejendommen. Efter udvidelsen forventes en stigning i antallet af eksterne transporter til ca. 760 pr. år.

Udviklingen i antallet af de forskellige typer af transporter kan ses af tabel 6.4.1. Det skal bemærkes, at antallet ikke er bindene (med mindre der er knyttet vilkår til).

Silkeborg kommune vurderer, at de anførte transportveje for gylle til markerne medfører forholdsvist få gener for områdets beboere, idet trafikken i gennem landsbyerne begrænses mest muligt. Transport af gylle til udbringning på markerne, vil hovedsageligt foregå ad de veje, der er indtegnet på bilag 3.

Der kan være få døgn i høstperioden, hvor vejret kan være så tørt, at der kan høstes dag og nat.

Omfanget af markarbejde i årets løb er helt uafhængig af udvidelsesprojektet. De enkelte marker vil få samme behandling, uanset om der sker en udvidelse på Ørevadbrovej14 eller ej.

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelser i øvrigt, når nedenstående vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

- 6.4.1. Ved tilsmudsning af offentlig vej, som følge af landbrugsmæssige aktiviteter herunder kørsel med markmaskiner og udkørsel til og fra markarealer, skal vejen rengøres umiddelbart efter ophør af aktiviteten.

6.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Oversigt over støjklider:

Støjkilder	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	Stald nr. 5, 6, 8	Døgnet rundt, men med varierende belastning
Blandeanlæg	Fodercentralen	Efter behov
Fodringstider	I staldene	I dag- og aftentimer
Kompressor	I forbindelsesgang mellem stald 6 og 8	Kun ved forefaldende arbejde
Lastbiler m.v.	På kørselsvejene, ved ind- og udleveringsramper, gyllebeholderne m.v.	Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Der tilstræbes dog, at tung transport sker i tidsrummet 05.00 til 20.00.

Blandeanlægget og kompressor kan ikke høres uden for ejendommen grundet afstand til omkringboende og til veje m.v. I forbindelse med gylleudbringning kan der forekomme kørsel i aften- og evt. også i nattetimerne.

Med hensyn til kørsel kan der ske ændringer i driftstiden, idet leverandører kan ændre ruter, og nogen firmaer kører med 2-holdsskift.

I forbindelse med det almene markarbejde vil der i sæson forekomme støj. Støjen vil forekomme fra landbrugsmaskinerne i forbindelse med arbejdet i marken, samt ved til- og frakørsel fra udbringningsarealerne.

Arbejdet i marken sker i henhold til godt landmandsskab og i videst mulig omfang under hensynstagen til naboer, byområder, nærliggende naturområder m.m., hvorfor støjgener forsøges begrænset mest muligt. Der vil dog i ansøgt drift ske flere gylletransporter til udbringningsarealerne som følge af udvidelsen af svineproduktionen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt.

Eventuel støj fra bedriftens interne transporters samt støj fra de forskellige transporters til og fra anlægget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transporters øges i forbindelse med produktionsudvidelsen, se tabel 6.4.1.

Silkeborg Kommune vurderer dog, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser, i det de fleste støjkloder er placeret indendørs eller er placeret hensigtsmæssigt i forhold til naboerne.

Såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, vil Kommunen indhente dokumentation for, at støjkravene i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om 'Ekstern støj fra virksomheder' overholdes.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger eller fastsat

VILKÅR

6.5.1. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimal-værdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time)	Alle dage kl. 22-07 (½ time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)		
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det kan ikke udelukkes, at der i forbindelse med markarbejdet forekommer støvgener, hvilket også kan opstå, hvis grusvejene omkring anlægget er tørre. Markarbejdet er imidlertid nødvendig at udføre i sæson, når vejret tillader det. Al kørsel foregår ved hensynsfuld kørsel og i henhold til god landmandspraksis.

Derudover kan foderhåndteringen støve i begrænset omfang, da der er tale om tørfoder. Det vurderes dog, at fodringen ikke udgør en egentlig støvgene for omkringboende grundet den store afstand til omkringboende, samt at alt foderhåndtering foregår inden døre.

Der er endvidere et mindre planlager af 300 tons. Planlageret vurderes ikke at udgøre en egentlig støvgene for omkringboende grundet den store afstand til omkringboende, samt at al håndtering foregår inden døre.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Da der sker en stigning i antallet af transporter, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener, men da transporten til og fra bedriften sker ad Ørevadbrovej, som er en offentlig vej og asfalteret vurderes det, at der ikke opstår væsentlige støvgener fra de omkringboende.

Silkeborg Kommune vurderer, at produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støvgener ved de omkringliggende nabobeboelser.

Såfremt der modtages klager over støvgener, vil Kommunen lave en mere konkret vurdering og evt. stille mere specifikke krav for at undgå støvgener.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

6.6.1. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

6.7 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er opsat udendørs belysning omkring anlægget ved gavle og udleveringsramper. Lyskilderne er sensorstyret og markeret med X i situationsplanen.

Anlægget på *Ørvadgård* er mod øst fuldstændigt afgrænset for indsyn fra naboer og omkringboende af en jordvold anlagt på ejendommens jord. Volden skjuler anlægget set fra vest og begrænser eventuelle lysgener i østlig retning. Indsynet fra syd er til ejendommens stuehus med foranliggende have, og anlægget er delvist skjult bag et læhegn i hele matriklens længde. Indsynet til anlægget fra syd er derfor stærkt reduceret, hvorfor også lysgener fra anlæggets udendørs belysning samt lys inden døre vil være begrænset for omkringboende. Indsyn fra nord er søgt afgrænset af en lægbeplantning, der følger ejendommen helt op til volden mod øst.

Udendørs belysning er kun tændt i forbindelse med færdsel omkring anlægget, mens indendørs lys kun er tændt ved arbejde i staldene og laderne samt i forbindelse med fodring.

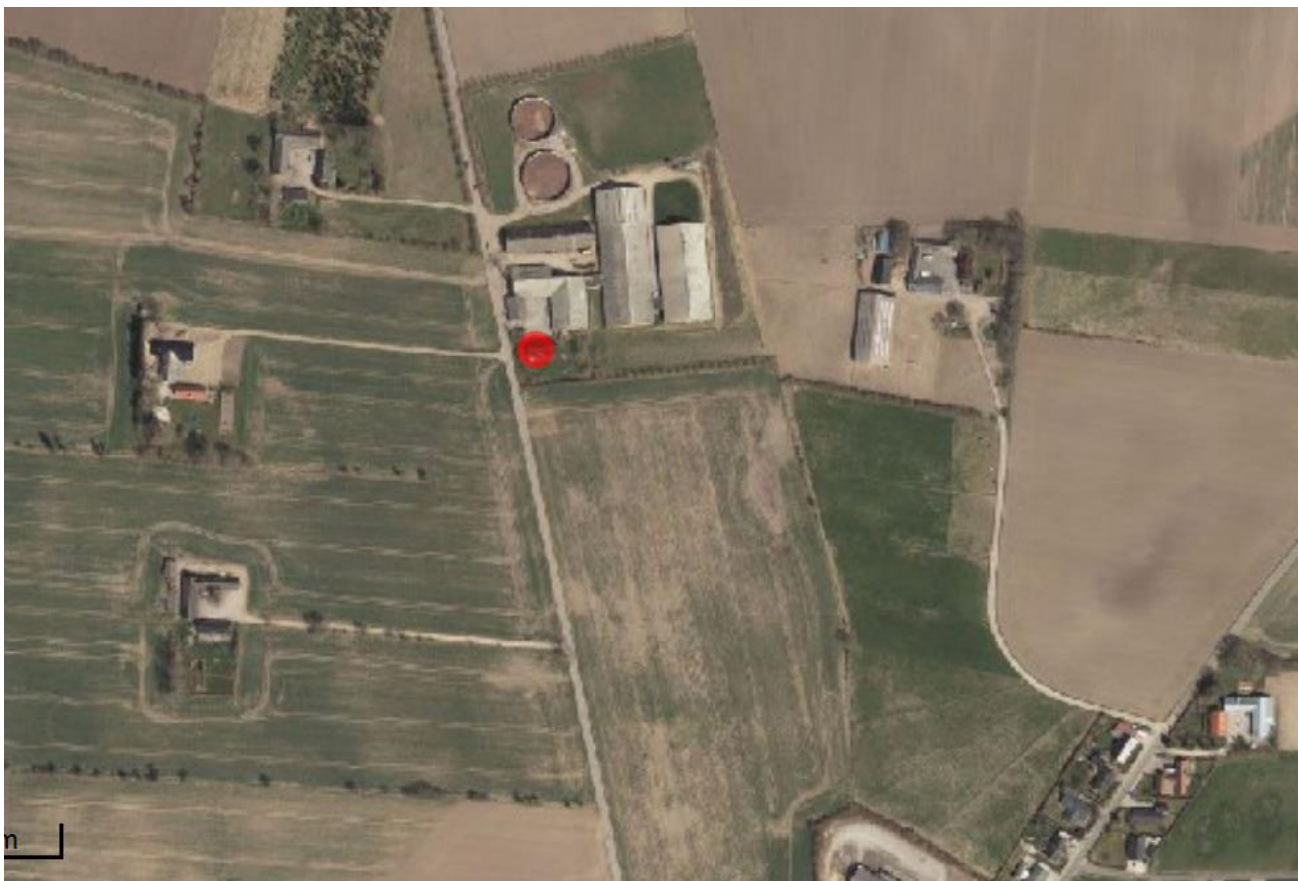
Det vurderes op ovenstående baggrund, at udendørs såvel som lys i stalde og lader påvirker omkringboende i meget beskedent omfang. Dertil kommer, at Ørevadbrovej om aftenen og natten, hvor lys udendørs og inden døre vil være mest synlig, er meget lidt trafikeret. Det vurderes derfor, at eventuelle lysgener for trafikanter vil være meget begrænset.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer at der ikke sker nogen øget gene fra lyskilder, da dyreholdet udvides i eksisterende bygninger. Udvendige lyskilder er væk fra de fleste naboer og Ørevadbrovej.

Belysningen vil derfor ikke give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, for trafikken eller de landskabelige hensyn.

Der er etableret afskærmende beplantning omkring husdyrbruget for bl.a. at begrænse lysgenerne, se nedenstående oversigtskort. For flere oplysninger se afsnit 3 om husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.

Såfremt der modtages klager over lysgener, vil Kommunen lave en mere konkret vurdering og evt. stille mere specifikke krav for at undgå lysgener.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke er behov for at stille supplerende vilkår.

7. PÅVIRKNING FRA AREALERNE

7.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der hører 395,55 ha udbringningsarealer til produktionen. Derudover er der 1,71 ha udyrket arealer. På nedenstående oversigtskort ses arealerne placering i forhold til hinden og de omkringliggende byer.

Arealerne ligger udenfor nitratklasser. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 56,3 kg N/ha.

En lille del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Det drejer sig om mark nr. 33-0, 33-1, 3-0, 30-0, 28-0, 29-0, 29-1, 26-3, hvoraf kun 29-0 og 29-1 ligger helt indenfor området. Mark nr. 29-0 er tvunget i grundvandsudpegning i skema ID 55726. Ca. halvdelen af mark nr. 33-0 ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Da hele marken tvinges i grundvandsudpegning, forventes det, at dette kompenserer for det lille hjørne af mark 33-1, der også ligger i udpegningen. Ca. halvdelen af mark nr. 3-0 ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Da hele marken tvinges i grundvandsudpegning, forventes det, at dette kompenserer for det lille hjørne af mark 33-1, der også ligger i udpegningen. Beregningen i skema ID 55726,

www.husdyrgodkendelse.dk viser, at udvaskningen er faldende, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt.

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningsystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	183,64 ha	6,9 kg P/ha/år	12,8 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	163,53 ha	6,9 kg P/ha/år	10,9 kg P/ha/år
Lavbundsjord og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	8,06 ha	6,9 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	40,31 ha	6,9 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-59,1** kg P.

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **10,5** kg P/ha/år.

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **31,2** kg P/ha/år.

P-fracørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **20,9** kg P/ha/år.

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **10,3** kg P/ha/år.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Alle arealerne fremgår af bilag 3.

Alle miljøpåvirkningerne fra arealer er beskrevet i afsnit 7.2 til 7.5.

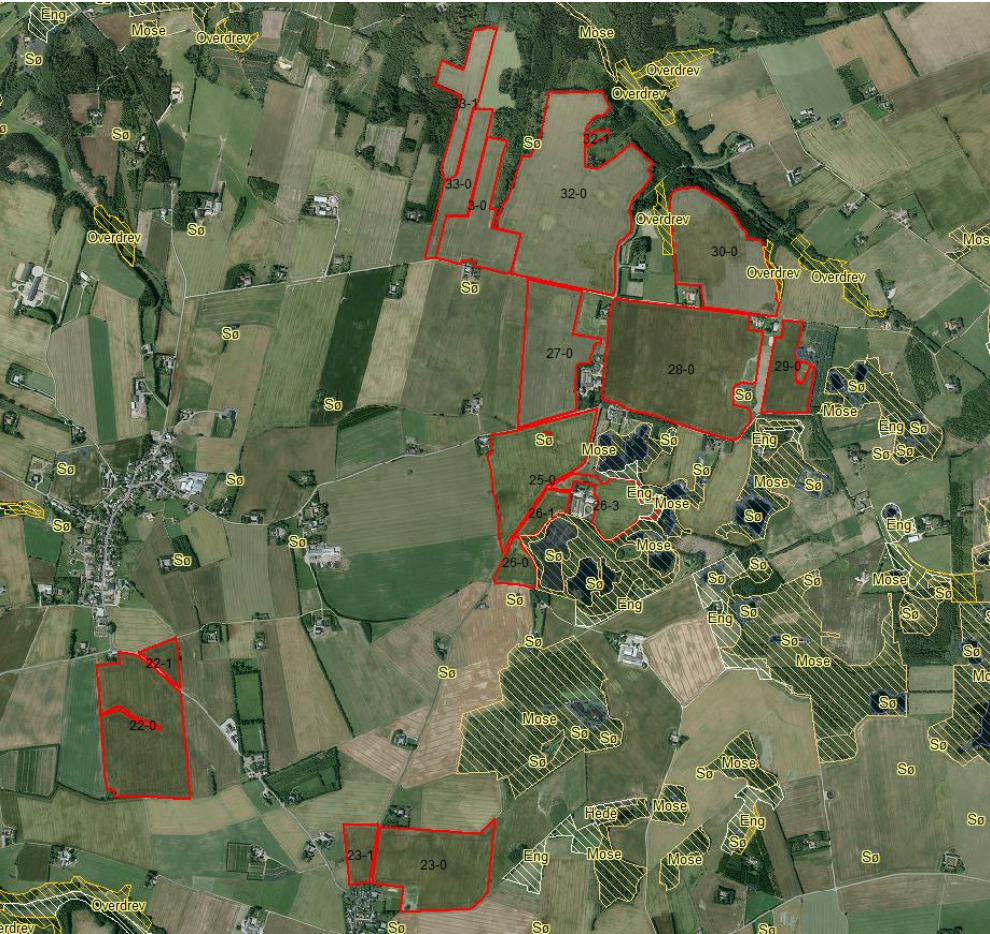
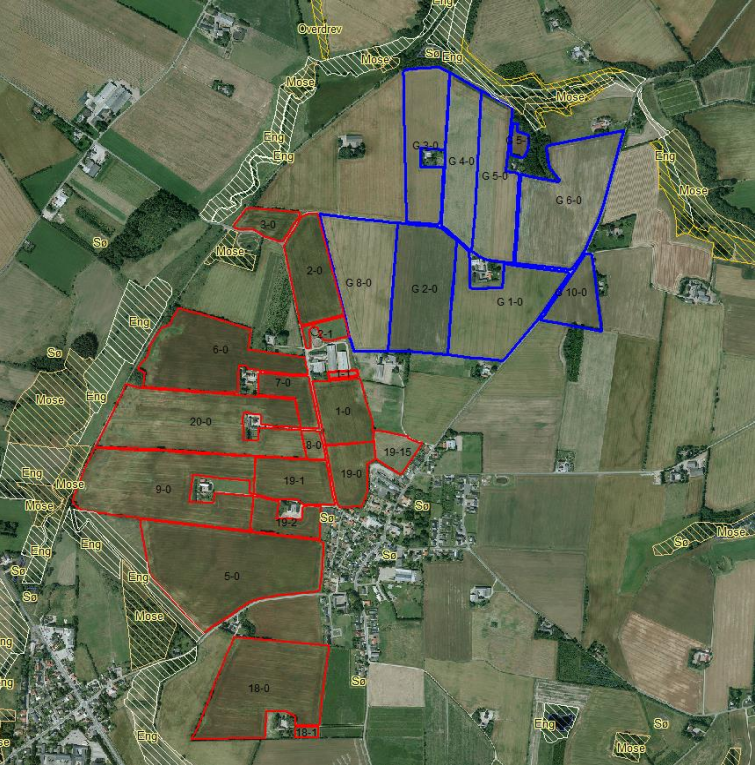
7.2 PÅVIRKNINGER AF SØER OG VANDLØB

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Arealerne grænser op til søer flere steder. Der er udlagt 2 meter bræmme til alle søer og vandløb. Der er på nedenstående kort over alle arealer vist, hvor søer fremgår af kortudsnittet.

På mark nr. 44-0 er der en mindre sø med krav om 2m bræmme

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune har med baggrund i nedenstående vurdering af arealerne fastsat vilkår om maksimalt fosforoverskud og vilkår om maksimal tilførsel af fosfor til arealerne sikret, at projektet skal overholde de fosforklasser på markerne som kommunen vurderer. Kommunen har beregnet det tilladte overskud via husdyrgodkendelse.dk i en scenarieberegning. Se vurdering i nedenstående.

Alle udbringningsarealerne ligger i oplandet til henholdsvis Ørn sø, Alling sø, Hinge sø og Tange Sø. Alle søerne er en del af Gudenåens vandsystem med udløb i Randers Fjord, hvor der indgår internationale beskyttelsesområder.

Udover beskyttelsen af internationale beskyttelsesområder har Kommune også en forpligtelse til, at beskytte søerne i oplandet til Randers Fjord. I bilag 4 er der tekniske beskrivelse af hver enkelt sø, med angivelse af målsætning, oplandskarakteristik og tilstand.

I beskrivelserne og vurderingerne nedenfor henvises flere steder til de statslige vandplaner. Natur- og Miljøklagenævnet har 6. december 2012 afgjort, at de statslige planer er ugyldige og hjemvist dem til fornyet behandling i Naturstyrelsen. Naturstyrelsen har i brev af 12. december 2012 meddelt, at faktiske oplysninger i vandplanerne kan anvendes, fx i forbindelse med VVM-vurdering, men at vandplanernes målsætninger ikke kan anvendes som vurderingsgrundlag. Det er Silkeborg Kommunes vurdering, at en vurdering af de berørte vandområder med udgangspunkt i målsætninger og retningslinjer i Regionplanen fra Århus Amt og de faktiske oplysninger i de statslige vandplaner, vil føre til samme resultat. Silkeborg Kommune har derfor valgt at opretholde vurderingen med henvisning til statens vandplaner. Dog er der under de enkelte vandområder kort redegjort for regionplan-målsætning for at sikre retsgyldigheden.

Vandløb

Vandløb anses generelt ikke for at være følsomme overfor tilførsel af næringsstoffer. Direkte afstrømning af husdyrgødning kan skade levevilkårene for flora og især fauna i vandløbene. Ingen af arealerne ligger vandløbsnært og der indgår ikke skrånende arealer direkte mod vandløb eller andre fysiske transportveje for husdyrgødning fra udbringningsarealerne. Det vurderes, at der ikke er væsentlig risiko for påvirkning af vandløbene med husdyrgødning.

TABEL 7.2.1

Faktaboks 1 - overfladevand		
Udspretningsareal	Silkeborg Kommune	395,55ha
Gylleaftaler	Silkeborg Kommune	0 ha
Dyretryk		1,4 DE/ha
Sædskifte	Reference	S2 og S4
Ekstra efterafgrøder	Ja	2 %
Husdyrgødning	Kvælstoftilførsel	49.862 kg N/år
	Fosfortilførsel	12.356 kg P/år
	Dyreenheder	553,77 DE
Kvælstofudvaskning (overfladevand)	Samlet	55,7 kg N
	Bidrag fra husdyrgødning	4 kg N
Reduktionspotentiale	Randers Fjord	82 %
Fosforbudget	Overskud	10,3 kg P/ha
Slutrecipienter	Randers Fjord	

Påvirkning af søer, vandløb og fjorde

Til ejendommen Ørevadbrovej 14 hører i alt **395,55** ha ejede og forpagtede udbringningsarealer og 0 ha aftalearealer. Alle udbringningsarealerne ligger i Silkeborg Kommune.

I ansøgt drift udbringes der husdyrgødning fra i alt 553,77 DE.

Udbringningsarealernes placering fremgår af oversigtskort (bilag 3). Dyretrykket på arealerne er på 1,4 DE./ha. Der er et fosforoverskud på arealerne på 10, kg P i den nyeste version af ansøgningen.

Kommunen har vurderet alle nye arealer i forhold til udvaskning med overfladevand i nedenstående.

Der anvendes referencesædskifte på alle arealer. Der er anvendt 2 % ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav og der anvendes ikke reduceret kvælstofnorm.

Udbringningsarealerne afvander via Gudenå gennem flere søer (Ørnsø, Hinge Sø, Alling Sø mf.) til Randers Fjord.

Ansøger har oplyst at alle markerne er dræned.

Kvælstof og fosfor fra husdyrgødning

Af gødningsregnskabet fremgår mængden af produceret, tilført og fraført husdyrgødning på denne bedrift. Den totale mængde husdyrgødning der udbringes på de ejede og forpagtede arealer fremgår af tabel 7-2.2 nedenfor.

Tabel 7.2.2 – Total mængde husdyrgødning i ansøgt drift udbragt på ejede og forpagtede arealer.

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	1632,00	520,20	0	17,00
Svinegylle	48230,12	11836,26	0	536,77
Total	49862,12	12356,46	0	553,77

Med et udbringningsareal på **395,55** ha er det samlede dyretryk på ejede og forpagtede arealer 1,4 DE/ha i ansøgt drift.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ca. 86 ha af de ejede og forpagtede udbringningsarealer ligger i oplandet til Ørnsø. 41,9 ha ligger i oplandet til Hinge Sø og ca. 265 ha ligger i oplandet til Alling Sø. Alle berørte søer er en del af Gudenåens vandsystem med udløb i Randers Fjord, hvor der indgår internationale beskyttelsesområder.

I beskrivelserne og vurderingerne nedenfor henvises flere steder til de statslige vandplaner. Natur- og Miljøklagenævnet har 6. december 2012 afgjort, at de statslige planer er ugyldige og hjemvist dem til fornyet behandling i Naturstyrelsen. Naturstyrelsen har i brev af 12. december 2012 meddelt, at faktiske oplysninger i vandplanerne kan anvendes, fx i forbindelse med VVM-vurdering, men at vandplanernes målsætninger ikke kan anvendes som vurderingsgrundlag. Det er Silkeborg Kommunes vurdering, at en vurdering af de berørte vandområder med udgangspunkt i målsætninger og retningslinjer i Regionplanen fra Århus Amt og de faktiske oplysninger i de statslige vandplaner, vil føre til samme resultat. Silkeborg Kommune har derfor valgt at opretholde vurderingen med henvisning til statens vandplaner. Dog er der under de enkelte vandområder kort redegjort for regionplan-målsætning for at sikre retslydheden.

Vandløb

Vandløb anses generelt ikke for at være følsomme overfor tilførsel af næringsstoffer. Direkte afstrømning af husdyrgødning kan skade levevilkårene for flora og især fauna i vandløbene. Ingen af arealerne ligger vandløbsnært og der indgår ikke skrånende arealer direkte mod vandløb eller andre fysiske transportveje for husdyrgødning fra udbringningsarealerne. Det vurderes, at der ikke er væsentlig risiko for påvirkning af vandløbene med husdyrgødning.

Søer

Ingen af de søer som markerne afvander til, vurderes at være særsilt kvælstoffølsomme. Det vurderes derfor, at udvaskning af kvælstof med overfladevand i projektet ikke vil kunne påvirke søerne væsentligt i negativ retning.

Beregninger af fosforoverskuddet viser at der er et overskud på 10, P/ha på markerne, når afgrøderne er høstet og fjernet. Silkeborg Kommune vurderer, at et fosforoverskud på 10, kg P/ha kan medføre udvaskning af fosfor med overfladevand med negative følger.

Kommunen har gennemgået alle udspretningsarealer mht. sårbarhed for udvaskning af fosfor som er den primære årsag til påvirkning af søer. Sårbarheden er vurderet ud fra afstand til

vandløb, graden af dræning, jordbund, hældning af arealerne, forekomst af lavbundsarealer, vejledende udpegninger af fosforklasseområder og endelig størrelsen af fosforoverskuddet beregnet i ansøgningsystemet. Bilag 4 viser en detaljeret gennemgang af alle arealerne.

Bilag 4 viser de marker som vurderes at have en høj eller moderat risiko for udvaskning af fosfor med overfladevand og de skal derfor flyttes i p-klasser og det samlede fosforoverskud skal reduceres for at ansøgningen overholder afskæringskriterierne for fosfor.

Ansøgningsystemet sætter automatisk drænede lavbundsarealer i P-klasse II og de er derfor ikke taget med i tabellen. Kommunen har foretaget en beregning i en scenarieberegning (skema 68082) og her må fosforoverskuddet på arealerne højst være på 7,8 kg/P/ha.

De arealer som har en høj risiko for fosforudvaskning, står alle i tæt forbindelse med vandløbssystemet. De er drænede og der er en tydelig forbindelse mellem dræn og vandløbssystem. Flere af højrisikoarealerne indeholder drænet lavbund og/eller de ligger inden for vejledende udpegninger af fosforklasse I/III.

På marker med en moderat risiko har der generelt ikke kunne erkendes en tæt og tydelig forbindelse til vandløbssystemet via dræn og vandløb, selvom forbindelsen sandsynligvis er der. Da markerne er drænede og fosforoverskuddet højt er de placeret i fosforklasse I.

Tablet 7.2.3 – Risikoarealer og fosforklasser

	Lav risiko – P_{klasse 0}	Moderat risiko - P_{klasse 1}	Delvist høj risiko - P_{klasse 2}	Høj risiko – P_{klasse 3}
Marknr.	15-1 18-1 19-0 2-0 2-1 29-0 29-1 3-0 (7,8 ha) 30-0 32-0 32-1 33-0 33-1 37-0 41-0 41-1 42-0 43-0 44-0 44-1 45-0 6-0 8-0	11-0 15-0 15-2 18-0 19-1 19-15 19-2 22-1 23-0 23-1 26-0 26-1 28-0 3-0 (1,5 ha) 40-0 7-0 9-0	20-0	1-0 1-1 12-0 13-0 14-0 22-0 26-3 27-0 38-0 5-0

Ørnsø

Ørnsø er 42 ha stor. Den ligger umiddelbart vest for Silkeborg i Silkeborg Kommune. De nærmeste omgivelser er skovklædte bakker med spredt bebyggelse af helårshuse og fritidshuse. Den rekreative udnyttelse af Ørnsø omfatter især lystfiskeri. Søen modtager vand fra tilløbene Funder Å, Sandemandsbæk, Døde Å, Arnakke kilde og et enkelt unavngivent tilløb. Søen har afløb i Lyså, der strømmer videre til Silkeborg Langsø, som er en del af Gudenå-systemet, som igen afvander til Randers Fjord.

Søen har et oplandsareal på 55,65 km², hvoraf 50 % er dyrket. Resten består primært af skov samt en mindre andel af naturarealer, andre vandområder og befæstede eller bebyggede arealer. Jordtypen på de dyrkede arealer består overvejende af lige dele grovsand og lerblandet sandjord. En stor del af jorderne (39 % er ikke klassificeret, men er antageligt overvejende sandede). Der er også lidt humusjord. Søen er omfattet af Natura 2000 område nr. 57, Silkeborgskovene og EF-habitatområde H181. Udpegningsgrundlaget for søen er sø-naturtype 3150: Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks. Der indgår ikke fredninger eller badevandsudpegning.

Søen er karakteriseret som søtype 9 i den statslige vandplanlægning, hvilket vil sige en kalkrig, ikke brunvand, fersk, lavvandet sø. Middeldybden er 4,0 m. Maks. dybden er 10,5 m, og vandets opholdstid (den tid det tager at skifte alt vandet i søen ud) er 0,05 år.

Målsætning

I den statslige vandplan for Randers Fjord er Ørnsø målsat med god økologisk tilstand og et krav til den nedre grænse for klorofyl for lavvandede søer på 21 µg/l. Søen er dyb (middeldybde > 3 m), men med ustabil lagdeling behandles den som lavvandet sø med den nedre klorofylgrænse, da referenceværdien for denne type søer antages at være lavere end for lavvandede søer. Klorofyl er det kvalitetskrav, som anvendes i vandplanen som udtryk for vandets kvalitet og indholdet af svævealger i søvandet. Det er svævealger som fx blågrønner, der gør søvandet uklart i de fleste søer. Algevæksten i søer er primært forårsaget af plantenæringsstofferne kvælstof og fosfor. I vandplanen er fastsat et niveau for støtteparametrene fosfor og kvælstof på henholdsvis 0,059 mg P/l og 0,85 mg N/l.

Tilstand

Ifølge vandplanens redegørelsesdel har Ørnsø et klorofylindhold på 41 µg/l (sommergennemsnit) og befinder sig i moderat tilstand i forhold til målopfyldelse.

Ørnsø er gennem flere årtier blevet forurennet med fosfor fra spildevand og dambrug, men indholdet af fosfor og kvælstof i søen er reduceret siden 1980'erne i takt med den forbedrede rensning af spildevand, Århus amts opkøb og lukning af dambrug langs Funder Å samt anvendelse af bedre fodertyper og rensforanstaltninger på de eksisterende dambrug. Fosfor- og kvælstofindholdet var således henholdsvis 0,064 mg/l og 1,17 mg/l i 2003. Et fald i næringsstofniveauet generelt i søen har resulteret i et fald i klorofylkoncentrationen i perioden 1989-2003 fra ca. 60 µg/l til 35 µg/l (sommergennemsnit 2003). Sigtdybden varierer fra år til år, men der kan ikke påvises nogen signifikant ændring i perioden 1989-2003. Søens planteplankton er domineret af kiselalger, men i varme og stille perioder kan der ske opblomstring af blågrønner. Der findes ingen nyere undersøgelser af undervandsvegetation og fisk. Ved en undersøgelse i 1990 blev der ikke fundet undervandsvegetation i søen. En fiskeundersøgelse fra 1998 viste, at søen er artsrig med 15 arter med dominans af skalle, aborre og brasen. I 2005 er der fundet forhøjede værdier af tungmetallerne kobber og krom i sedimentet. I vandplanen er søen placeret som et "Vandområde med behov for stofbestemt indsats" (Indsatskategori 3) for kobber og "Vandområde under observation" (Indsatskategori 2) for krom.

Miljømålet er ikke opfyldt, idet kravet til klorofyl er overskredet. Der er ikke oplyst en prognose for målopfyldelse i 2015, idet der henvises til, at det på grund af intern belastning er uvist, hvor stor en grad af målopfyldelse, der kan forventes opnået. Dog er skønnet et fald i klorofyl fra aktuelt 0,041 µg/l til 0,040 µg/l i 2015. Da der ikke er planlagt yderligere indsatser i oplandet til søen, er det efter Silkeborg Kommunes vurdering rimeligt at antage, at der sker en svag, men ikke afgørende positiv udvikling i vandkvaliteten de kommende år, bedømt ud fra udviklingen i vandkvaliteten de senere år.

Belastning og indsatsbehov

Ifølge det tekniske baggrundsnotat til vandplanen tilføres søen primært næringsstoffer fra det åbne land og dambrug, men også fra regnvandsudløb og spredt bebyggelse. Ifølge vandplanen forudsættes en indsats ved baseline i 2015 på 56 kg P/år på grund af allerede planlagte eller gennemførte tiltag. Belastningen ved baseline i 2015 er opgjort til 3,39 tons fosfor.

Ifølge vandplanen synes der ikke at være behov for yderligere indsats overfor den eksterne belastning for at opfylde miljømålet. Det vurderes dog ud fra de foreliggende data, at der er en intern belastning i søen, som delvist vil hindre målopfyldelse i 2015. Datagrundlaget er utilstrækkeligt til at vurdere, om det er relevant at restaurere søen. Silkeborg Kommune vurderer, at det med den aktuelle fosforkoncentration i søen (2003 data) er væsentligt at sikre, at søen ikke tilføres yderligere mængde fosfor, idet der er behov for at få den interne belastning bragt under kontrol, og samtidig er kravet til støtteparameteren fosfor overskredet.

I forhold til miljøfarlige, forurenende stoffer betyder placeringen i indsatskategori 2 og 3, at udledningen af miljøfarlige forurenende stoffer i oplandet skal reguleres efter gældende regler, og at der skal tilvejebringes viden om kilder og belastning. Da husdyrbrug ikke forventes at kunne være medvirkende årsag til forhøjet indhold af tungmetaller, indgår dette forhold ikke i den videre vurdering.

Vurdering

Silkeborg Kommunes vurderer, at såfremt fosforoverskuddet på bedriftsniveau ikke overstiger 10,3 kg fosfor pr. ha, så vil der ikke være risiko for at tilstanden i Ørnsø påvirkes væsentligt i negativ retning.

Hinge Sø

Hinge Sø er 93 ha stor. Søen ligger sydøst for Kjellerup i Silkeborg Kommune som den øverste af de tre søer i Hinge Å-systemet. Hovedtilløbet er Mausing Møllebæk, og derudover løber flere små vandløb til søen. Hinge Å fødes i afløbet fra søen, hvorfra vandet strømmer videre til Alling Sø og Allinggård Sø og herfra videre til Gudenåen, Tange Sø og Randers Fjord.

Søen har et oplandsareal på 55 km², hvoraf 84 % er dyrket. Resten består primært af skov (6 %) og befæstede eller bebyggede arealer (4 %). Søen er ikke omfattet af Natura 2000 eller fredninger.

Søen er karakteriseret som søtype 9 i den statslige vandplanlægning. Middeldybden er 1,2 m, maks. dybden er 2,1 m, og vandets opholdstid (den tid, det tager at skifte alt vandet i søen ud) er ca. 0,05 år.

Målsætning

I den statslige vandplan for Randers Fjord er Hinge Sø målsat med god økologisk tilstand og et krav til den øvre grænse for klorofyl for lavvandede søer på 25 µg/l. Klorofyl er det kvalitetskrav, som anvendes i vandplanen som udtryk for vandets kvalitet og indholdet af svævealger i søvandet. Det er svævealger som fx blågrønner, der gør søvandet uklart i de fleste søer. Algevæksten i søer er primært forårsaget af plantenæringsstofferne kvælstof og fosfor. I vandplanen er fastsat et niveau for støtteparametrene fosfor og kvælstof på henholdsvis 0,07 mg P/l og 0,96 mg N/l. Miljømålet er ikke opfyldt, og den økologiske tilstand er dårlig.

Hinge Sø er målsat som badevandsområde i kommuneplanen for Silkeborg Kommune, og der er etableret offentlig badeplads ved søen.

Tilstand

Det fremgår af redegørelsen til vandplanen, at Hinge Sø har et klorofylindhold på 106 µg/l (sommergennemsnit), som er langt højere end målet på 25 µg/l. Vandet har en gennemsnitlig-

hed på blot 0,7 m. Der er sket en positiv udvikling i de senere år frem til seneste undersøgelse i 2007. Forekomsten af undervandsvegetation i søen er sparsom, men dog i fremgang, idet den samlede dækningsgrad af undervandsplanter er øget fra 0,5 % i 2004 til 3 % i 2006. Søen rummer en talrig

bestand af fredfisk, og rovfisk udgør nu som tidligere kun en ringe del af fiskebestanden.

Hinge Sø er gennem flere årtier blevet forurennet med næringsstoffer og organisk materiale. Der er gjort en stor indsats for at formindske udledningen af næringsstoffer fra renseanlæg og spredt bebyggelse. Effekten af disse tiltag er dog ikke slået igennem på miljøtilstanden, bl.a. fordi belastningen fortsat er for høj og på grund af frigivelse af tidligere udledt fosfor fra søbunden.

Den hygiejniske kvalitet af badevandet med hensyn til fækale bakterier er i orden, men badevandskvaliteten er alligevel langt fra tilfredsstillende på grund af store algemængder om sommeren.

Belastning og indsatsbehov

Belastningen til søen kommer fra et ganske stort opland. I vandplanen er belastningen ved baseline i 2015 opgjort til 5,12 tons fosfor pr. år. Der er behov for yderligere indsats overfor den eksterne belastning for at opfylde miljømålet. Vandplan-indsatsen er opgjort til i alt 0,665 tons fosfor, som bl.a. skal fjernes gennem etablering af fosfor-vådområder.

På baggrund af vandplanens indsatsprogram for at nedbringe belastningen med fosfor og den aktuelle miljøtilstand i Hinge Sø er det Silkeborg Kommunes vurdering, at det bør sikres, at der ikke er væsentlig risiko for yderligere tilførsel af fosfor til søen fra andre kilder. Samme vurdering med hensyn til fosfor anlægges af hensyn til at fremme en tilfredsstillende badevandskvalitet.

Vurdering

Silkeborg Kommunes vurderer, at såfremt fosforoverskuddet på bedriftsniveau ikke overstiger 10,3 kg fosfor pr. ha, så vil der ikke være risiko for at tilstanden i Hinge Sø påvirkes væsentligt i negativ retning.

Alling Sø

Alling Sø er 41 ha stor. Søen ligger sydvest for Grønbæk i Silkeborg kommune som den mellemste af de tre søer i Hinge/Alling Å-systemet. Hovedparten af vandforsyningen kommer fra Hinge Sø via Hinge Å, og derudover løber flere små vandløb til søen. Via Alling Å strømmer vandet videre til Gudenåen, Tange Sø og Randers Fjord.

Søen har et oplandsareal på 133 km², hvoraf 81 % er dyrket. Resten består primært af skov (8 %) og befæstede eller bebyggede arealer (4 %). Søen er ikke omfattet af Natura 2000, badevandsinteresser eller fredninger.

Søen er karakteriseret som søtype 9 i den statslige vandplanlægning, det vil sige en lavvandet, naturlig næringsrig alkalisk sø. Middeldybden er 1,6 m, maks. dybden er 2,2 m, og vandets opholdstid (den tid, det tager at skifte alt vandet i søen ud) er ca. 0,01 år.

Målsætning

I den statslige vandplan for Randers Fjord er Alling Sø målsat med god økologisk tilstand og et krav til den øvre grænse for klorofyl for lavvandede søer på 25 µg/l. Klorofyl er det kvalitetskrav, som anvendes i vandplanen som udtryk for vandets kvalitet og indholdet af svævealger i søvandet. Det er svævealger som fx blågrønner, der gør søvandet uklart i de fleste søer. Algevæksten i søer er primært forårsaget af plantenæringsstofferne kvælstof og fosfor. I vandplanen er fastsat et niveau for støtteparametrene fosfor og kvælstof på henholdsvis 0,07 mg P/l og 0,96 mg N/l. Miljømålet er ikke opfyldt, og den økologiske tilstand er dårlig.

Tilstand

Det fremgår af redegørelsen til vandplanen, at Alling Sø har et klorofylindhold på 130 µg/l (sommergennemsnit), hvilket er langt højere end målet på 25 µg/l. Vandet har en gennemsigthed på blot 0,5 m. Der er ikke sket en udvikling i søen i perioden fra seneste undersøgelse i 2005 til forrige undersøgelse i 1999. I 2003 blev der lavet en undersøgelse af undervandsvegetationen i søen. Der blev ikke fundet nogen undervandsplanter og kun spredt forekomst af flydebladsplanter.

Alling Sø er gennem flere årtier blevet forurenede med næringsstoffer og organisk materiale. Der er gjort en stor indsats for at formindske udledningen af næringsstoffer fra renseanlæg og spredt bebyggelse i oplandet. Effekten af disse tiltag er dog ikke slået igennem på miljøtilstanden, bl.a. fordi belastningen fortsat er for høj og på grund af frigivelse af tidligere udledt fosfor fra søbunden. Vandkvaliteten afhænger i høj grad også af forholdene i Hinge Sø, som ligger opstrøms Alling Sø.

Belastning og indsatsbehov

Belastningen til søen kommer fra et ganske stort opland. I vandplanen er belastningen ved baseline i 2015 opgjort til 5,12 tons fosfor pr. år. Der er behov for yderligere indsats overfor den eksterne belastning for at opfylde miljømålet. Vandplan-indsatsen er opgjort til i alt 1,119 tons fosfor, som blandt andet skal ske ved etablering af fosfor-vådområder.

På baggrund af vandplanens indsatsprogram for at nedbringe belastningen med fosfor og den aktuelle miljøtilstand i Alling Sø er det Silkeborg Kommunes vurdering, at det bør sikres, at der ikke er væsentlig risiko for yderligere tilførsel af fosfor til søen fra andre kilder.

Vurdering

Silkeborg Kommunes vurderer, at såfremt fosforoverskuddet på bedriftsniveau ikke overstiger 10,3 kg fosfor pr. ha, så vil der ikke være risiko for at tilstanden i Alling Sø påvirkes væsentligt i negativ retning.

Randers Fjord

Kystvandene tilknyttet Hovedvandoplandet Randers Fjord omfatter selve Randers Fjord inklusiv kystvandet umiddelbart ud for indsejlingen til Randers Fjord samt Grund Fjord. Kystvandene er opdelt i 3 særskilte vandområder: Randers Fjord fra Randers til Mellerup, Randers Yderfjord og Grund Fjord. Randers Yderfjord har et vandområdeareal på 18,2 km² og et oplandsareal på 3255 km². Randers Fjord fra Randers til Mellerup har et vandområdeareal på 6,2 km² og et oplandsareal på 3150 km². Grund Fjord har et vandområdeareal på 1,9 km² og et oplandsareal på 266 km². I alt er fjorden 26,3 km² stor med et oplandsareal på 6671 km².

Dele af Randers Fjord er en del af EF-fuglebeskyttelsesområde, EF-habitatområde og Ramsar-område. Fra Uggelhuse er Randers Fjord en del af EF-habitatområde nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord". Fra Mellerup og til Udbyhøj er fjorden en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsar-område nr. 11.

De marine områder af Randers Fjord, som omfatter Randers Yderfjord, Randers Fjord fra Randers til Mellerup og Grund Fjord, er omfattet af miljømålet "god økologisk tilstand" i Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland Randers Fjord.

Grund Fjord og den inderste del af Randers Fjord er udlagt med generel målsætning i Regionplan 2005 for Århus Amt. Fra Uggelhuse og til Udbyhøj har fjorden skærpet målsætning i Regionplan 2005. Målsætningen for Randers Fjord er ikke opfyldt, idet miljøtilstanden er kraftigt påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer til fjorden og dens opland.

Ifølge vandplanen er landbrugsaktiviteter den dominerende årsag til påvirkning af Randers Fjord med kvælstof (66 %). Fosfor fra det åbne land udgør 77 % af den samlede belastning, men

bidraget er ikke opsplittet på landbrug og andre diffuse kilder, som det er tilfældet for kvælstof. Ifølge vandplanen tilføres Randers Fjord i alt ca. 3500 tons kvælstof og ca. 100 tons fosfor årligt som gennemsnit for perioden 2005-2009. Silkeborg Kommune har ikke kendskab til nyere opgørelser.

Der er ikke målopfyldelse for miljøkvaliteten i Randers Fjord, idet dybdegrænsen for ålegræs i Randers Yderfjord ikke er opfyldt, og observationer af iltsvind/trådalger/bundfauna mv. i de resterende områder af fjorden ikke understøtter målopfyldelse.

Indsatsprogrammet i vandplanen med hensyn til påvirkning af Randers Fjord er et krav om en reduktion af kvælstoftilførslen på 460 tons/år. Specifikke tiltag over for husdyrbrug indgår ikke i indsatsprogrammet for kvælstof. Der er ikke angivet en indsats for fosfor, men i vandplanen anføres, at der er behov for at sikre en fortsat progressiv reduktion af fosforpåvirkningen af kystvandområderne fra diffuse kilder (herunder især landbruget) og punktkilder. Belastning med kvælstof og fosfor fra spildevand og landbrugsarealer i Silkeborg Kommune er medvirkende årsag til, at målsætningen ikke er opfyldt.

Oplandet til Randers Fjord er af staten udpeget som opland til meget kvælstof-sårbart Natura 2000-vandområde. Ifølge Statens reviderede nitratklassekort er kvælstoftilbageholdelsen 76 – 100 % i den del af oplandet til Randers Fjord, som ligger i Silkeborg Kommune, hvorfor det generelle beskyttelsesniveau som udgangspunkt kan anses for tilstrækkeligt.

Den del af oplandet til Randers Fjord, som ligger indenfor Silkeborg Kommune, er på Statens kortværk registreret som opland til Natura 2000-område, der er overbelastet med fosfor.

Kvælstof

Ifølge sårbarhedskortlægningen i forbindelse med husdyrgodkendelsesloven er Randers Fjord et meget sårbart område med hensyn til belastning med kvælstof. Ifølge Statens reviderede nitratklassekort er kvælstoftilbageholdelsen 75 – 100 % i den del af oplandet til Randers Fjord, som ligger i Silkeborg Kommune. Dette medfører ifølge det generelle beskyttelsesniveau, at der ikke skal stilles kvælstof-krav på de ansøgte arealer. Ifølge oplysninger fra Miljøportalen er kvælstofreduktionspotentialt for de dele af kommunen, som alene afvander til Tange Sø 82 %. Silkeborg Kommune tolker nitratklassekortet som nyeste viden om kvælstoftilbageholdelsespotentialt i kommunens andel af oplandet til Randers Fjord og finder derfor ikke grundlag for, at hele eller dele af udbringningsarealet på grund af lokale forhold bør skifte nitratklasse.

Habitatvurdering for Randers Fjord

EU's habitatdirektiv er i Danmark udmøntet i miljømålsloven. Ifølge habitatdirektivets artikel 6 kan kommunen ikke give tilladelse til et projekt, som vurderes at ville skade et internationalt naturbeskyttelsesområde, og ifølge artikel 12 om strengt beskyttede arter må kommunen ikke give tilladelse til noget, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de arter, der er omfattet af direktivets bilag IV.

Habitatområdet Randers Fjord er i nitratklassekortlægningen i husdyrgodkendelseslovgivningen klassificeret som meget sårbart. Ifølge basisanalysen for området i forbindelse med vandplanlægningen i henhold til miljømålsloven er Randers Fjord overbelastet med kvælstof, og kvælstofbelastning anses for at være en trussel imod at opnå gunstig bevaringsstatus.

Kommunen skal foretage en vurdering af, om det ansøgte projektet kan medføre skade på habitatområdet Randers Fjord som følge af nitratudvaskning.

Påvirkning fra projektet i kumulation med andre projekter - Udvikling i husdyrtrykket

Udtræk for det centrale husdyrregister (CHR) viser, at det samlede antal af dyreenheder inden for oplandet til Randers Fjord siden 2007 generelt har været faldende. Etableringer og udvidelser af husdyrbrug er således blevet modsvaret af nedlæggelser af andre husdyrbrug. Kommunens øvrige viden om ophørte husdyrbrug og meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som endnu ikke er udnyttede, giver ikke anledning til justering af udviklingstendensen for husdyrtrykket

i oplandet. Det vurderes endvidere, at andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse og dambrug, ikke har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007.

Da dyretrykket og den samlede nitratudvaskning fra Gudenå-oplandet til Randers Fjord har været faldende siden 2007 vurderes det, at det ansøgte i kumulation med andre husdyrprojekter (andre projekter) i oplandet ikke vil have en skadevirkning på det aktuelle Natura 2000 område, og at det generelle beskyttelsesniveau vil være tilstrækkeligt for at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af habitatområdet, Randers Fjord.

Påvirkning fra projektet i sig selv

Randers Fjord er klassificeres som et meget sårbart vandområde, da fjorden kan karakteriseres som et lukket bassin med ringe vandudskiftning. Fjorden omfatter habitat-naturtypen flodmundinger (naturtype nr. 1130). Da der er tale om et meget sårbart vandområde, skal nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug være mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning til fjorden (fra Gudenå-oplandet), for at det uden rimelig videnskabelig tvivl kan udelukkes, at projektet ikke medfører skadesvirkninger på habitatområdet.

Der udbringes ca. 49.862 kg N på de **395,55** ha. og de 0 ha aftalearealer. Udvaskning med overfladevand er beregnet i det digitale ansøgningssystem til 55, kg N pr. ha og det antages at der er samme udvaskning på aftalearealerne.

Der udvaskes samlet 22.032 kg N pr. år i ansøgt drift. Kvælstofreduktionspotentialet for hele Silkeborg Kommune er skønnet til 82 % (baseret på oplysninger fra Miljøportalen, hvoraf det fremgår, at det umålte kvælstofreduktionspotential er 82 %). Den mængde kvælstof der udvaskes til Randers Fjord er derfor 18.066 kg N/år. Heraf udgør bidraget fra husdyrgødning ca. 4 kg N/ha. Det samlede bidrag fra husdyrgødning er lig 1582 kg N/år. Ifølge vandplanen tilføres Randers Fjord i alt ca. 3500 tons kvælstof som gennemsnit for perioden 2005-2009. Den samlede tilførsel af kvælstof fra Gudenå-oplandet vurderes at være ca. 2.919 tons kvælstof. Det ansøgte projekt bidrager således maksimalt med **0,06 %**. Da projektet bidrager med under 1 % af den samlede nitratudvaskning via Gudenåsystemet vurderes det, at det ansøgte ikke i sig selv vil have en skadevirkning på habitatområdet Randers Fjord.

Det er Silkeborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en skadesvirkning på Natura 2000-området Randers Fjord, hverken i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter.

Fosfor

Fosforoverskuddet er i version 5 af ansøgningen beregnet til at være på 10, kg P/ha/år på de ejede arealer i ansøgt drift. Det svarer til et samlet fosforoverskud på ca. 4107 kg P pr. år på de ejede arealer i oplandet til Randers Fjord med den producerede mængde husdyrgødning.

Silkeborg Kommune har vurderet alle udbringningsarealer for tabsrisiko for fosfor. Kommunen har anvendt kortmateriale fra Hedeselskabet, luftfotos (ortofoto) og høje og lave målebordskort. Ved vurderingen er lagt vægt på arealernes beskaffenhed med hensyn til jordbundstype, nærhed til vandløb, skrånende partier mod vandløb/sø, dræning og lavbund. Ved vurderingen indgår størrelsen af det ansøgte fosforoverskud på 10,3 kg P pr. ha pr. år. Der er lagt vægt på at der er et højt fosforoverskud. Kommunen vurderer at der med det pågældende fosforoverskud er risiko for en væsentlig negativ påvirkning af flere søer i Gudenåsystemet, samt at der kan være en risiko for en negativ påvirkning af habitatområdet Randers Fjord. Der er derfor stillet krav om at placere markerne i andre P-klasser end dem de allerede er placeret i. Bilag 1 viser en detaljeret gennemgang af forskellige risikoparametre på hver enkelt mark. Der er i vurderingen af de enkelte arealers risiko for fosfortab bl.a. lagt vægt på, om arealerne står i tæt forbindelse med vandmiljøet via dræn og vandløb. Størrelsen af det ansøgte fosforoverskud indgår også i vurderingen. Ifølge kommunens beregninger vil et fosforoverskud på bedriftsniveau i

størrelsesordenen 10,3 kg P/ha/år være det maksimale som kan accepteres for ikke at påvirke de fornævnte vandområder i væsentlig negativ retning.

Kommunens samlede vurdering af arealerne er, at der ikke er risiko for at Randers Fjord eller de søer markerne afvander til påvirkes væsentligt i negativ retning såfremt det samlede fosforoverskud for bedriften ikke er højere end 10,3 kg P/ha/år.

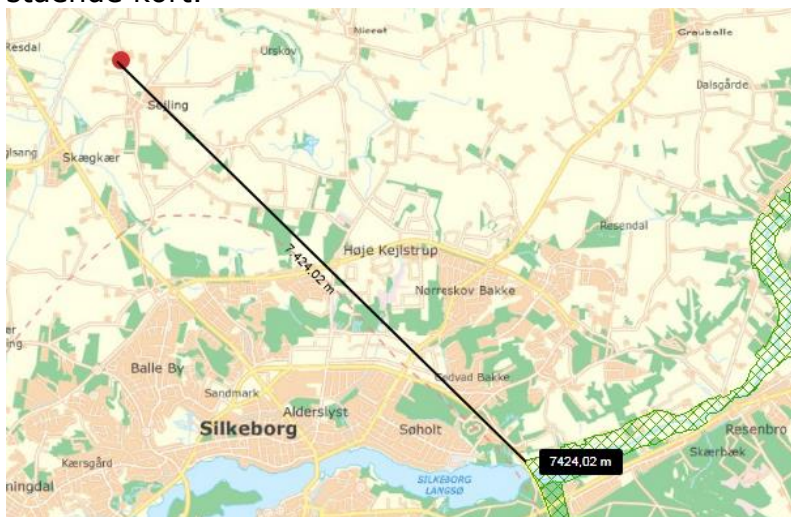
Vilkår

- 7.3.1. På bedriften skal der hvert år være 2 % ekstra efterafgrøder, svarende til 7,9 ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af 'grønne marker'.
- 7.3.2 Der må højst udbringes 49.862,12 kg N pr. år og 12.356,46 kg P pr. år, med husdyrgødning, på bedriftens udbringningsarealer, som fremgår af bilag 2.

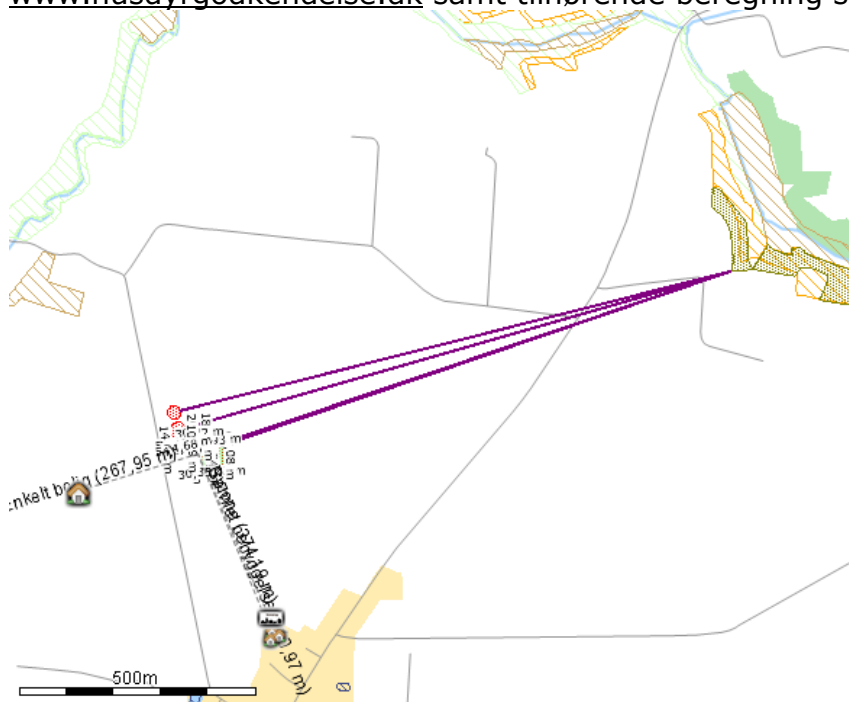
7.4 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ingen Bilag IV arter i umiddelbar nærhed af anlægget jf. registreringerne i www.arealinfo.dk og Silkeborg Kommunes eget offentlige webkorttjeneste. Nærmeste internationale Natura2000-område er beliggende godt 7,4 km fra anlægget, se nedenstående kort.

Nærmeste § 7 område, som www.husdyrgodkendelse.dk selv trækker depositionslinje til, er beliggende ca. 1,155 km øst for anlægget. Se nedenstående kort fra www.husdyrgodkendelse.dk samt tilhørende beregning sammesteds.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan have yngle- eller rasteområder på eller omkring ejendommen og dens udspretningsarealer. På baggrund af faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der kan være damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, trolldflagermus, dværgflagermus, odder, stor vandsalamander, spids-snudet frø og markfirben i området

Silkeborg Kommune har ikke konkret kendskab til forekomst af bilag IV-arter omkring ejendommen og dens arealer. Silkeborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil have negativ indflydelse på de nævnte arter. En række af flagermusarterne er optaget på rødlisten 1997 som sårbare. Kommunen er ikke bekendt med at der er andre forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistener på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udbringningsarealer.

7.5 KVÆLSTOF TIL GRUNDTVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I dette afsnit skal der redegøres for udvaskningen af kvælstof til grundvandet.

En ganske lille del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Det drejer sig om mark nr. 33-0, 33-1, 3-0, 30-0, 28-0, 29-0, 29-1, 26-3, hvoraf kun 29-0 og 29-1 ligger helt indenfor området.

Mark nr. 29-0 er tvunget i grundvandsudpegning i skema ID 55726.

Ca. halvdelen af mark nr. 33-0 ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Da hele marken tvinges i grundvandsudpegning, forventes det, at dette kompenserer for det lille hjørne af mark 33-1, der også ligger i udpegningen.

Ca. halvdelen af mark nr. 3-0 ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Da hele marken tvinges i grundvandsudpegning, forventes det, at dette kompenserer for det lille hjørne af mark 33-1, der også ligger i udpegningen.

Beregningen i skema ID 55726, www.husdyrgodkendelse.dk viser, at udvaskningen er faldende, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt.

3.4 Nitrat (grundvand)

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
29-0		4,7	56	0	52
33-0		4,8	56	0	52
29-1		0,3	56	0	52
30-0		14,4	56	0	52
28-0		26,1	56	0	52
3-0		7,8	56	0	52
26-3		4,7	51	0	47

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning, inden for nitratfølsomme indvindingsområder, hvis udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

Miljøgodkendelsen omfatter arealer beliggende i Indsatsområde Kragelund og Grauballe, samt arealer beliggende uden for indsatsområder. Arealerne fremgår af figur 8.1.

Der er ansøgt om 2 % ekstra efterafgrøder på det samlede areal, ud over Plantedirektoratets krav for at sikre, at der ikke er nogen merbelastning på arealer. Der er derfor sat fastholdelsesvilkår til dette virkemiddel, for at sikre, at der ikke er nogen merbelastning med hensyn til nitratudvaskning fra rodzonen.

På det foreliggende videns grundlag vurderes det, at det beskrevne projekt ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af drikkevands interesser og grundvandsressurser i området, såfremt nedenstående vilkår overholdes.

Vilkår

Der er vilkår til efterafgrøder i afsnit 7.3, hvilket er dækkende for dette afsnit.

8. BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

ANSØGERS BAT-REDEGØRELSE

BAT emissionsniveauet er beregnet til 3.810,68 kg N og 5.942,51 kg P for de 1.111 årssøer med 35 fravænnede smågrise ved 7,3 kg pr. årssø. BAT for de fravænnede smågrise i klimaindholdet er under ét kg N og P, hvorfor dette ikke er medtaget.

BAT emissionskravet for den samlede produktion er derfor 3.810,68 kg N og 5.942,51 kg P. Dette er opfyldt ved fodertilpasning på søerne. Se afsnittet vedrørende foder. Forholdene omkring forbrug af vand og energi er beskrevet særskilt under de relevante afsnit.

Management

Ansøger varetager selv den daglige drift og management af ejendommen. Ansøger er uddannet faglært landmand og driftsleder, og ansøger deltager i fagligt relevante messer samt ERFA-grupper efter behov for faglig opdatering og sparring.

Beredskabsplan: Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld vil være noteret. Beredskabsplanen vil ligge tilgængelig på ejendommen.

Dagligt tilsyn: Bedriften og produktionen har en størrelse, der gør det nemt og overskueligt at tilse dyr og produktionsanlægget hver dag. Der bliver udført småreparationer, når det er nødvendigt, og såfremt der er behov for det, tilkaldes service.

I forbindelse med det daglige vedligehold på ejendommen bliver vinduer, de udvendige døre, dørene mellem sektions- og staldafsnit, og andre mulige kuldebroer kontrolleret for at undgå træk og unødvendig energiforbrug.

Opsyn med ressourceforbrug: Energiforbruget bliver fjernaflæst hver måned, og ansøger får hver måned tilsendt en opgørelse over det aflæste forbrug, som vil blive kontrolleret for, om der sker et eventuelt øget forbrug. Opgørelsen fra fjernaflæsningen vil fungere som journal over energiforbruget.

Ansøger får årligt en opgørelse over vandforbruget, hvilket fungerer som journal over vandforbruget.

Hvert år bliver der udarbejdet mark- og gødningsplaner for hele bedriften. Der bliver ført journal over eventuelle afvigelser, der måtte forekomme fra mark- og gødningsplanen.

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

For hver gyllebeholder er der tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger,
- at lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året),
- at beholderens bund og vægge er tætte,
- at der ikke opsættes spjæld, men at alt overpumpes via neddykket rør,
- At gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning.

Derudover bliver gyllebeholderne kontrolleret ved 10-års beholderkontrollen.

Det vurderes, at der vil blive anvendt BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

BAT for udbringning af husdyrgødning er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), som en række tiltag.

En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen, og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

KOMMUNENS VURDERING AF ANVENDELSE AF BAT

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle gener fra stalde og husdyrgødningsopbevaringsanlæg mm.

Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For § 12 husdyrbrugene skal redegørelsen som minimum indeholde følgende punkter:

– Management

1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier

– Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:

2. Foder

3. Staldindretning

4. Forbrug af vand og energi

5. Opbevaring/behandling

Vurdering af Management

Kommunen vurderer samlet set, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor management ved anvendelse af nedenstående journaler og planer.

- De ansatte deltager i fagligt relevante aktiviteter og ERFA-grupper (såfremt de ønsker det),
- Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan, som er tilgængelig for alle medarbejdere på bedriften,
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på anlæggene,
- Der (fjern) aflæses månedligt energiforbrug, og der tilsendes månedlige opgørelser over forbruget,
- Der udarbejdes hvert år mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov,

Der er sat følgende vilkår:

4.9.1. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes til tilsynsmyndigheden inden byggeriet startes op. Beredskabsplanen skal udføres inden den 31. marts 2015.

4.9.2. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

– Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.

– Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes og hvordan.

– Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

– En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø, se bilag 3.

Se desuden afsnit 4.1 om husdyrhold og staldindretning, hvor der også er sat vilkår, som kan indgå under management, samt afsnit 4.9 og driftsforstyrrelser og uheld.

Vurdering af foder

Der er gode forhold til opbevaring og håndtering af foder på ejendommen.

I den miljøtekniske redegørelse beskrives, at foderet tilpasses dyrenes behov for næringsstoffer i de forskellige produktionsfaser, hvorved indholdet af ufordøjeligt kvælstof og fosfor i husdyrgødningen reduceres. Lavt fordøjelige kilder til protein og aminosyrer erstattes med højt fordøjelige (f.eks. syntetiske aminosyrer) og enzymet fytase tilsættes foderet. Dette er ifølge BREF-notatet defineret som BAT.

Søerne fodres med hjemmeblandet tørfoder. Der fasefodres med en diegivningsblanding og en drægtighedsblanding.

Der er foretaget fodertilpasning i forbindelse med opfyldelse af BAT emissionsniveaet. Fodertilpasningen sker på søerne, hvor fodereffektiviteten ændres fra normtallet på 1.540 FE pr. årssø til fremadrettet 1.500,2 FE pr. årssø. Fodereffektiviteten ændres til 450,1 FE pr. årssø for de diegivende søer og 1.050,1 FE pr. årssø for de drægtige søer.

Den valgte fodertilpasning kan ses af nedenstående tabel fra www.husdyrgodkendelse.dk, hvor også normtallene fremgår:

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravæning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normtal), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-186925	SvSo01	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1050,10	133,40	4,80		35,00	7,20
	SvSo07	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1050,10	133,40	4,80		35,00	7,20
	SvSo10	Nudrift	462,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	450,10	133,40	4,80		35,00	7,20
ST-186926	SvSm01	Nudrift	1,96	162,50	5,30			
		Ansøgt	1,96	162,50	5,30			

Foderet opbevares på ejendommen i laden - bygning nr. 2.

Planlageret med indendørs fodersiloer af 3 rum med hver ca. 200 tons er markeret med A på nedenstående situationsplan. Der er pt. syv råvaresiloer til bl.a. hvede, byg, soja, solsikke m.v. Råvaresiloerne er markeret med B i nedenstående situationsplan. Male-blandeanlægget er placeret sammen med planlager, indendørs fodersiloer og råvaresiloerne.

Der er i afsnit 4.3 sat vilkår til foderoptimering.

Vurdering af staldindretning

Sostalde:

Udvidelsen foretages i eksisterende stalde.

Søerne er fordelt i 3 forskellige staldafsnit afhængig af om de skal løbes, er drægtige eller skal fare.

Løbe- og drægtighedsstaldene er dels med Individuel opstaldning og delvis spaltegulv og løsgående på delvist spaltegulv. Farestalden er med kassestier og fuldspaltegulv.

I afsnit 4.1 er der foretaget en beregning af

Vurdering af vand- og energiforbrug

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

ELFORBRUG

Energiforbruget følges løbende og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers egen interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi.

Energistyring er et væsentligt redskab til at give overblik og kontrol over virksomhedens energiforbrug. Idéen bag Energistyring er, at det skal være nemt for alle at få, forstå og følge de energioplysninger i virksomheden, som er relevante for den enkelte bruger. Der er derfor sat vilkår om, at husdyrbruget tilsluttes et energistyringsmodul.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor forbrug af energi og vand ved anvendelse af energistyring og overholdelse af de stillede vilkår.

Der er sat vilkår hertil i afsnit 4.5.

VANDFORBRUG

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende:

- Rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus. Til svi-neopstaldning løber spulevand typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- Detektering og reparation af lækager.

Normtal fra Landbrugets vejledning om erhvervsmæssigt dyrehold mv. angiver at der bruges 6 m³ vand pr årssø. Tallet omfatter drikkevand, spild og vaskevand.

Som beskrevet i afsnit 4.5 er det estimerede forbrug højere end det udregnet med normtal. Det skyldes, at normtal for vandforbrug er gamle. Nye stalssystemer, hvor søerne er løse kan være årsag til et større forbrug. For eksempel kan det være svært at se, hvad det er for nogle dyr, der leger med vandet og øger drikkevandsspildet.

Ejeren er opmærksom på det relativ store forbrug og Silkeborg kommune stiller derfor kun vilkår om, at vandforbruget skal kunne sammenlignes med de tidligere års forbrug for at se om forbruget har været stigende. Registreringerne skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.

Kommunen vurderer, med baggrund i ovenstående, at energi- og vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens størrelse og driftsform.

Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til registrering og minimering af vandforbruget sikres, at forbruget minimeres mest muligt.

Vurdering af opbevaring/behandling

Flydende husdyrgødning

For gylletankene gælder, at der er tale om stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Der er en samlet opbevaringskapacitet på 9 måneder.

- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- der er ingen spjæld i tankene og alt husdyrgødning overpumpes via neddykket rør
- gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning, hvilket sker i perioden fra 1. marts – 1. maj.
- beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.
- beholderne er med fast overdækning i form af teltoverdækning.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor opbevaring/behandling ved anvendelse af ovenstående.

I afsnit 4.1 om husdyrhold og staldindretning er der sat følgende vilkår:

- Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at unødigt spild undgås, og risikoen for uheld minimeres. Automatisk udpumpning af gylle fra gyllekanaler til gyllebeholdere kan dog ske om natten uden opsyn, hvis pumpen er udstyret med en anordning, som sikrer, at pumpen maksimalt kører i 20 minutter pr. nat – eller svarende til en udpumpning på 60 m³ gylle pr. nat. Det skal i dagtimerne kontrolleres, at der er plads i den pågældende gyllebeholder til den mængde gylle, der udpumpes den følgende nat.

Vurdering af udbringning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag.

En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Maskinstation udbringer gyllen. Læsning sker med sugekran med pumpe og returløb.

Udspreddingen sker med slæbeslanger eller nedfælder. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).

Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder og/eller nedfældes i sort jord, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.

I afsnit 6.4 om transport er der sat følgende vilkår

- Ved tilsmudsning af offentlig vej, som følge af landbrugsmæssige aktiviteter herunder kørsel med markmaskiner og udkørsel til og fra markarealer, skal vejen rengøres umiddelbart efter ophør af aktiviteten.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor udbringning ved anvendelse af ovenstående.

Samlet vurdering

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik, set i forhold til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

9. ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

I dette kapitel vurderes alternative løsninger evt. alternative metoder og teknologier, som ansøger har undersøgt, men fravalgt. Der er kun krav om alternative vurderinger i forhold til ansøgninger efter § 12 stk. 2.

9.1 ALTERNATIVE LØSNINGER

Ansøgninger efter § 12 stk. 2 skal præsentere en oversigt over de væsentligste alternativer, som ansøger har undersøgt, og oplysninger om de vigtigste grunde til valg af disse alternativer, under hensyn til virkningerne på miljøet.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

0-alternativet til udvidelsen i eksisterende stalde er, at anlægget ikke udnyttes fuldt ud. Der er de seneste år sket en effektivitetsforbedring i produktionen, hvilket fordrer, at der er plads til en udvidelse af produktionen i eksisterende staldanlæg uden, at der skal opføres permanent nybyggeri. For at udnytte anlægget bedst muligt, ønskes opsat en klimacontainer, der – såfremt den ikke længere er nødvendig – med øjeblikkelig virkning kan fjernes fra ejendommen. Der er således ikke tale om en permanent struktur. Alternativet til opførelsen af klimacontaineren er et reelt nybyggeri, hvilket ikke er nødvendigt for en effektiv udvidelse af soholdet.

0-alternativet til udvidelsen i eksisterende stalde er derfor, at god staldplads i eksisterende stalde ikke udnyttes tilstrækkeligt og mest effektivt for samfundet.

Et andet alternativ til udvidelsen i eksisterende stalde ville være en reel udvidelse i nybyggeri på ejendommen. Dette kunne evt. være i form af en tilbygning til eksisterende stald nr. 8 eller en nyetablering på åben mark. Begge dele vil medføre behov for opsætning af BAT teknologi, der kraftigt vil forhøje både etableringsomkostningerne ved nybyggeriet og de daglige driftsomkostninger pr. produceret smågris og pr. årsso. Ansøger er derfor af den holdning, at såfremt der skal igangsættes nybyggeri, skal udvidelsen af produktionen være af en sådan størrelse, at den kan forrente de fordyrende teknologiomkostninger. Der vil derfor blive tale om en betydelig udvidelse af dyreholdet og af bygningsmassen på ejendommen.

Ansøger har derfor valgt at udvide i eksisterende bygninger, hvilket kan gøres uden opsætning af fordyrende teknologi og alligevel stadig med overholdelse af BAT emissionskravet for både fosfor og ammoniak. Dette kan gøres ved fodertilpasninger på fodereffektiviteten og ved en generel effektivitetsforbedring fra 28,1 producerede smågrise pr. årsso til 35 producerede smågrise pr. årsso. En effektivitetsforbedring i soholdet som ansøger allerede så småt har påbegyndt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg kommune vurderer samlet set ikke, at der kan opsættes væsentlige alternativer som kan sammenlignes eller vurderes som værende bedre end det ansøgte projekt.

Udnyttelsen af eksisterende staldanlæg er for ejeren den økonomiske bedste løsning.

9.2 0-ALTERNATIV

0-alternativet kræves af EU, og er ansøgers beskrivelse af, hvordan bedriften kan udvikles, hvis den ansøgte produktion ikke gennemføres (vil normalt være nudriften).

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Se afsnit 8.1

Der er ikke overvejet andre alternativer end 0-alternativet

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres. Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften.

0-alternativet er at opretholde produktionen på det nuværende produktions-niveau. Det vil sige en bibeholdelse af den tilladte produktion på ejendommen. Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljø-påvirkningen i nærområdet omkring gården ikke øges yderligere.

Det er kommunens vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Ørvadgård ikke påvirker lokalområdet i væsentlig, negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse.

Husdyrbrugets placering i området er vurderet med den baggrund, at generne fra husdyrbruget skulle jener naboerne mindst muligt

Med hensyn til nabogener, set i forhold til 0-alternativet, er det kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring Ørvadgård – se afsnit 6 om forurening og gener fra husdyrbruget.

Det er Kommunes vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på Ørvadgård, ville være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på mejerierne og slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

10. HUSDYRBRUGETS OPHØR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Såfremt driften af virksomheden skulle ophøre ved overdragelse, tvangslukning, bortforpagtning eller udlejning, vil ansøger overholde de alment gældende regler for ophør af udøvelse af selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse, Bekendtgørelse nr. 678 af 22/06/2011.

Bygningerne og gyllebeholdere vil blive tømt for husdyrgødning, foderrester vil blive fjernet, staldene vil blive rengjort, og eventuelle olietanke vil blive tømt og potentielt fjernet i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsmæssigt affald i Silkeborg Kommune. Klimacontaineren vil blive fjernet fra ejendommen.

Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, der vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen skal stalde, gyllekanaler og kornsiloer tømmes og rengøres. Desuden skal ejendommens bygninger vedligeholdes eller fjernes, således at ejendommen ikke forfalder.

Gyllebeholderne skal fjernes, når de ikke længere anvendes til jordbrugs-mæssige formål, medmindre andet aftales med kommunen.

Kommunen vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som øde og forladt

VILKÅR

- 10.1. Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Ejendommens bygninger skal vedligeholdes eller fjernes. Gyllebeholdere skal fjernes, når de ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål, med mindre andet aftales med kommunen. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning i henhold til affaldsregulativerne.

11 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Management er beskrevet under kapitel 8 under BAT.

Egenkontrollen sker i henhold til gældende lov på området, herunder bl.a.:

- Der udarbejdes årligt obligatorisk mark- og gødningsplan med følgende gødningsregnskab, hvor bedriftens afsætning af husdyrgødning dokumenteres.
- Der bliver ført driftsjournal i form af produktionsstyring med oplysninger og dokumentation for antal dyr flyttet til og fra ejendommen, antal dyr bortskaffet til destruktions samt antal og vægt af dyr sendt til slagteri. Produktionsstyringen og kassebogen med tilhørende bilag bliver ført løbende.
- Der udarbejdes medicinregnskab.
- Der udføres E-kontrol.
- I løbet af dagen er anlægget under opsyn, og hver dag bliver der foretaget en inspektionsrunde på ejendommen for at tjekke, om alle anlæg fungerer, som de skal.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at kravene til egenkontrol er dækkende via ansøgers beskrivelse af management og gennem udarbejdelse af beredskabsplan, herunder i forhold til de særlige vilkår, som er stillet i miljøgodkendelsen.

Ansøger oplyser, at husdyrbruget overholder den lovpligtige beholderkontrol. Der udarbejdes mark- og gødningsplan samt gødningsregnskab efter gældende regler.

Derudover er virksomheden omfattet af regler om:

- **APV (for bedrifter med ansatte)**

- **Driftsforstyrrelser og uheld**

Driftsforstyrrelser og/eller uheld kan primært ske i forbindelse med håndtering af flydende husdyrgødning, sprøjtemidler, olie m.m., samt ved brud på emballage eller beholdere, som anvendes til opbevaring af disse stoffer.

Større uheld som f.eks. brud på gylletanke søges imødegået ved sikring gennem indretning og drift og overholdelse af gældende regler for kontrol af beholdere.

En beredskabsplan, som er kendt af husdyrbrugets medarbejdere, vil kunne medvirke til at begrænse forurening og øvrige gener i forbindelse med et eventuelt uheld.

12 BILAG

- Bilag 1. Anlægstegning over eksisterende og nye bygninger
- Bilag 2. Bedriftens udspretningsarealer og aftalearealer
- Bilag 3. Transportveje
- Bilag 4. Areal vurderinger

Bilag 1. Anlægstegning over eksisterende og nye bygninger

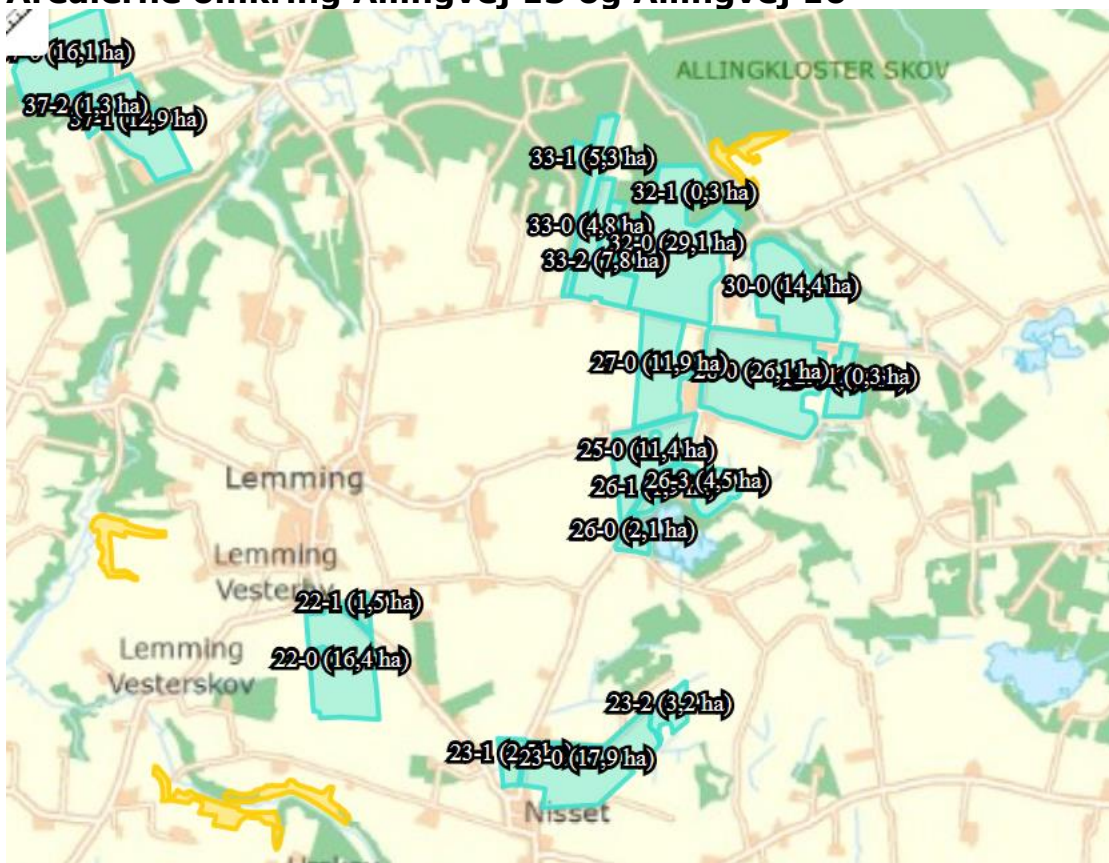

Bilag 2. Bedriftens udspretningsarealer og aftalearealer

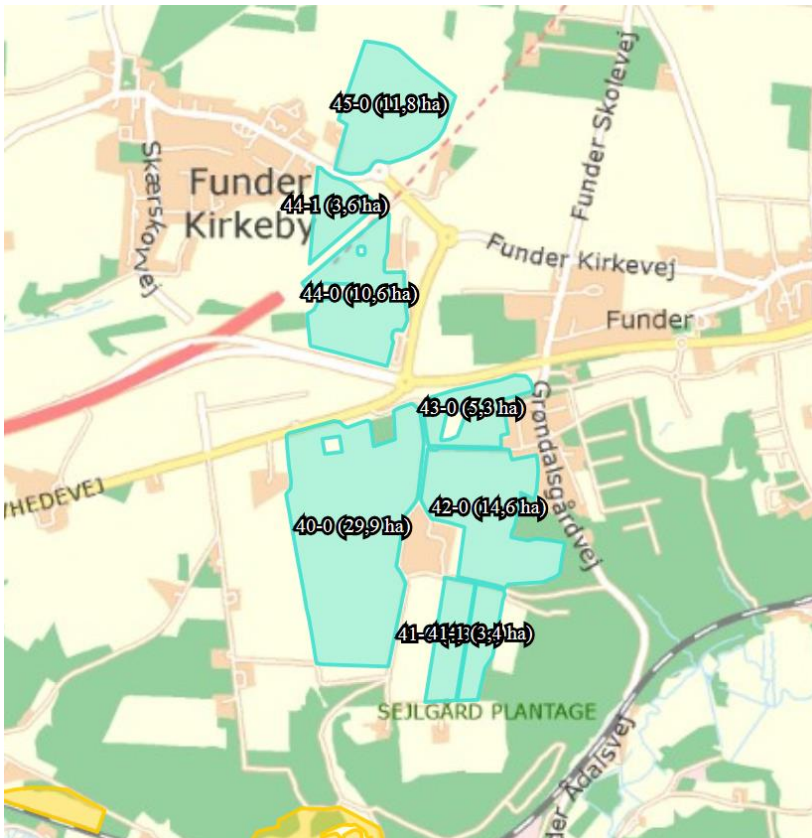
Arealer ved Hinge sø

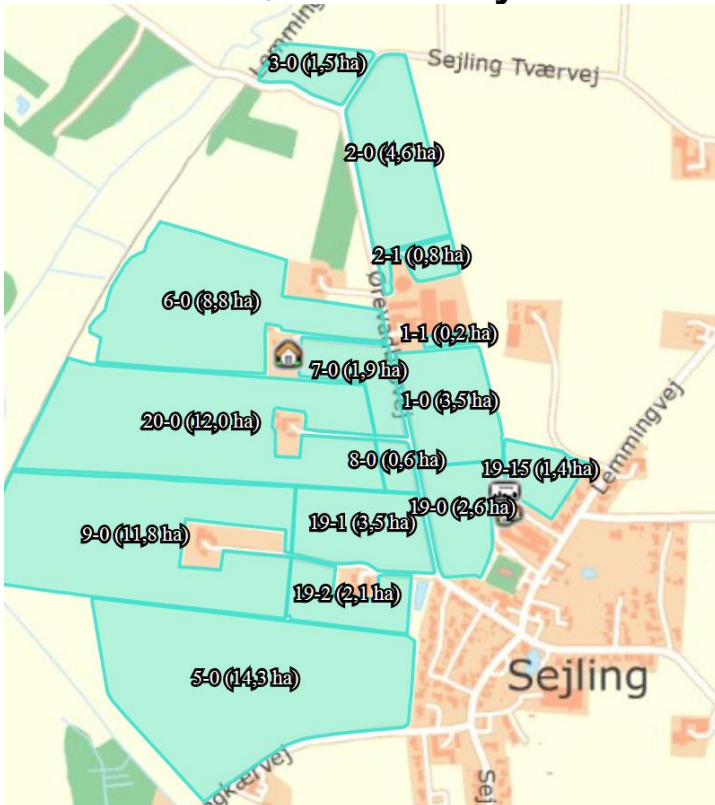
Arealerne omkring Allingvej 13 og Allingvej 16

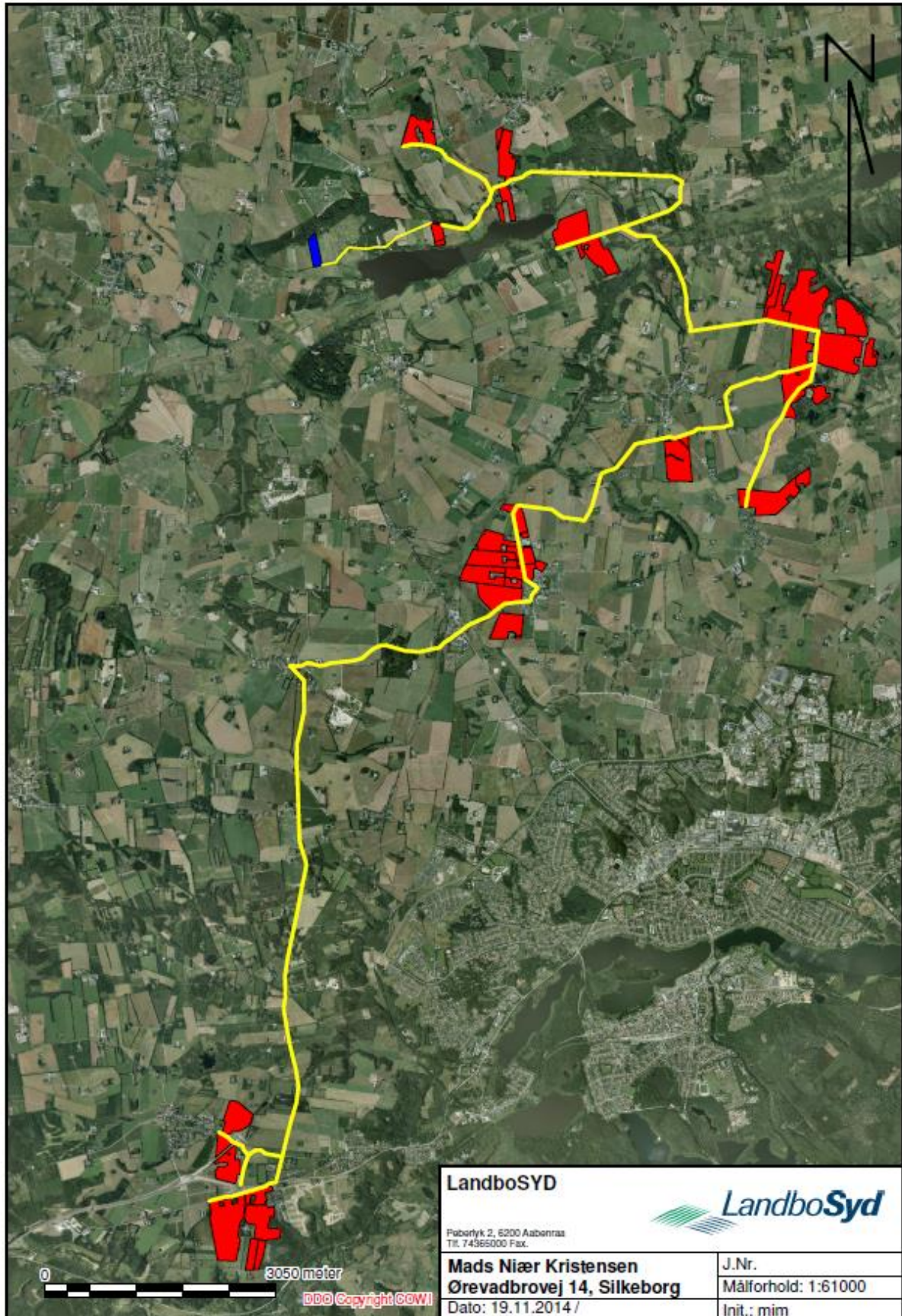
Arealerne ved Funder

Arealerne ved Ørevadbrovej 14

Bilag 3. Transportveje

Bilag 4 Areal vurderinger

Navn	Ha	Drænet	Nærhed til vandløb/sø	Skråner mod vandløb	lavbund	p-klasse krav	Risiko	Bemærkning
1-0	3,5	Ja		Nej		I/III	Høj	Dræn i forb. med Lemming Å
1-1	0,2	Ja		Nej		I/III	Høj	Dræn i forb. med Lemming Å
11-0	11,3	Ja		Nej			Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
12-0	1,3	Ja		Nej			Høj	Dræn til Hinge Sø
13-0	4,7	Ja	Hinge Sø	Nej	2,5 ha		Høj	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
14-0	1,6	Ja	Hinge Sø	Nej	1,6 ha		Høj	Dræn til Hinge Sø
15-0	3,1	Ja		Nej	0,5 ha		Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
15-1	0,3	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
15-2	0,8	Ja	Hinge Sø	Nej	0,8 ha		Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
16-0	4,6	Ja	Haurbæk	Nej		II	Høj	Fosforvådområde
18-0	10,7	Ja		Nej			Moderat	Dræn forbundet til Lemming Å
18-1	0,3	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse

								se til vandløb
19-0	2,6	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
19-1	3,5	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
19-15	1,4	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
19-2	2,1	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
2-0	4,6	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
2-1	0,8	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
20-0	12,0	Ja		Nej	0,5 ha	I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
22-0	16,4	Ja		Nej		I/III	Høj	Drænforsikring til Sejling Bæk
22-1	1,5	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforsikring til Sejling Bæk
23-0	13,1	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
23-1	2,5	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforsikring til vandløb
25-0	11,4	Ja		Nej	4,3 ha	I/III	Høj	Ikke nogen registreret drænforsikring

								se til vandløb
26-0	2,1	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
26-1	1,9	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
26-3	4,7	Ja		Nej	0,9 ha	I/III	Høj	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
27-0	11,9	Ja		Nej	1,6 ha	I/III	Høj	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
28-0	26,1	Ja		Nej	6,3 ha	I/III	Høj	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
29-0	4,7	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
29-1	0,3	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
3-0	1,5	Ja		Nej	0,2 ha		Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Lemming Å
3-0	7,8	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
30-0	14,4	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
32-0	29,1	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb

32-1	0,3	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
33-0	4,8	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
33-1	5,3	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
37-0	16,3	Ja	Hinge Sø	Nej	5,3 ha		Høj	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
37-1	12,9	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
37-2	1,3	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
38-0	11,8	Ja		Nej	0,6 ha	I/III	Høj	Ikke nogen registreret drænforbindelse til Hinge Sø
40-0	29,9	Ja		Nej	0,4 ha		Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
41-0	4,3	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
41-1	3,4	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
42-0	14,6	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
43-0	5,3	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb

44-0	11,1	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
44-1	3,9	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
45-0	13,4	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
5-0	14,3	Ja		Nej		I/III	Høj	Dræn forbundet med Skægkær Bæk
6-0	8,8	Ja		Nej	1,0 ha		Høj	Dræn forbundet til Lemming Å
7-0	1,9	Ja		Nej		I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
8-0	0,6	Ja		Nej			Lav	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb
9-0	11,8	Ja		Nej	0,2 ha	I/III	Moderat	Ikke nogen registreret drænforbindelse til vandløb